

2007

SPRAWOZDANIE ROCZNE

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r.

o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Spis treści

WSTĘP

I. DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2007 ROKU

1. Najważniejsze informacje o IJHARS . . . . . ☒	10
2. Zadania IJHARS . . . . . ☒	11
2.1. Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz środkami produkcji na rynku krajowym	
2.2. Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą	
2.3. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej	
2.4. Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy	
2.5. Współpraca z instytucjami	
3. Podstawowe dane liczbowe . . . . . ☒	15
4. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań ☒	17
4.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym	
4.2. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą	
4.3. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej	
– Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym	
– Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych	
– Kontrola ex-post	
– Zadania delegowane w ramach współpracy z agencjami płatniczymi	
– Potwierdzanie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej	
– Rośliny energetyczne	
4.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy	
5. Współpraca z innymi instytucjami . . . . . ☒	32
5.1. Współpraca z instytucjami zagranicznymi	
5.2. Współpraca z instytucjami krajowymi	

II. SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

Syntetyczne wyniki kontroli planowych . . . . . ☒	42
– Przetwory zbożowe	
– Miód	
– Fermentowane napoje winiarskie	
– Wyroby winiarskie gronowe	

- Ryby i przetwory rybne
- Prawidłowość wprowadzania nawozów do obrotu
- Znakowanie wybranych artykułów rolno-spożywczych
- Przetwory z mięsa czerwonego
- Świeże owoce i warzywa
- Przetwory mleczne
- Nawozy wprowadzone do obrotu przez sieć hiper/supermarketów
- Soki i nektary
- Mięso drobiowe i jego przetwory
- Znakowanie jaj spożywczych
- Oliwa z oliwek
- Kontrola warunków chowu i tuczu gęsi owsianej
- Ryby i przetwory rybne
- Makaron
- Napoje bezalkoholowe
- Chmiel
- Komposty
- Artykuły rolno-spożywcze potencjalnie zawierające produkty GMO
- Pieczywo i bułka tarta
- Mleczne produkty funkcjonalne
- Klasyfikacja tusz wołowych
- Klasyfikacja tusz wieprzowych

Syntetyczne wyniki kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS 68

- Masło
- Ocet
- Przetwory z mięsa czerwonego
- Ryby i przetwory rybne

Syntetyczne wyniki kontroli doraźnych przeprowadzonych z inicjatywy wojewódzkich inspektorów IJHARS . . . 72

- Mięso czerwone i jego przetwory
- Ziarno zbóż i jego przetwory
- Pieczywo
- Mleko i jego przetwory
- Mięso drobiowe i jego przetwory
- Ryby i ich przetwory
- Świeże owoce i warzywa
- Przetwory owocowo-warzywne
- Wyroby cukiernicze
- Wyroby garmażeryjne
- Wprowadzanie nawozu do obrotu
- Kontrola innych artykułów rolno-spożywczych

III. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2007 ROKU

1. Organizacja IJHARS . . . . . ☒	80
1.1. Struktura organizacyjna	
1.2. Baza laboratoryjna	
1.3. Kontrola graniczna	
2. Budżet IJHARS . . . . . ☒	83
3. Pracownicy IJHARS . . . . . ☒	84
3.1. Zatrudnienie	
3.2. Rozwój zawodowy pracowników	
4. Pozostała działalność IJHARS . . . . . ☒	86
5. Zarządzanie jakością . . . . . ☒	87
5.1. System zarządzania jakością	
5.2. Wdrożenie metody Common Assessment Framework (CAF)	
5.3. Zarządzanie ryzykiem w administracji publicznej	
6. Działalność informacyjna . . . . . ☒	89
6.1. Współpraca z mediami	
6.2. Strona internetowa IJHARS	
6.3. Broszury informacyjne	
6.4. Biuletyn „Wiedza i Jakość”	
6.5. Informatyzacja	
6.6. Badania ankietowe	
6.7. Pozostałe narzędzia komunikacji wewnętrznej	
7. Nadzór nad realizacją zadań IJHARS . . . . . ☒	92
7.1. Rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych	
7.2. Rozpatrywanie skarg	
7.3. Kontrola wewnętrzna	
7.4. Audyt wewnętrzny	

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2008 ROKU

V. DANE ADRESOWE

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu Sprawozdanie z kolejnego roku działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w którym prezentujemy podsumowanie realizacji zadań IJHARS za 2007 rok.

Urzędowa kontrola jakości handlowej żywności, tak na rynku krajowym jak i w obrocie z zagranicą, jest podstawowym lecz nie jedynym zadaniem Inspekcji. Działania IJHARS – to duża różnorodność i specyfika poszczególnych zadań. Realizowane są one na podstawie kilkudziesięciu ustaw i ponad stu rozporządzeń krajowych i unijnych. Wszystkie mają istotne znaczenie dla krajowego i unijnego rynku żywnościowego. Wśród nich są kontrole wymagające rutynowych czynności, są i takie – związane m.in. z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej, które wymagają od IJHARS opracowania oraz wdrożenia szczegółowych zasad i procedur postępowania kontrolnego. Ważny obszar działania IJHARS zajmują zadania w zakresie produktów regionalnych i tradycyjnych, w rolnictwie ekologicznym, czy wykonywane w ramach współpracy z agencjami płatniczymi. Niektóre rynki, jak na przykład rynek chmielu czy rynek owoców i warzyw świeżych, objęte są całkowitym nadzorem Inspekcji.

Rok 2007 charakteryzował się zarówno zwiększoną skalą realizowanych zadań, jak i rozszerzeniem działalności o nowe obszary. Wymienić tu należy zadania związane z obmiarem lub ważeniem roślin energetycznych oraz ochroną produktów tradycyjnych i regionalnych, w tym kontrole na zgodność procesu produkcji ze specyfikacją, realizowane po raz pierwszy w związku z rejestracją przez Komisję Europejską polskiego produktu regionalnego – Bryndzy Podhalańskiej, jako Chronionej Nazwy Pochodzenia.

Wykonanie tak wielu różnorodnych zadań, w ramach przyznaných środków budżetowych i stałej ilościowo obsadzie kadrowej, nie byłoby możliwe bez racjonalnego planowania i sprawnego zarządzania Instytucją.

Realizacja tych zadań nie byłaby także możliwa bez nowoczesnej bazy laboratoryjnej. Laboratoria IJHARS przygotowane są do badań wszystkich artykułów rolno-spożywczych, posiadają akredytacje, a wysoki poziom ich kompetencji potwierdzany jest przez niezależną jednostkę zewnętrzną – Polskie Centrum Akredytacji. Znaczącym wyzwaniem 2007 r. było scalenie bazy laboratoryjnej i jej włączenie w strukturę GIJHARS.

Ważnym elementem sprawnie działającej instytucji, jest efektywne zarządzanie. Oprócz wdrożenia w 2004 r. systemu zarządzania jakością, którego skuteczność i spełnienie przez IJHARS potwierdzone jest corocznym audytem jednostki certyfikującej, Inspekcja w 2007 r. uczestniczyła w realizacji 2 projektów, mających na celu wzmocnienie skuteczności zarządzania w administracji publicznej. Wymienić tu należy projekt „Wdrażanie metody CAF w wybranych ministerstwach i urzędach

centralnych”, finansowany ze środków UE oraz „Zarządzanie ryzykiem i wzmocnienie efektywności służb audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”, realizowany bezpośrednio we współpracy z ekspertem z Wielkiej Brytanii.

Wysoka jakość i skuteczność kontroli IJHARS jest również wynikiem współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami, działającymi w obszarze urzędowej kontroli żywności.

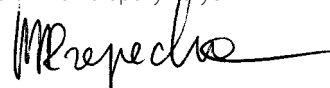
Współpraca z krajowymi jednostkami administracji publicznej, instytucjami naukowymi i organami kontroli żywności umożliwia wymianę doświadczeń i bieżących informacji, co pozwala elastycznie i szybko reagować u źródeł powstania problemu i skuteczniej eliminować z obrotu artykuły o niewłaściwej jakości.

Współpraca międzynarodowa, to przede wszystkim aktywne uczestnictwo GIJHARS w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO oraz konstruktywny i merytoryczny wkład w tworzenie przepisów normalizacyjnych o charakterze międzynarodowym.

Ważnym wydarzeniem 2007 r., było zorganizowanie po raz pierwszy w Polsce, Regionalnego Seminarium na temat Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, którego celem było zaangażowanie mniej aktywnych państw europejskich w prace prowadzone na forum KKŻ FAO/WHO. Seminarium zorganizowane przez GIJHARS, pełniący rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski oraz rząd Szwajcarii we współpracy z FAO/WHO, odniosło ogromny sukces. Wzięło w nim udział ponad 50 uczestników z 22 krajów Europy. Było to pierwsze z dwóch spotkań, które zaplanowane zostały w ramach przygotowań do 26. Sesji Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy (CCEURO – FAO/WHO Coordinating Committee for Europe), którą Polska organizuje wspólnie ze Szwajcarią (7–10 października 2008 r.).

Pragnę podkreślić, że wszystkie sukcesy Inspekcja zawdzięcza kompetentnym i skutecznym Pracownikom. To właśnie Pracownicy - wykwalifikowani, sprawnie i skutecznie działający w obszarach określonych przez przepisy UE i prawo krajowe – są największym kapitałem naszej Instytucji. Przekazując sprawozdanie dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej Instytucji – Pracownikom, Współpracownikom oraz Przyjaciołom Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

Monika Rzepecka

I. DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2007 ROKU

1. Najważniejsze informacje o IJHARS

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE,
- ▶ gwarantowanie rzetelności transakcji handlowych,
- ▶ promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ współudział w realizacji zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ działania kontrolne związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę,
- ▶ koordynację współpracy Polski z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się żywnością i jej obrotem.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,

- ▶ wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych jako kierowników 16 wojewódzkich inspektoratów JHARS.

W strukturze IJHARS funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów JHARS.

Bazę laboratoryjną IJHARS w 2007 roku stanowiło 11 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów, znajdujących się w strukturze organizacyjnej Głównego Inspektoratu.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2007 r. – wyniosło 647 osób, w tym 487 pracowników (tj. 75,3%) uczestniczących bezpośrednio w realizacji czynności kontrolnych.

Budżet IJHARS w 2007 r. wyniósł ogółem 39 459,8 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzonych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt,
- ▶ rozporządzenie (WE) 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- ▶ normę PN-EN ISO 9001:2000 Systemy zarządzania jakością, wdrożenie której pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

2. Zadania IJHARS

2.1. Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz środkami produkcji na rynku krajowym

- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ nadzór nad rynkiem owoców i warzyw² obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym jak i importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, na wszystkich etapach wprowadzania do obrotu, w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej okresowych informacji o wynikach kontroli świeżych owoców i warzyw posiadających dokumenty

z zatwierdzonych państw trzecich oraz liczby produktów importowanych niezgodnych ze standardami,

- ▶ nadzór nad rynkiem wina³ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w produkcji i obrocie międzynarodowym, poświadczanie dokumentów VI1 oraz VI2 – w przypadku importu win z krajów trzecich oraz dokumentów towarzyszących przesyłkom moszczu gronowego i koncentratu moszczu gronowego objętych pomocą finansową, wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW,
- ▶ kontrola jakości oliwy z oliwek⁴ obejmuje kontrolę jakości handlowej oliwy oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,
- ▶ nadzór nad jakością mięsa drobiowego⁵ obejmuje kontrolę jakości i etykietowania mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzymujących wodę oraz

- przekazanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,
- ▶ certyfikacja chmielu i produktów chmielowych⁶ obejmuje kontrolę jednolitości odmianowej plantacji chmielu, znakowanie opakowań chmielu i produktów chmielowych, wydanie certyfikatu na chmiel lub produkt chmielowy, prowadzenie ewidencji umów kontraktacji, dostawy i sprzedaży chmielu oraz ilości wydanego chmielu; realizacja tego zadania zobowiązuje IJHARS do przekazywania Komisji Europejskiej okresowych informacji przede wszystkim w zakresie: ośrodków certyfikacji chmielu, powierzchni upraw chmielu, liczby plantatorów chmielu, ilości dostarczonego, chmielu objętego umowami, średnich cen chmielu i średnich kosztów przygotowania, składowania i sprzedaży, a także zawartości alfa-kwasów i stosowanej metody kontroli wilgotności względnej chmielu,
  - ▶ nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP⁷ obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otłuszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych,
  - ▶ nadzór nad rynkiem nawozów⁸ obejmuje kontrolę wprowadzania do obrotu oraz jakości nawozów produkcji krajowej, z innych krajów UE oraz importowanych z krajów trzecich pod kątem przestrzegania wymagań jakościowych określonych w przepisach krajowych i UE.

2.2. Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą

- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy⁹ polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu oraz dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej, a także sprawdzeniu sposobu produkcji lub przebiegu procesu technologicznego, o ile wynika to z odrębnych przepisów,
- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę¹⁰ dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej; ocena jakości handlowej wykonywana jest również dla artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy.

2.3. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej

- ▶ nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym¹¹ obejmuje kontrolę upoważnionych przez MRiRW jednostek certyfikujących, sprawdza-

nie prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez inspektorów jednostek certyfikujących w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję metodami ekologicznymi i w przetwórnictwach produktów rolnictwa ekologicznego, pobieranie próbek z surowców i z produktów ekologicznych w ramach czynności sprawdzających; ponadto IJHARS:

- gromadzi oraz udostępnia podmiotom zainteresowanym informacje o producentach w rolnictwie ekologicznym,
  - upoważnia importerów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z państw trzecich nie wymienionych na liście Komisji Europejskiej,
  - przyjmuje zgłoszenia działalności od producentów zamierzających podjąć działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego.
- ▶ nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych¹² polega na sprawowaniu nadzoru nad prywatnymi jednostkami certyfikującymi oraz przeprowadzaniu kontroli zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywaniu urzędowej kontroli jakości handlowej tych produktów rolnych i środków spożywczych,
  - ▶ kontrola „ex-post”^{13, 14} – kontrola następcza w przedsiębiorstwach handlowych otrzymujących, za pośrednictwem agencji płatniczych, środki płatnicze z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, ma na celu ustalenie faktu i prawidłowości wykonania transakcji stanowiących część systemu finansowania,
  - ▶ zadania delegowane przez agencje płatnicze (Agencja Rynku Rolnego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)¹⁵ obejmują czynności kontrolne realizowane przez inspektorów wojewódzkich Inspektoratów IJHARS oraz analizy laboratoryjne wykonywane przez laboratoria Głównego Inspektoratu,
  - ▶ kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej¹⁶ w wyniku, której wydawane jest zaświadczenie, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE¹⁷,
  - ▶ ważenie i pomiar surowców energetycznych¹⁸ polega na weryfikacji przez WIJHARS danych zawartych w deklaracji złożonej do ARiMR przez rolnika; weryfikacja danych jest warunkiem otrzymania pomocy finansowej z tytułu uprawy roślin energetycznych,
  - ▶ kontrola raportowania danych rynkowych¹⁹ polega na kontroli rzetelności informacji w zakresie poziomu cen i wielkości obrotów, przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez podmioty rynku rolnego działające w obszarach objętych Wspólną Polityką Rolną; kontrole w tym zakresie rozpoczną się od 2008 r.

2.4. Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy

- ▶ ocena jakości handlowej²⁰ dla artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego; Świadectwo jakości handlowej wymagane jest również w przypadku korzystania z kredytu NT, udzielonego przez ARiMR; IJHARS przeprowadza także ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych dostarczanych dla wojska,
- ▶ kontrola domów składowych²¹ polega na okresowym (co 6 miesięcy) sprawdzaniu działalności przedsiębiorstw składowych wpisanych do rejestru Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ atestacja magazynów²² wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie przechowywania (cukru, nasion rzepaku i ziarna zbóż); pozytywny wynik kontroli w zakresie warunków technicznych magazynowania potwierdza świadectwo atestacji magazynu wydane przez WIJHARS, które jest podstawą do uzyskania kredytu preferencyjnego przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność przechowywania,
- ▶ wydawanie opinii techniczno-technologicznych²³ w zakresie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich, następuje w przypadku potwierdzenia spełnienia przez przedsiębiorcę warunków wdrożenia systemu wewnętrznej kontroli wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich, posiadania planu zakładu, wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za kontrolę jakości tych wyrobów oraz dysponowania

odpowiednimi obiektami budowlanymi; pozytywna opinia IJHARS jest dokumentem niezbędnym do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru prowadzonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

- ▶ nadawanie uprawnień rzeczoznawcom²⁴ polega na potwierdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia.

2.5. Współpraca z instytucjami

- ▶ współpraca międzynarodowa obejmuje:
  - pełnienie roli Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski,
  - prowadzenie Polskiego Sekretariatu Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (WP.7) EKG/ONZ,
  - reprezentację Polski w ramach systemu OECD stosowania Międzynarodowych Norm na Owoce i Warzywa,
- ▶ współpraca krajowa obejmuje:
  - wojewódzkie organy administracji rządowej, organy innych inspekcji, urzędy celne, Policję, jednostki samorządu terytorialnego oraz państwowe jednostki organizacyjne realizujące politykę rolną państwa.

1. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577),
2. Ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (Dz. U. z 2003r., Nr 35, poz. 2221),
3. Ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. z 2004 r., Nr 34, poz.29) oraz przepisy Unii Europejskiej, w tym głównie rozporządzenia Rady (WE) Nr 1493/1999 z dnia 17 maja 1999 r. (Dz. Urz. WE L179 z 14.07.1999 r.),
4. Rozporządzenie Komisji nr 2568/91 z dnia 11 lipca 1991 r. w sprawie właściwości oliwy z oliwek i oliwy z wytloczyn oliwek oraz w sprawie odpowiednich metod analiz (Dz. U. L 248 z 5.9.1991 z późn. zm.),
5. Rozporządzenie 1538/91/EWG z dnia 5 czerwca 1991 r. wprowadzające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia 1906/90/EWG w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do drobiu (Dz. Urz. WE L 143, z 07.06.1991 r. z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (Dz. U. z 2003r., Nr 35, poz. 2221),
7. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577 oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy, w powiązaniu z przepisami Unii Europejskiej rozporządzeniem Rady (EWG) Nr 3220/84 z dnia 13 listopada 1984 r. oraz rozporządzeniem Rady Nr 1183/2006 z dnia 24 lipca 2006 r. dotyczącym wspólnotowej skali klasyfikacji tusz dorosłego bydła – Dz. Urz. WE L 214 z 04.08.2006 r.),
8. Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2007 Nr 147 poz. 1033),
9. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ... ,
10. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ... ,
11. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 898 ze zm.) oraz rozporządzenie Rady Nr 2092/91/EWG z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. WE L198 z 22.07.1991 r. z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10 poz. 68),
13. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...,
14. Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 4045/89 z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Sekcję Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej i uchylające dyrektywę 77/435/EWG (Dz. U. L388 z 30.12.1989 r.),
15. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ... ,
16. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ... ,
17. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiającym warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowiny i cielęciny, rozporządzenie Komisji (EWG) Nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiającym warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odkostnionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L104 z 21.04.2007 r.),
18. Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. z 2007 r., Nr 35, poz. 217), rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1973/2004 z 29 października 2004 r. w sprawie ustanowienia szczegółowych zasad zastosowania rozporządzenia Komisji (WE) nr 1782/2003 w sprawie systemów wsparcia przewidzianych w tytułach IV i IVa tego rozporządzenia oraz wykorzystania gruntów zarezerwowanych do produkcji surowców (Dz.U. L345 z 20.11.2004 r.),
19. Ustawy z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 171, poz. 471),
20. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ... ,
21. Ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o domach składowych oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw (Dz. U. z 2000 r., Nr 114, poz. 1191),
22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 maja 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. z 2003 r., Nr 99, poz. 909),
23. Ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. z 2004 r., Nr 34, poz.29) oraz przepisy Unii Europejskiej, w tym głównie rozporządzenia Rady (WE) Nr 1493/1999 z dnia 17 maja 1999 r. (Dz. Urz. WE L179 z 14.07.1999 r.),
24. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ... .

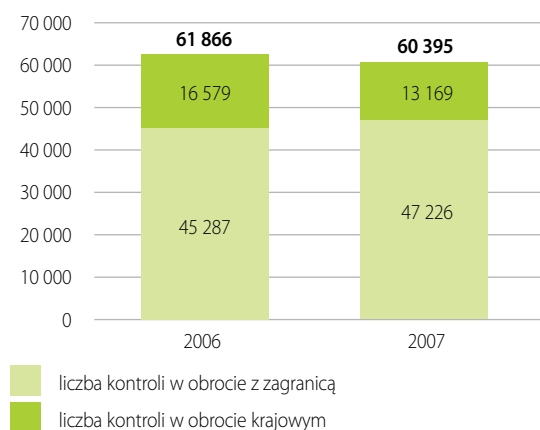
3. Podstawowe dane liczbowe

Realizując zadania ustawowe IJHARS przeprowadziła w 2007 r. ogółem 60 395 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 13 169 (tj. 21,8%) kontroli i innych czynności na rynku krajowym, realizowanych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w ramach sprawowanego nadzoru oraz zadań określonych w odrębnych ustawach,
- ▶ 47 226 (tj. 78,2%) kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą.

W porównaniu do 2006 r. liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zmniejszyła się o 1471, tj. o 2,4%, przy wzroście kontroli w obrocie z zagranicą o 1939, tj. 4,3% oraz spadku działań kontrolnych na rynku krajowym (w tym głównie wykonywanych na wniosek przedsiębiorcy) o 3410, tj. 20,6% (rysunek 1).

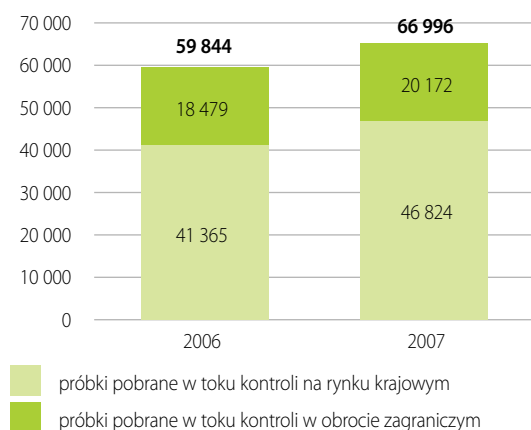
RYSUNEK 1
Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w 2006 i 2007 r.

W 2007 r. IJHARS pobrała do badań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych 66 996 próbek, w tym 20 172 (tj. 30,1%) w toku kontroli na rynku krajowym i 46 824 (tj. 69,9%) w obrocie z zagranicą. Badaniem organoleptycznym oceniono jakość handlową 60 014 próbek (tj. 89,6%), przy czym dotyczyło to w większym stopniu kontroli towarów w obrocie z zagranicą (46 185 próbek). W laboratoriach IJHARS zbadano 8120 próbek (12,1%), wykonując 44 908 oznaczeń parametrów jakościowych.

W porównaniu do 2006 r. liczba próbek artykułów rolno-spożywczych pobranych do badań w 2007 r. wzrosła o 7152, tj. o 12% (rysunek 2).

RYSUNEK 2
Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych pobranych przez IJHARS do badań w 2006 i 2007 r.

Badania laboratoryjne wykazały jakość handlową niezgodną z wymogami lub deklaracją producenta w przypadku 858 próbek, tj. ok. 10,6% ogółu zbadanych przez laboratoria IJHARS.

W wyniku kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym i w obrocie z zagranicą wojewódzcy inspektorzy JHARS (tabela 1 i 2):

- ▶ skierowali do organów kontroli finansowej 180 wniosków o odprowadzenie do budżetu Państwa, przez skontrolowanych przedsiębiorców, kwot nienależnych i kar dodatkowych za wprowadzanie do obrotu artykułów rolno-spożywczych o pogorszonej jakości handlowej na ogólną kwotę 308 603 zł,
- ▶ ukarali grzywną, w drodze mandatu karnego, 2218 osób na ogólną kwotę 489 390 zł (podstawy prawne nałożonych grzywien przedstawiono w tabeli 1),
- ▶ wydali 2517 decyzji administracyjnych, obejmując nimi 4266,9 t, 19 656,4 hl oraz 421 134 sztuki, zakwestionowanych artykułów rolno-spożywczych o wartości 13 261 300 zł, w tym 67 decyzji administracyjnych dotyczyło towarów w obrocie z zagranicą,

DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2007 ROKU

- ▶ obciążyli przedsiębiorców kosztami badań laboratoryjnych, w związku z niewłaściwą jakością handlową kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych, na kwotę ogółem 357 183 zł,
- ▶ skierowali 39 wniosków do sądów grodzkich,
- ▶ skierowali do organów ścigania 8 spraw dotyczących zafalszowania artykułów rolno-spożywczych, głównie przetworów mlecznych, przetworów mięsnych i miodu.

W porównaniu do 2006 r. liczba sankcji zastosowanych w 2007 r. wzrosła o 769 (tj. o 13,6%) i dotyczyła głównie liczby osób ukaranych grzywną w drodze mandatu karnego. Wzrosła także średnia kwota grzywny ze 170 zł w 2006 r. do 220 zł w 2007 r.

Finansowym miernikiem skutków kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w 2007 r. jest kwota 14 434 430 zł (tj. 36,5% rocznego budżetu Inspekcji). W porównaniu do 2006 r. nastąpił wzrost zastosowanych sankcji o 34,4%, tj. 3 698 253 zł.

TABELA 1. Rodzaje sankcji zastosowanych w wyniku kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2006 i 2007

Rodzaje sankcji	2006	2007	zmiana w % (3:2)
1.	2.	3.	4.
Liczba osób ukaranych grzywną w drodze mandatu karnego	1701	2218	+ 30,4
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	2406	2517	+ 4,6
Liczba wniosków skierowanych do urzędów skarbowych	171	180	+ 5,3
Liczba przedsiębiorców obciążonych kosztami czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych	1353	1448	
Liczba wniosków skierowanych do sądów grodzkich	8	39	+ok. 5 krotnie
Liczba wniosków do organów ścigania	2	8	+ 4 krotnie
Liczba sankcji ogółem	5641	6410	+ 13,6

TABELA 2. Kwota/wartość sankcji zastosowanych w wyniku kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2006 i 2007

Kwota/wartość zastosowanych sankcji	2006	2007	zmiana w % (3:2)
1.	2.	3.	4.
Kwota grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego	289 300	485 390	+ 67,7
Wartość towarów objętych decyzjami administracyjnymi	9 871 382	13 261 300	+ 34,3
Wartość kwot nienależnych i kar określonych we wnioskach do urzędów skarbowych	268 472	308 603	+ 15,0
Obciążenia przedsiębiorców kosztami czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych	307 023	357 183	+ 16,3
Ogółem sankcje (zł)	10 736 177	14 434 430	+ 34,4

4. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań

4.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym

Kontrole planowe

Tematy kontroli planowych określa *Roczny ramowy plan kontroli*, opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka opartej na wynikach kontroli z poprzednich lat, propozycjach zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS oraz wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS, określany jest w Programach kontroli planowych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Zgodnie z Rocznym ramowym planem kontroli na 2007 r. kontrole planowe dotyczyły:

- 1) jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami oraz deklaracją producenta, w tym: świeżych owoców i warzyw, przetworów zbożowych, przetworów z mięsa czerwonego, miodu, ryb i przetworów rybnych, fermentowanych napojów winiarskich, win gronowych, soków i nektarów, mięsa i przetworów drobiowych, oliwy z oliwek, przetworów mlecznych, makaronu, napojów bezalkoholowych, przetworów z jaj, pieczywa,
- 2) znakowania artykułów rolno-spożywczych, w tym koncentratów spożywczych, pieczywa chrupkiego, wyrobów czekoladowych, kawy bezkofeinowej, jaj spożywczych, olejów, tłuszczów roślinnych i zwierzęcych, napojów spirytusowych, skrobi ziemniaczanej,
- 3) certyfikacji chmielu i produktów chmielowych, wprowadzania do obrotu nawozów, funkcjonowania domów składowych, warunków chowu i tuczu gęsi, obecności GMO w artykułach sojowych i kukurydzianych.

Kontrole dorażne

Tematyka kontroli dorażnych, zleconych w 2007 r. przez Głównego Inspektora JHARS obejmowała:

- 1) jakość handlową masła, ze szczególnym uwzględnieniem zafalszowania tłuszczem obcym,

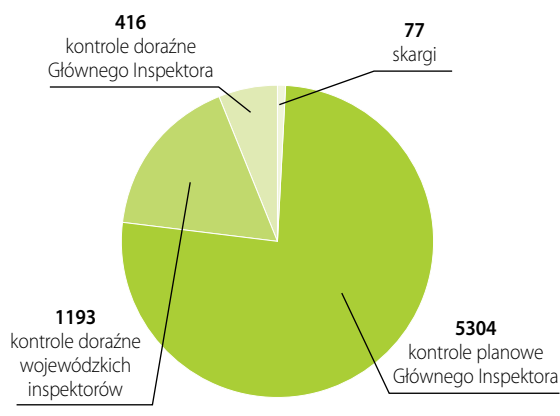
- 2) jakość handlową octu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na jego zafalszowania przez dodawanie esencji octowej (kwas octowy – E 260) oraz przypadków oznaczania esencji octowej nazwą „ocet”,
- 3) jakość handlową przetworów z mięsa czerwonego, produkowanych przez działy przetwórcze hipermarketów oraz zakłady przetwórstwa mięsnego, produkujące pod marką hipermarketów,
- 4) jakość handlową ryb i przetworów rybnych przygotowywanych w działach przetwórczych hipermarketów.

Kontrole dorażne przeprowadzone z inicjatywy wojewódzkich inspektorów JHARS dotyczyły głównie jakości handlowej mięsa czerwonego, drobiu, ryb, ziarna zbóż, mleka i ich przetworów, pieczywa, świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowo-warzywnych, wyrobów cukierniczych i garnażeryjnych oraz wprowadzania do obrotu nawozów.

Z ogólnej liczby 6990 kontroli na rynku krajowym, 5304 (tj. 75,9%) zrealizowano w trybie kontroli planowych zatwierdzonych przez Głównego Inspektora JHARS, a 1686 (tj. 24,1%) jako kontrole dorażne, w tym 416 na polecenie Głównego Inspektora, 1193 z inicjatywy wojewódzkich inspektorów oraz 77 w ramach rozpatrzenia skarg skierowanych do IJHARS (rysunek 3).

RYСУNEK 3

Liczba kontroli na rynku krajowym, przeprowadzonych przez IJHARS w 2007 r.

Wyniki kontroli na rynku krajowym

W wyniku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2007 r. stwierdzono:

- 1) 13,0% skontrolowanych partii wyrobów posiadało jakość niezgodną z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta; najczęściej kwestionowano jakość handlową serów topionych (30,0% skontrolowanych partii), przetworów zbożowych (21,0%), fermentowanych napojów winiarskich (19,0%), makaronów (18,0%), bułki tartej (23,0%), ryb i przetworów rybnych (35,0%), napojów bezalkoholowych (26,0%),
- 2) producenci dążąc do zmniejszenia kosztów produkcji, celowo dokonywali zafałszowań różnego rodzaju artykułów rolno-spożywczych, m.in. poprzez stosowanie tańszych surowców. Zafałszowania dotyczyły głównie:
  - ▶ masła (14,0% skontrolowanych partii) oraz serów topionych (25,0%), które fałszowano poprzez dodatek tłuszczu niemlecznego,
  - ▶ soków i nektarów, które fałszowano poprzez zawyżanie kwasowości ogólnej i zaniżanie liczby formolowej oraz dodawanie do wyrobów kwasu cytrynowego (niedeklarowanie na etykiecie), co dotyczyło 10,0% skontrolowanych partii,
  - ▶ octu, który fałszowano przez dodanie esencji octowej (kwas octowy – E 260) lub wprowadzania do obrotu esencji octowej (kwas octowy – E 260) pod nazwą „ocet”, co dotyczyło 28,6 % skontrolowanych partii,

- 3) 9,0% partii świeżych owoców i warzyw skontrolowanych na rynku krajowym było niezgodnych ze standardami UE,
- 4) 33,0% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; najwięcej zastrzeżeń w tym zakresie dotyczyło: makaronów (66,0% skontrolowanych partii), przetworów mięsnych (66,0%), ryb i przetworów rybnych (55,0%), octu (53,0%), fermentowanych napojów winiarskich (48,0%), pieczywa (45,0%), bułki tartej (44,0%), olejów i tłuszczów roślinnych (42,0%), miodu (35,0%) i napojów bezalkoholowych (35,0%),
- 5) 46,0% partii jaj (570 tys. szt.) nie spełniało wymagań w zakresie znakowania opakowań jednostkowych; zakwestionowano także oznakowanie 21,0% partii (323 tys. szt.) w opakowaniach zbiorczych oraz 4,0% partii (49 tys. szt.) w zakresie wymagań znakowania jaj kodem producenta.

W wyniku kontroli jakości handlowej najczęściej stosowano sankcje karne w przypadku: mięsa czerwonego i jego przetworów, mięsa drobiowego i jego przetworów, przetworów mlecznych, ryb i przetworów rybnych, makaronów, pieczywa (tabela 3).

Ustalenia z kontroli przeprowadzonych w 2007 r. w zakresie jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych zawarto w części II Sprawozdania (Syntetyczne wyniki kontroli).

TABELA 3. Artykuły rolno-spożywcze w odniesieniu do których stosowano najczęściej sankcje karne w 2007 r.

Lp.	Kontrolowany artykuł rolno-spożywczy	Liczba kontroli (planowych, doraźnych)	Liczba decyzji administracyjnych wydanych na podstawie ustawy o:			Liczba osób ukaranych grzywną (oraz wartość mandatów w zł)	
			jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych	cenach (oraz wartość zakwestionowanego towaru w zł)			
1.	Mięso czerwone i jego przetwory	327	84	36	(26 135)	185	(37 000)
2.	Pieczywo i bułka tarta	175	71	2	(600)	167	(34 200)
3.	Ryby i ich przetwory	146	79	38	(606 089)	71	(23 900)
4.	Przetwory mleczne	129	29	61	(663 439)	70	(18 400)
5.	Jaja spożywcze	92	57			47	(10 550)
6.	Produkty zawierające GMO	76	50			17	(2200)
7.	Mięso drobiowe i jego przetwory	74	49	17	(23 646)	45	(9900)
8.	Makaron	70	61	14	(5842)	53	(10 700)

4.2. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą

Kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą – wykonywanej sukcesywnie, w miarę przywozu lub wywozu towarów do krajów trzecich – podlegają:

- ▶ importowane artykuły rolno-spożywcze wskazane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. Nr 230, poz. 1933 z późn. zm.) oraz importowane świeże owoce i warzywa, dla których określone zostały standardy UE,
- ▶ eksportowane świeże owoce i warzywa, objęte standardami UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej, wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

W 2007 r. przeprowadzono 47 226 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą, w tym:

- ▶ 23 471 (49,7%) kontroli towarów przywożonych z krajów trzecich,
  - ▶ 23 755 (50,3%) kontroli towarów wywożonych z kraju.
- Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2007 r. podlegało:
- ▶ 45 198,5 t importowanych świeżych owoców i warzyw,
  - ▶ 29 955,7 t importowanych bananów,
  - ▶ 76 006,3 hl importowanego wina,
  - ▶ 711 955 t i 23 850 hl importowanych artykułów rolno-spożywczych,
  - ▶ 305 566,9 t świeżych owoców i warzyw wywożonych do krajów trzecich.

W porównaniu do 2006 r. nastąpił wzrost importu artykułów rolno-spożywczych podlegających kontroli IJHARS o 31 332 t (tj. o 4,1%), głównie świeżych owoców i warzyw (o 8776,7 t, tj. o 24,1%) przy jednoczesnym spadku ilości przywożonych bananów (o 22 955,5 t, tj. 43,4%). Mniejszy import odnotowano również w odniesieniu do wina (o 900 316,6 hl, tj. ponad ośmiokrotnie), co wiąże się z przystąpieniem do Unii Europejskiej Bułgarii i Rumunii, będących w poprzednich latach największymi dostawcami tego artykułu na rynek polski.

W odniesieniu do świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na eksport w 2007 r. nastąpił wzrost o 29 487,1 t, tj. o 10,7% (tabela 4).

TABELA 4. Grupy artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą podlegające kontroli IJHARS w latach 2006 i 2007

Kontrolowane grupy artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą	Jednostki miary	Liczba artykułów rolno-spożywczych podlegających kontroli w latach:		zmiana w % (4:3 t)
		2006	2007	
1.	2.	3.	4.	5.
importowane owoce i warzywa	t	36 421,8	45 198,5	+ 24,1
importowane banany	t	52 911,2	29 955,7	- 43,4
importowane wino	hl	976 322,9	76 006,3	- 8 krotny
importowane artykuły rolno-spożywcze	t	666 444,2	711 955,0	+ 6,8
	hl	272 200,5	23 850,0	- 9 krotny
eksportowane świeże owoce i warzywa	t	276 079,8	305 566,9	+ 10,7

W wyniku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą zakwestionowano jakość handlową:

- 1) świeżych owoców i warzyw o masie 846,9 t pochodzących z importu (głównie cytryny, mandarynki, jabłka, winogrona, ogórki, czosnek, cebula),
- 2) świeżych owoców i warzyw o masie 183,9 t przeznaczonych na eksport (głównie mandarynki, pomarańcze, jabłka, papryka czerwona, cebula świeża, marchew, kapusta biała),
- 3) importowanych artykułów rolno-spożywczych (kawa, herbata, ryby mrożone, owoce suszone, przetwory owocowo-warzywne, grzyby w solance, orzechy ziemne, pieprz, ryż, nasiona słonecznika) o łącznej masie 2322,8 t,
- 4) importowanego soku brzoźowego o objętości 300 hl.

W toku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą kwestionowano najczęściej niewłaściwe oznakowanie, a w przypadku świeżych owoców i warzyw dodatkowo: porośnięcie, zawilgocecie, objawy pleśni, wady wybarwienia, plamy na skórce i otarcia.

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju, dokonywana jest przez IJHARS na wniosek zainteresowanych przedsiębiorców. Potwierdzeniem spełnienia przez oceniany artykuł rolno-spożywczy wymagań określonych w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowanych przez producenta jest Świadectwo jakości handlowej, wydawane przez wojewódzkiego inspektora. Świadectwo jakości handlowej ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne.

W 2007 r. wydano ogółem 2677 Świadectw jakości handlowej, w tym:

- ▶ 2538 dla artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport, tj. 94,8% wydanych; przedmiotem były głównie: przetwory owocowo-warzywne (15 763,9 t), mleko i jego przetwory (4200,0 t) pieczywo i wyroby cukiernicze (3951,6 t), kawa i herbata (2518,4 t), drożdże piekarskie i dodatki spożywcze (1777,9 t) oraz mięso drobiowe i przetwory drobiowe (1595,1 t); krajami do których najczęściej

eksportowano były: Afganistan, Arabia Saudyjska, Azerbejdżan, Algieria, Armenia, Australia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Chiny, Chorwacja, Egipt, Etiopia, Gruzja, Irak, Kazachstan, Kuwejt, Macedonia, Malesja, Maroko, Mongolia, Rosja, Serbia, Ukraina, Uzbekistan,

- ▶ 139 dla towarów przeznaczonych na rynek wewnętrzny, tj. 5,2% wydanych; oceną objęto 2023,5 t artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie dodatki spożywcze, przetwory owocowo-warzywne, ziarno zbóż i jego przetwory, ziola i przyprawy, nasiona strączkowych, wyroby cukiernicze.

4.3. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej

Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym

Nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym

IJHARS sprawuje nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym, przeprowadzającymi kontrole i wydającymi certyfikaty zgodności producentom spełniającym wymogi obowiązujące w rolnictwie ekologicznym. W 2007 r. w Polsce działało 7 upoważnionych jednostek certyfikujących (tabela 5), kontrolujących 11 887 producentów rolnych oraz 207 przetwórci ekologicznych.

Nadzór państwowy (sprawowany przez IJHARS) nad prywatnymi jednostkami certyfikującymi, stanowi istotny element systemu kontroli, który gwarantuje, że produkty rolnictwa

ekologicznego wprowadzane do obrotu spełniają wymagania przepisów prawa obowiązującego w tym zakresie.

Kontrole przeprowadzone przez IJHARS w 2007 r. w jednostkach certyfikujących wykazały nieprawidłowości między innymi w zakresie:

- ▶ rzetelności sporządzania dokumentów dotyczących kontroli i certyfikacji producentów,
- ▶ zgodności przeprowadzanych kontroli z obowiązującymi przepisami prawa,
- ▶ stosowanych procedur kontroli i certyfikacji producentów oraz wzorów formularzy związanych z kontrolą i certyfikacją producentów,
- ▶ postępowania personelu jednostek zgodnie z zatwierdzonymi procedurami,
- ▶ rzetelności sporządzania wykazu producentów przekazywanego do IJHARS.

W wyniku kontroli Główny Inspektor JHARS skierował do upoważnionych jednostek certyfikujących wystąpienia pokontrolne, zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości.

Czynności sprawdzające w gospodarstwach rolnych

Czynności sprawdzające wykonywane przez IJHARS u producentów ekologicznych pozwalają na ocenę jakości, wiarygodności, obiektywności i skuteczności kontroli przeprowadzonych przez inspektorów upoważnionych jednostek certyfikujących.

W II, III i IV kwartale 2007 r. IJHARS objęła czynnościami sprawdzającymi 79 producentów rolnych, co stanowiło około 0,66% gospodarstw produkujących żywność eko-

TABELA 5. Wykaz upoważnionych jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym w 2007 r.

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	AGRO BIO TEST Sp. z o.o.	Warszawa
2.	BIOEKSPERT Sp. z o.o.	Warszawa
3.	BIOCERT MAŁOPOLSKA Sp. z o.o.	Kraków
4.	COBICO Sp. z o.o.	Kraków
5.	EKOOWARANCJA PTRE Sp. z o.o.	Lublin
6.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. oddział w Piła	Piła
7.	PNG Sp. z o. o.	Zajęczków k. Kielc

logiczną, kontrolowanych przez wszystkie upoważnione jednostki certyfikujące. W dwóch przypadkach czynności sprawdzających dokonano podczas kontroli przeprowadzanej u producenta przez inspektora jednostki certyfikującej.

W wyniku czynności sprawdzających stwierdzono łącznie 120 nieprawidłowości, które wystąpiły u 40 producentów, tj. 50,6% ogółu objętych tymi czynnościami.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości stwierdzone w ramach czynności sprawdzających dotyczyły:

- ▶ nierzetelnego prowadzenia przez producentów zapisów dotyczących przepływu środków produkcji i produktów oraz nierzetelnego prowadzenia rejestru zwierząt gospodarskich,
- ▶ nie dokonywania przez inspektorów jednostek certyfikujących weryfikacji powierzchni wybiegów dla zwierząt, nawozów stosowanych przez producenta, położenia działek rolnych, na których prowadzona jest produkcja, posiadania przez producenta kopii decyzji wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa na zastosowanie konwencjonalnego materiału siewnego,
- ▶ nabywania zwierząt z gospodarstw konwencjonalnych bez zgody jednostki certyfikującej,
- ▶ nie zgłaszania przez producenta do WIJHARS zmian, które zaszły w gospodarstwie,
- ▶ braku planu produkcji na bieżący rok,
- ▶ wprowadzenia przez producenta do obrotu produktów, jako ekologiczne bez uzyskania na nie certyfikatu zgodności.

Czynności sprawdzające w przetwórnictwie ekologicznym

W I i IV kwartale 2007 r. przeprowadzono czynności sprawdzające w 38 przetwórnictwach ekologicznych, co stanowiło około 18,4% wszystkich przetwórnictw ekologicznych podlegających kontroli upoważnionych jednostek certyfikujących. W trzech przypadkach czynności sprawdzających dokonano w czasie kontroli przeprowadzanej w przetwórni przez inspektora jednostki certyfikującej.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości stwierdzone w ramach czynności sprawdzających dotyczyły:

- ▶ niekompletnej dokumentacji dotyczącej działalności w rolnictwie ekologicznym i kontroli przeprowadzonej w przetwórni przez inspektora jednostki certyfikującej,

- ▶ nie dokonania zgłoszenia działalności w rolnictwie ekologicznym do właściwego wojewódzkiego inspektora JHARS,
- ▶ stosowania surowca pochodzącego z jednostki produkcyjnej nie objętej kontrolą jednostki certyfikującej,
- ▶ braku receptur produkcyjnych,
- ▶ posługiwania się nieaktualnym certyfikatem zgodności,
- ▶ niewłaściwego sposobu magazynowania produktów ekologicznych,
- ▶ niekompletnych informacji zawartych w formularzu zgłoszenia działalności w rolnictwie ekologicznym.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym

Realizując zadanie w zakresie udzielania informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym Główny Inspektor JHARS w 2007 r. rozpatrzył pozytywnie 102 wnioski o udostępnienie wykazu producentów. Wykazy producentów udostępniono głównie osobom prywatnym, w celu nawiązania współpracy z producentami produktów rolnictwa ekologicznego oraz studentom i przedstawicielom nauki.

Upoważnianie importerów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego

Zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Rady nr 2092/91/EWG oraz rozporządzeniu Komisji nr 1788/2001/WE²⁵ Główny Inspektor JHARS upoważnia producentów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z państw trzecich niewymienionych na liście Komisji Europejskiej. Upoważnienia, wydawane w drodze decyzji administracyjnych, mają na celu zabezpieczenie interesów konsumentów i producentów UE poprzez zapewnienie, że produkty rolnictwa ekologicznego z państw trzecich spełniają wymagania obowiązujące na terenie Wspólnoty. W 2007 r. Główny Inspektor JHARS upoważnił trzech importerów do przywozu produktów ekologicznych z państw trzecich, jednemu importerowi odmówił wydania upoważnienia, natomiast w jednym przypadku umorzył postępowanie ze względu na rezygnację importera z dalszego ubiegania się o wydanie upoważnienia. Szczelność systemu kontroli importowanych produktów zapewnia kontrola graniczna, przeprowadzana przez WIJHARS.

Inne działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego

Działania IJHARS na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego w 2007 r. obejmowały także:

- ▶ aktywne uczestnictwo w pracach Rady ds. Rolnictwa Ekologicznego przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w tym w Zespołach i Grupach Konsultacyjnych powołanych Zarządzeniem Nr 16 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2006 r., do spraw monitorowania sytuacji w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych oraz współpracy z organami Unii Europejskiej (Zespół ds. Rolnictwa Ekologicznego),
- ▶ reprezentowanie Polski w spotkaniach Grupy Ekspertów ds. Promocji Rolnictwa Ekologicznego oraz Stałego Komitetu ds. Rolnictwa Ekologicznego w Komisji Europejskiej,
- ▶ współrealizację projektu Transition Facility PL 2005/IB/AG/04 „Poprawa funkcjonowania instytucji nadzorujących oraz certyfikujących w rolnictwie ekologicznym”, którego beneficjentem było Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- ▶ udział przedstawicieli IJHARS w konferencjach i targach z zakresu rolnictwa ekologicznego.

Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych

W ustawie o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych²⁶, Główny Inspektor JHARS wyznaczony został do:

- ▶ sprawowania nadzoru nad upoważnionymi przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych jednostkami certyfikującymi,
- ▶ przeprowadzania kontroli zgodności ze specyfikacją procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością.

IJHARS przeprowadza także kontrole urzędowe, które wykonywane są zgodnie z ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Kontrole te mają na celu zidentyfikowanie artykułów rolno-spożywczych oznakowanych w sposób sugerujący, że są to produkty posiadające:

- ▶ chronione nazwy pochodzenia (ChNP),
- ▶ chronione oznaczenia geograficzne (ChOG),
- ▶ oznaczenia dotyczące gwarantowanych tradycyjnych specjalności (GTS).

Nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi upoważnionymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją.

Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi dokonuje kontroli w siedzibach tych jednostek.

Podczas kontroli dokonuje się sprawdzenia, czy upoważniona jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji producentów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny,
- ▶ sporządza we właściwy sposób dokumentację z kontroli producentów.

TABELA 6. Wykaz upoważnionych jednostek certyfikujących w zakresie produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG lub GTS (stan na koniec 2007 r.)

Lp.	Nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej	Siedziba
1.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.	Warszawa
2.	COBICO Sp. z o. o.	Kraków
3.	PNG Sp. z o. o.	Zajączków k. Kielc
4.	BIOCERT MAŁOPOLSKA Sp. z o. o.	Kraków

Do końca 2007 r. upoważnienie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją uzyskała cztery jednostki (tabela 6).

W 2007 r. skontrolowane zostały dwie upoważnione jednostki certyfikujące.

Ze względu na fakt, że żadna z jednostek certyfikujących nie rozpoczęła jeszcze działalności polegającej na kontroli zgodności ze specyfikacją procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG lub GTS, kontrole w ramach nadzoru dokonywane przez pracowników IJHARS miały przede wszystkim na celu sprawdzenie, czy upoważnione jednostki certyfikujące są właściwie przygotowane do prowadzenia działalności objętej zakresem upoważnienia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością ze specyfikacją

Do końca 2007 r., tylko jeden produkt polski – bryndza podhalańska – uzyskał wpis do Unijnego Rejestru Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych. W związku z tym, że bryndza podhalańska jest chronioną nazwą pochodzenia, wytwarzanie tego produktu podlega regularnej kontroli zgodności ze specyfikacją deklarowaną przez producenta.

W 2007 r. do IJHARS wpłynęły dwa wnioski producentów o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji bryndzy podhalańskiej ze specyfikacją. W wyniku tych kontroli Główny Inspektor JHARS wydał dwa Świadectwa jakości handlowej potwierdzające, że bryndza podhalańska jest wytwarzana zgodnie z deklarowaną specyfikacją.

Inne działania na rzecz rozwoju systemu ochrony produktów posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością

Działania IJHARS na rzecz rozwoju systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych obejmowały:

- ▶ udział w spotkaniach Zespołu Chronionych Oznaczeń Geograficznych, Chronionych Nazw Pochodzenia i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności, powołanego Zarządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2006 r., powołującym Zespoły i Grupy Konsultacyjne do spraw monitorowania sytuacji w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych oraz współpracy z organami Unii Europejskiej,
- ▶ udział przedstawicieli IJHARS w konferencjach dotyczących systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych,
- ▶ rozpoczęcie działań mających na celu wdrożenie projektu Transition Facility 2006/018-180.4-05 „Budowa systemu nadzoru oraz kontroli produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenia Geograficzne (ChOG), Chronione Nazwy Pochodzenia (ChNP) oraz Świadectwa Specjalnego Charakteru (ŚSch-GTS),”
- ▶ współpracę z jednostkami sprawującymi kontrole w ramach systemu ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG, GTS w innych państwach Unii Europejskiej.

Kontrola ex-post

Jednym z zadań wykonywanych przez IJHARS jest kontrola ex-post przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej, administrowanych przez Agencję Rynku Rolnego i Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Kontrole prowadzone są na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 4045/89 z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez SG EFOGR (obecnie EFRG) i uchylającego dyrektywę 77/435/EWG²⁷.

Kontrole ex-post prawidłowości transakcji dokonanych przez przedsiębiorców, finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, z wyłączeniem refundacji eksportowych oraz działań objętych Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich, wykonywane są przez IJHARS na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zgodnie z ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zadaniem Głównego Inspektora w zakresie kontroli ex-post jest między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli,

- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Biura Kontroli w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw rynków rolnych, w myśl wyżej wymienionej ustawy, jest organem właściwym do wyboru podmiotów do kontroli na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, zgodnie z RR 4045/89 i opracowywania projektu rocznego planu kontroli oraz przekazywania Głównemu Inspektorowi IJHARS planu kontroli do realizacji.

Inspektorzy WIJHARS przeprowadzają kontrolę beneficjentów otrzymujących płatności z EFRG na rynku krajowym, w obszarze 42 mechanizmów WPR administrowanych przez agencje płatnicze, w tym 33 przez ARR (dopłaty do przetwórstwa, interwencyjny zakup i sprzedaż, dopłaty do składowania i wycofywania z rynku, a także limitowania produkcji np. kwoty mleczne) oraz 9 mechanizmów administrowanych przez ARiMR (np. dopłaty do przetwórstwa owoców i warzyw).

W roku 2007, tj. w II połowie roku kontrolnego 2006/2007 i w I połowie roku kontrolnego 2007/2008 inspektorzy WIJHARS przeprowadzili łącznie 53 kontrole, w tym 37 planowych i 16 krzyżowych, przy czym jedna z kontroli krzyżowych realizowana była na wniosek Republiki Federalnej Niemiec (tabela 7).

TABELA 7. Liczba kontroli ex-post wykonanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r.

Lp.	Nazwa mechanizmu WPR/Temat kontroli w 2007 r.	Kontrole planowe	Kontrole krzyżowe	SUMA
1.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	20	4	24
2.	Kwotowanie produkcji mleka	7	10	17
3.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej	-	2	2
4.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	1	-	1
5.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobii ziemniaczanej	2	-	2
6.	Pomoc finansowa na dofinansowanie funduszu operacyjnego z tytułu realizacji programu operacyjnego. Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa	4	-	4
7.	Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw. Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa	3	-	3
RAZEM		37	16	53

Przedsiębiorcy, u których w 2007 r. przeprowadzono kontrolę ex-post, otrzymali z SG EFOGR płatności na ogólną kwotę 71 536 571,43 EURO, tj. o 69 081 954,43 EURO więcej niż w 2006 r. (w II półroczu roku kontrolnego 2006/2007 – 4 809 718,00 EURO, a w I półroczu roku kontrolnego 2007/2008 – 66 726 853,43 EURO). Płatności te zostały przyznane przedsiębiorcom w ramach 7 mechanizmów WPR.

Zaznaczyć należy, że w przypadku mechanizmu WPR „Kwotowanie produkcji mleka” przedsiębiorcy nie otrzymują bezpośrednio dopłat ze środków UE. Uczestnictwo w wyżej wymienionym mechanizmie umożliwia sprzedaż mleka w ilości referencyjnej przyznanej indywidualnie przez ARR dla dostawców hurtowych i bezpośrednich.

W wyniku kontroli ex-post przeprowadzonych w 2007 r. inspektorzy WIJHARS stwierdzili nieprawidłowości u dwóch przedsiębiorców w zakresie dwóch mechanizmów WPR na łączną kwotę 4,2 tys. zł, tj.:

- ▶ „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” – WIJHARS w Opolu (2,5 tys. zł),
- ▶ „Kwotowanie produkcji mleka” – WIJHARS w Zielonej Górze (1,7 tys. zł).

Kontrole wykazały również błędy i uchybienia w dokumentach handlowych przedsiębiorców, polegające na:

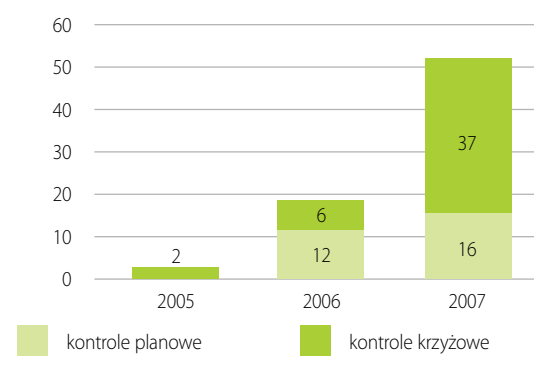
- ▶ braku w dokumentach podpisów, oznaczeń dat, oznaczeń podmiotu, numeracji, nazw,
- ▶ braku dokumentów (w tym: kserokopii faktur, informacji obowiązkowo archiwizowanych, załączników, umów),
- ▶ sporządzaniu dokumentów niezgodnie z przyjętymi wzorami i formularzami oraz przyjętymi zasadami w aktach wewnętrznych przedsiębiorstwa,
- ▶ naruszaniu umów, zarządzeń wewnętrznych i instrukcji księgowych,
- ▶ braku lub zamieszczaniu nieaktualnych danych w dokumentacji prowadzonej za pomocą programów komputerowych,
- ▶ braku zgodności w ilości towarów i artykułów wykazanych w dokumentacji magazynowo-księgowej a stanem rzeczywistym,
- ▶ braku bądź nieprawidłowym oznaczaniu towarów,
- ▶ niedotrzymywaniu terminów przez beneficjentów,
- ▶ postępowaniu niezgodnym z przepisami UE i krajowymi, ale nie skutkującymi nieprawidłowościami finansowymi.

Zgodnie z przeprowadzoną przez MRiRW analizą ryzyka, największe ryzyko beneficjenta wystąpiło w przypadku przedsiębiorców korzystających z płatności w obszarze następujących mechanizmów WPR:

- ▶ „Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru”,
- ▶ „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż”,
- ▶ „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”.

Liczbę zaplanowanych i wykonanych kontroli planowych i krzyżowych w latach 2005-2007 przedstawia rysunek 4.

RYSUNEK 4
Kontrole ex-post w latach 2005-2007

Przedstawione dane wskazują na stały wzrost realizacji zadań w zakresie kontroli ex-post, w tym głównie prowadzonych w trybie planowym (w 2007 r. nastąpił ponad 18-krotny wzrost tych kontroli w porównaniu do 2005 r. i ponad 6-krotny do 2006 r.).

Zadania delegowane w ramach współpracy z agencjami płatniczymi

Agencja Rynku Rolnego

IJHARS realizuje zadania delegowane przez ARR w zakresie 22 mechanizmów WPR administrowanych przez Agencję Rynku Rolnego w następujących kategoriach:

- ▶ działania interwencyjne – zakup i sprzedaż (mleko w proszku, masło, pszenica, kukurydza, cukier, wołowina),

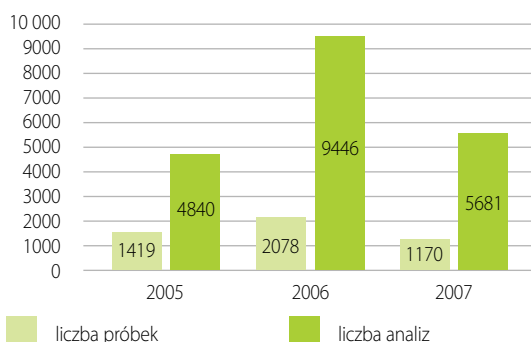
- ▶ dopłaty do prywatnego przechowywania (wieprzowina, wołowina, baranina, kozina),
- ▶ dopłaty do produkcji i przetwórstwa (mleko, masło, cukier, skrobia, susz paszowy, słoma lniana i konopna).

W zależności od specyfiki danego mechanizmu WPR, w ramach realizacji zadań delegowanych, IJHARS przeprowadza następujące czynności:

- ▶ analizę laboratoryjną próbek pobranych przez kontrolerów Sekcji Kontroli Technicznych Oddziałów Terenowych ARR lub inspektorów WIJHARS,
- ▶ przeprowadzanie kontroli wraz z pobieraniem próbek i ich analizą laboratoryjną,
- ▶ pobieranie próbek i ich analizę laboratoryjną na bezpośrednie zlecenie producenta.

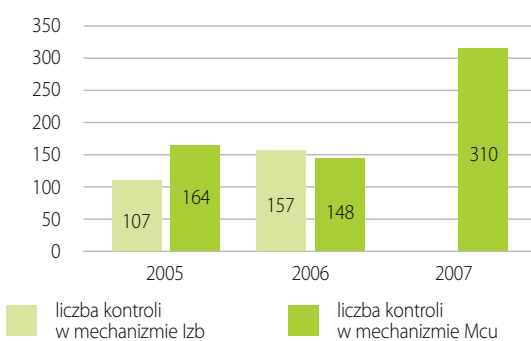
RYSUNEK 5

Liczba przebadanych próbek i wykonanych analiz w laboratoriach IJHARS w ramach zadań delegowanych przez ARR w latach 2005–2007

RYSUNEK 6

Liczba kontroli wykonanych przez IJHARS w ramach zadań delegowanych przez ARR w latach 2005–2007

W ramach zadań delegowanych przez ARR w 2007 r. laboratoria IJHARS zbadały 1170 próbek laboratoryjnych, wykonując 5681 analiz. Dane dotyczące badań laboratoryjnych w latach 2005 – 2007 przedstawiono na rysunku 5.

Realizując zadania delegowane w 2007 r. IJHARS przeprowadziła 310 kontroli, w ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” (Mcu). Dane dotyczące kontroli przeprowadzonych w ramach zadań delegowanych w latach 2005–2007 przedstawiono na rysunku 6.

Przedstawione dane wskazują na stały wzrost realizacji kontroli w ramach zadań delegowanych, w tym głównie w zakresie mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” (Mcu). W 2007 r. nastąpił ponad 2-krotny wzrost tych kontroli w porównaniu do 2005 i 2006 r.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

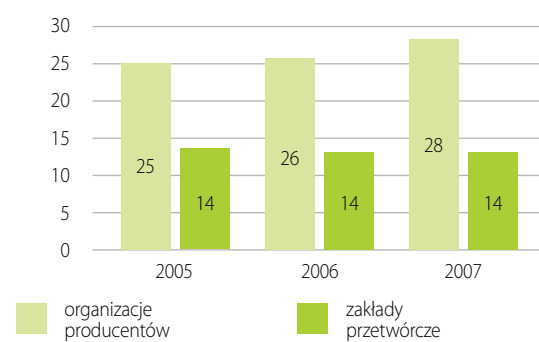
W ramach wspólnej organizacji rynku przetworów owocowych i warzywnych, w mechanizmie przyznawania pomocy finansowej z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa administrowanym przez ARiMR, IJHARS prowadzi kontrole:

- ▶ jakości (minimum 7% ilości) pomidorów dostarczonych przez organizacje producentów do zakładów przetwórczych; kontrola w zakładach przetwórczych obejmuje ocenę organoleptyczną partii pomidorów (barwę, zanieczyszczenia mineralne i organiczne, uszkodzenia mechaniczne, porażenie chorobami i szkodnikami) oraz pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w celu oznaczenia zawartości ekstraktu refraktometrycznego oraz zawartości suchej masy,
- ▶ jakości i prawidłowości znakowania (minimum 5% ilości) każdego wyrobu gotowego, z uwzględnieniem pobierania próbek przetworów pomidorowych i odpadów produkcyjnych w celu wykonania badań laboratoryjnych parametrów wyszczególnionych w przepisach UE.

W 2007 r. kontrolę ilości i jakości pomidorów oraz przetworów z pomidorów realizowało 8 wojewódzkich inspektoratów IJHARS, w Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu.

RYSUNEK 7

Liczba organizacji producentów i zakładów przetwórczych skontrolowanych przez IJHARS w latach 2005-2007 w ramach realizacji zadań delegowanych przez ARiMR

Ogółem skontrolowano 42 podmioty (rysunek 7), w tym:

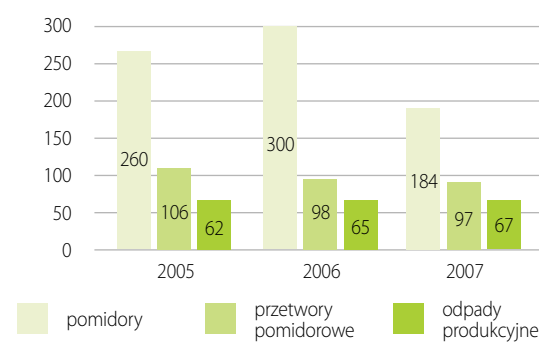
- ▶ 28 organizacji producentów (w 2006 r. – 26), które w ramach kampanii skupu i przetwórstwa pomidorów, trwającej od sierpnia do listopada 2007 r., dostarczyły do zakładów przetwórczych około 191 797 ton pomidorów (tj. o 18 194 tony więcej niż w 2006 r.); z dostarczonej ilości IJHARS skontrolowała 9,13%, tj. około 17 515 ton pomidorów; wymaganiam jakości nie odpowiadało 334 ton pomidorów (tj. 1,9% objętych kontrolą) ze względu na obecność pozostałości ziemi i części organicznych, porażenie chorobami i szkodnikami oraz niewłaściwą barwę,
- ▶ 14 zakładów przetwórczych, które wyprodukowały ogółem 47 877 ton przetworów z pomidorów (koncentrat, sok pomidorowy, pomidory mrożone i konserwowane oraz sosy) dostarczonych przez organizacje producentów, (tj. o 4068 ton więcej niż w 2006 r.); kontrolą objęto około 2859 ton przetworów pomidorowych, tj. 5,97% ogółu wyprodukowanych przez zakłady.

W 2006 r. w laboratoriach IJHARS zbadano 463 próbki pomidorów i ich przetworów, natomiast w 2007 r. – 348 próbek, tj. ogółem o 115 próbek mniej niż w roku ubiegłym (rysunek 8), w tym:

- ▶ 184 próbki pomidorów (tj. o 116 próbek mniej w porównaniu do 2006 r.),
- ▶ 97 próbek przetworów z pomidorów (tj. o 1 próbkę mniej w porównaniu do 2006 r.),
- ▶ 67 próbek odpadów produkcyjnych (tj. o 2 próbki więcej w porównaniu do 2006 r.).

RYSUNEK 8

Liczba próbek zbadanych w laboratoriach IJHARS w latach 2005-2007 w ramach realizacji zadań delegowanych przez ARiMR

Przedstawione dane wskazują, że w latach 2005–2007 nastąpiło zmniejszenie liczby badanych próbek pomidorów (o 40% w porównaniu do 2006 r. i o 30% do 2005 r.), przy utrzymującym się poziomie badań przetworów z pomidorów i odpadów powstających przy ich produkcji.

Potwierdzanie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej

Zaświadczenia potwierdzające pochodzenie mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej, wydawane są przez IJHARS na wniosek zainteresowanej strony, tj. eksporterów mięsa wołowego do krajów trzecich. W oparciu o wyżej wymienione zaświadczenia eksporterzy mogą ubiegać się o specjalne refundacje wywozowe do mięsa wołowego pochodzącego z bydła płci męskiej w ramach mechanizmów WPR „Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny”.

Ogółem w 2007 r., IJHARS wydała 575 zaświadczeń potwierdzających pochodzenie wołowiny z dorosłego bydła płci męskiej, w tym:

- ▶ 396 zaświadczeń dla mięsa z kością,
- ▶ 48 zaświadczeń dla mięsa bez kości z ćwierci przednich,
- ▶ 131 zaświadczeń dla mięsa bez kości z ćwierci zadnych.

Porównując liczbę zaświadczeń wydanych w 2006 r., w którym IJHARS wydała 677 zaświadczeń, można stwierdzić, że zainteresowanie eksporterów refundacjami w 2007 r. było mniejsze o ok. 15% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2007 r. mięso wołowe z dorosłych osobników płci męskiej było eksportowane do następujących krajów trzecich: Chorwacji, Kazachstanu, Libanu, Macedonii oraz do Kosowa, a także na wyspę Majotte położoną w Archipelagu Komory i stanowiącą terytorium zależne Francji.

Rośliny energetyczne

Na podstawie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej²⁸ IJHARS dokonuje ważenia lub pomiaru roślin energetycznych. Ważenie lub pomiar roślin odbywa się na wniosek rolników uprawiających i wykorzystujących lub przetwarzających je we własnym gospodarstwie na cele energetyczne.

W 2007 r. do 15 wojewódzkich inspektoratów IJHARS wpłynęło ogółem 99 wniosków od 72 rolników. Wnioski dotyczyły przede wszystkim ziarna owsa, rzepaku, żyta, pszenżyta, kukurydzy oraz siana i wierzby.

Ogółem wykonano 98 ważeń/pomiarów, w wyniku których zmierzono lub zważono 172 175 dt roślin energetycznych, w tym najwięcej ziarna kukurydzy, żyta, rzepaku, pszenżyta, owsa, pszenicy, siana oraz wierzby.

4.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS Świadectwo jakości handlowej jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy.

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzana jest również dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). Zgodnie z zasadami udzielania dopłat do oprocentowania kredytów przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wydane przez IJHARS Świadectwo jakości handlowej jest niezbędnym dokumentem, otrzymania tych dopłat.

IJHARS dokonuje również oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wyrobów produkowanych przez zakłady ubiegające się lub zaopatrujące jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej, a także jednostki wojsk obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ocena tych towarów przez IJHARS prowadzona jest w ramach zawartego porozumienia o współpracy z Wojskową Inspekcją Weterynaryjną.

W 2007 r. w wyniku przeprowadzonej oceny inspektorzy IJHARS wydali ogółem 2092 Świadectwa jakości handlowej, w tym:

- ▶ 531 dla towarów wyprodukowanych w kraju, tj. 25,4% wydanych; przedmiotem oceny były owoce, warzywa, ziemniaki, zioła, pieczywo i wyroby cukiernicze (330,6 t), jaja spożywcze (650 tys. szt.) oraz napoje bezalkoholowe i mleko surowe (46 hl),
- ▶ 56 dla towarów importowanych, przeznaczonych na rynek krajowy tj. 2,7% wydanych; przedmiotem oceny były oliwa z oliwek (3543 hl) i olej z pestek z winogron (205,3 hl) sprowadzane z Hiszpanii, oraz (888,8 t) inne towary takie jak koncentrat winogronowy z Włoch i Hiszpanii, mieszanka herbat, fasola czerwona, ryby mrożone z Chin, cebula i ziemniaki z Niemiec, oliwki i pieczarki z Białorusi, wyroby cukiernicze z Bośni i Hercegowiny, migdały z Australii, mrożone owoce i warzywa z Serbii,

- ▶ 1134 na wniosek producenta zainteresowanego modernizacją swojej produkcji rolnej i otrzymaniem na ten cel kredytu NT; przedmiotem oceny było ziarno: pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta, kukurydzy, soi, nasiona rzepaku, świeże warzywa (pomidory, marchew, buraki, ogórki, cebula, brokuły, pieczarki), świeże owoce (jabłka, gruszki, maliny, truskawki, porzeczki), mięso wieprzowe, mleko surowe, jaja kurze,
- ▶ 371 Świadectw jakości handlowej potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczoną dla wojska; przedmiotem oceny były mięso i jego przetwory, drób i jego przetwory, mleko i jego przetwory, świeże warzywa, przetwory owocowo-warzywne, przetwory ziemniaczane i skrobiowe, wyroby piekarskie i ciastkarskie, wyroby garmażeryjne, koncentraty spożywcze, przetwory zbożowe, miód, jaja spożywcze, napoje bezalkoholowe.

Kontrola domów składowych

IJHARS przeprowadza kontrolę działalności przedsiębiorstw składowych co najmniej raz na 6 miesięcy i przekazuje protokoły kontroli Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z zapisami ustawy o domach składowych oraz zmianie Kodeksu cywilnego, Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw, w II i IV kwartale 2007 r. przeprowadzono dwie kontrole prawidłowości funkcjonowania domów składowych.

Kontrolą objęto wszystkie domy składowe wpisane do rejestru Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tj. 8 przedsiębiorstw. Należy podkreślić, że w 2007 r. kontrolowane domy składowe nie przyjmowały na skład towarów rolnych w rozumieniu przepisów o domach składowych.

Atestacja magazynów

Świadectwo atestacji magazynów ziarna zbóż i nasion rzepaku oraz magazynów cukru jest dokumentem potwierdzającym właściwe warunki magazynowania i niezbędnym do uzyskania dopłaty do oprocentowania kredytów przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie przechowywania skupowanych krajowych produktów rolnych z przeznaczeniem na cele przetwórstwa spożywczego lub farmaceutycznego.

W 2007 r. IJHARS w wyniku kontroli wydała 248 Świadectw atestacji dla magazynów zbóż i nasion rzepaku oraz 44 dla magazynów cukru.

Wydawanie opinii techniczno-technologicznych

IJHARS upoważniona jest do wydawania opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich, potwierdzających spełnienie przez przedsiębiorcę następujących warunków:

- ▶ wdrożenia systemu wewnętrznej kontroli wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich,
- ▶ posiadania planu zakładu,
- ▶ wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za kontrolę jakości wyrobów winiarskich,
- ▶ dysponowania odpowiednimi obiektami budowlanymi.

pozytywna opinia techniczno-technologiczna jest jednym z dokumentów niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru prowadzonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W 2007 r. wydano dwie pozytywne opinie techniczno-technologiczne.

Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom

Zgodnie z ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych do pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą być upoważnieni rzeczoznawcy.

Działalność rzeczoznawców oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych, a tym samym wspiera pracowników IJHARS w realizacji ustawowych zadań. Spełnienie tych wymagań potwierdzone jest co 3 lata zdaniem egzaminu przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS. Wojewódzki Inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom. Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, tj. pobierania próbek, ustalania klas jakości, ustalania sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełniania powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2007 r. przeprowadzono ogółem 57 egzaminów, do których przystąpiły 1004 osoby. Egzaminy poprzedzone były szkoleniami zorganizowanymi przez Główny Inspektorat oraz wojewódzkie inspektoraty IJHARS.

Egzaminy dotyczyły następujących specjalizacji:

- 1) klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP – uprawnienia rzeczoznawcy nabyło 191 osób,
- 2) klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP – uprawnienia rzeczoznawcy nabyły 83 osoby,
- 3) pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych – uprawnienia rzeczoznawcy nabyło 340 osób,
- 4) pobieranie próbek buraków cukrowych i ich przetworów – uprawnienia rzeczoznawcy nabyły 42 osoby,
- 5) pobieranie próbek cukru, półproduktów i produktów przemysłu cukrowniczego – uprawnienia rzeczoznawców nabyło 7 osób,

- 6) pobieranie próbek mleka i jego przetworów – uprawnienia rzeczoznawcy nabyło 95 osób,
- 7) pobieranie próbek mięsa i jego przetworów – uprawnienia rzeczoznawcy nabyło 27 osób,
- 8) pobieranie próbek mięsa i jego przetworów oraz drobiu i jego przetworów – uprawnienia rzeczoznawcy nabyło 9 osób,
- 9) pobieranie próbek piwa i surowców browarniczych – uprawnienia rzeczoznawcy nabyło 16 osób,
- 10) pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw – uprawnienia rzeczoznawcy nabyły 4 osoby,
- 11) ustalanie klas jakości handlowej owoców i warzyw świeżych – uprawnienia rzeczoznawcy nabyły 132 osoby.

W 2007 r. egzaminy kwalifikacyjne na rzeczoznawcę zdało 968 osób, tj. 96,4% ogółu przystępujących do egzaminu.

25. Rozporządzenie Rady nr 2092/91/EWG w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. WE L 243, 13.09.2001 r., z późn. zm.), Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1788/2001 z dnia 7 września 2001 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania przepisów dotyczących świadectwa kontroli w odniesieniu do przywozu z państw trzecich (Dz. Urz. WE L 243, 13.09.2001 r.)

26. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68). Rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 4045/89 z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez SG EFOGR i uchylającej dyrektywę 77/435/EWG (Dz. Urz. WE L 388 z 30.12.1989 r., str. 18: Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, Rozdz. 3, t. 9, str. 20 z późn. zm.)

27. Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. Nr 35, poz. 217 ze zm.) Albania, Armenia, Azerbejdżan, Bośnia i Hercegowina, Białoruś, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Federacja Rosyjska, Kosowo, Litwa, Macedonia, Polska, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Uzbekistan, Ukraina, Węgry, Komisja Europejska, Organizacja ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ (FAO), Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) regulowanej przez „Wytyczne dotyczące sposobu przeprowadzania kontroli przewidzianej w RR (EWG) Nr 4045/89 oraz w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych”, zatwierdzone w dniu 2 września 2005 r. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

28. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169 poz. 1386 z późn. zm.)

5. Współpraca z innymi instytucjami

5.1. Współpraca z instytucjami zagranicznymi

Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Główny Inspektorat JHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski. Do zadań Punktu Kontaktowego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym, opracowywanie stanowisk Polski, współpraca z innymi państwami członkowskimi, realizacja zadań wynikających z pełnienia roli instytucji wiodącej dla Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius, Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych, Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy, a także uczestnictwo w spotkaniach.

W ramach propagowania prac prowadzonych na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO zaktualizowano i rozpowszechniono broszurę informacyjną „Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i działania Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO w Polsce”.

W 2007 r. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

- ▶ 9 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO oraz 1 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, w których wzięło udział 17 delegatów z Polski, w tym 9 przedstawicieli Inspekcji,
- ▶ 12 spotkań koordynacyjnych Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius w Brukseli, w których uczestniczyło 16 delegatów, w tym 6 przedstawicieli Inspekcji.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO:

- ▶ opracowywał i przekazał do sekretariatu Rady UE ds. Codex Alimentarius stanowiska Polski dotyczące między innymi naturalnych wód mineralnych, mleka i produktów mlecznych, higieny żywności, przetworzonych warzyw i owoców,
- ▶ koordynował przygotowania polskich ekspertów do reprezentowania kraju na forum międzynarodowym,

- ▶ pozyskał kolejnych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów (stowarzyszenia branżowe, środowiska akademickie),
- ▶ promował działalność Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji, rozpowszechnianie broszury informacyjnej „Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i działania Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO w Polsce”, zaprojektowanie logo polskiego Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO.

Eksperti z Polski uczestniczyli w pracach następujących elektronicznych grup roboczych:

- ▶ w ramach Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Zanieczyszczeń Żywności:
  - Elektroniczna grupa robocza ds. projektu Kodeksu Praktyki dla redukcji zanieczyszczeń żywności policyklicznymi węglowodorami aromatycznymi (2 osoby),
  - Elektroniczna grupa robocza ds. rewizji propozycji projektu Kodeksu Praktyki dla redukcji zawartości akrylamidu w żywności (2 osoby),
- ▶ w ramach Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Substancji Dodatkowych do Żywności:
  - Elektroniczna grupa robocza ds. niezgodności pomiędzy nazwami w systemie INS a specyfikacjami (1 osoba).

W dniach 1–3 października 2007 r., Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO zorganizował w Warszawie, we współpracy z Regionalnym Koordynatorem dla Europy w ramach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, seminarium na temat Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. Seminarium to było pierwszym z dwóch jakie składają się na przygotowania do 26. Sesji Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy.

Celem seminarium było zaangażowanie mniej aktywnych państw z regionu Europy w prace prowadzone na forum

Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. W seminarium uczestniczyło około 50 uczestników z ponad 20 krajów Europy²⁹.

Organizacja kodeksowych spotkań w Polsce jest wyjątkową szansą na aktywne włączenie się w prace normalizacyjne o charakterze międzynarodowym oraz promocję Polski zarówno w regionie, jak i na świecie.

W 2007 r. zaktualizowano zewnętrzną procedurę prowadzenia Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, wprowadzając szczegółowe zasady współpracy i koordynacji prac kodeksowych na szczeblu krajowym. Powyższe zmiany wpłyną na aktywniejsze uczestnictwo instytucji współpracujących w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius oraz usprawnią proces opiniowania dokumentów kodeksowych, ożywią udział polskich ekspertów w tworzeniu konstruktywnego i merytorycznego wkładu w prace normalizacyjne o charakterze międzynarodowym.

Współpraca z organami Unii Europejskiej

Do momentu akcesji do Unii Europejskiej, Polska posiadała status tzw. aktywnego obserwatora w procesie decyzyjnym UE. Z dniem 1 maja 2004 r. eksperci działający w Komitetach Komisji Europejskiej oraz Grupach Roboczych Rady Unii Europejskiej stali się pełnoprawnymi uczestnikami tego procesu.

Aktualnie pracownicy Głównego Inspektoratu JHARS pełnią rolę ekspertów uczestnicząc w pracach:

- ▶ 18 Komitetów współpracujących z Komisją Europejską w ramach procedury komitologii (18 pracowników),
- ▶ 10 Grup Roboczych Rady UE zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji (19 pracowników).

W 2007 r. przedstawiciele Inspekcji brali czynny udział w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów ds. promocji rolnictwa ekologicznego,

- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej ds. mięsa drobiowego,
- ▶ Posiedzenie Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej ds. Klasyfikacji Tusz Wołowych (EUROP),
- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej ds. standaryzacji owoców i warzyw,
- ▶ Spotkania Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius.

Ponadto regularnie przeprowadzana była aktualizacja wykazu ekspertów uczestniczących w pracach Grupy Roboczej Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej.

Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ

Główny Inspektorat JHARS prowadzi Polski Sekretariat ds. Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7), funkcjonującą w ramach organów roboczych Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. Celem jej działania jest wspomaganie handlu międzynarodowego, poprzez stworzenie kryteriów jakości handlowej w formie norm, które są wskazaniem aktualnej praktyki handlowej.

Do zadań Polskiego Sekretariatu ds. Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7), który pełni funkcję łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską, należy:

- ▶ koordynacja działalności WP.7 w kraju,
- ▶ współpraca z krajowymi jednostkami,
- ▶ prowadzenie biblioteki i udostępnianie przyjętych dokumentów,
- ▶ rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i wypracowanych przez nią normach.

W 2007 r. Sekretariat koordynował krajowe przygotowania do 5 Sesji w ramach EKG/ONZ (4 Sesji Sekcji Branżowych WP.7 i 1 Sesji Grupy Roboczej WP.7), w których udział wzięło łącznie 10 delegatów, w tym 5 pracowników GIJHARS oraz 5 przed-

stawiciele instytucji współpracujących. Sekretariat zorganizował 5 posiedzeń uzgadniających stanowiska polskich delegacji.

W dniach 29 października – 2 listopada 2007 r. w Moskwie, w ramach Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Mięsa EKG/ONZ odbyło się Spotkanie Reporterów, dotyczące norm jakościowych dla jaj i produktów jajecznych oraz mięsa kaczego. W spotkaniu tym wzięło udział trzech delegatów z Polski w tym jeden z Inspekcji.

Współpraca z organami rosyjskimi w dziedzinie certyfikacji

Główny Inspektorat JHARS, od 2003 r., współpracuje w zakresie certyfikacji produktów rolno-spożywczych z następującymi organami rosyjskimi:

- ▶ Centrum Certyfikacji i Metrologii w Kaliningradzie,
- ▶ Rosyjskim Centrum Badań i Certyfikacji – „ROSTEST - MOSKWA”.

Wykonywanie kompleksowych badań polskich artykułów rolno-spożywczych na zgodność z wymaganiami rosyjskimi umożliwiają laboratoria GIJHARS w Gdyni i Poznaniu, posiadające akredytację w dwóch rosyjskich systemach certyfikacji: GOST R i GOSSANEPIDNADZOR.

5.2. Współpraca z instytucjami krajowymi

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W 2007 r. Główny Inspektor JHARS przekazał przedstawicielom Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi 39 informacji o wynikach kontroli przeprowadzonych przez IJHARS na terenie całego kraju oraz inne opracowania dotyczące ustaleń kontroli. Do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazano, między innymi, informacje odnośnie nadzoru sprawowanego nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi, w tym dane dotyczące struktur, procedur i sankcji stosowanych przez upoważnione jednostki certyfikujące w ramach kontroli producentów w rolnictwie ekologicznym, celem przekazania ich do Komisji Europejskiej. Współpraca obejmowała również opiniowanie przepisów prawnych.

Pracownicy IJHARS uczestniczyli także w pracach trzech zespołów powołanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, do spraw:

- ▶ Kodeksu Żywnościowego i Etykietowania Produktów Rolnych,
- ▶ Upraw Polowych (ds. zbóż, roślin oleistych i wysokobiałkowych oraz ryżu i oliwy z oliwek),
- ▶ Promocji Produktów Rolnych.

W ramach współpracy Głównego Inspektoratu JHARS z Biurem Kontroli MRiRW³⁰, w 2007 r.:

- 1) opracowano Program kontroli ex-post na rok kontrolny 2007/2008 dla IJHARS z podaniem dokładnych terminów wykonania kontroli i składów zespołów kontrolnych,
- 2) opracowano Program kontroli dla inspektorów WIJHARS w zakresie poszczególnych mechanizmów WPR,
- 3) koordynowano kontrole krzyżowe przeprowadzane na wniosek innych służb kontrolnych zgodnie z art. 7 Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 4045/89,
- 4) przekazywano wnioski do agencji płatniczych w celu uzyskania dodatkowych danych związanych z kontrolą ex-post,
- 5) nadzorowano i koordynowano udział inspektorów WIJHARS w misji audytowej przedstawicieli Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.

Ministerstwo Finansów

Współpraca z Ministerstwem Finansów w 2007 r. obejmowała głównie uczestnictwo w pracach Międzyresortowej Grupy ds. Przeciwdziałania Nieprawidłowościom, nadzorowanych przez Departament Certyfikacji i Poświadczeń Środków z Unii Europejskiej. Celem działania Międzyresortowej Grupy było przeciwdziałanie nieprawidłowościom oraz wspieranie zwalczania przestępstw związanych z wykorzystaniem środków publicznych na szkodę Polski lub Unii Europejskiej w obszarze rolnictwa, rybołówstwa, rozwoju wsi oraz gospodarki żywnościowej.

W ramach spotkań wyżej wymienionej Grupy, pracownicy Głównego Inspektoratu JHARS uczestniczyli w pracach nad przygotowaniem projektu nowelizowanego Systemu informowania o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

W 2007 r. GIJHARS uczestniczył w pracach Zespołu ds. Zagospodarowania Granicy Państwowej, powołanego w 2005 r. przez Departament Unii Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Celem prac Zespołu jest poprawa efektywności kontroli granicznej oraz wzmocnienie kontroli na zewnętrznej granicy UE.

Przedmiotem prac w 2007 r. było głównie przygotowanie propozycji podziału rezerwy celowej budżetu przeznaczonej na budowę, modernizację i utrzymanie przejść granicznych oraz dofinansowanie inwestycji określonych w programie współpracy przygranicznej. Poparto wnioski o przyznanie środków finansowych na zakup urządzeń i wyposażenia dla Portów Lotniczych w Bydgoszczy i Warszawie oraz niektórych przejść granicznych. Środki rozdysponowano na potrzeby utrzymania 6 przejść granicznych na lądowych granicach zewnętrznych i 7 lotniczych. Wśród uwzględnionych, znalazły się wnioski dotyczące dofinansowania przejść granicznych, które współpracują z IJHARS, w tym również udostępniają powierzchnie do użytkowania przez inspektorów wojewódzkich inspektoratów JHARS (Świecko, Medyka, Korczowa, Hrebenne, Port Lotniczy Okęcie, Port Północny w Gdańsku).

Inspekcja Handlowa

Współpraca obu Inspekcji w 2007 r. obejmowała:

- ▶ wymianę informacji o wynikach zakończonych kontroli (Główny Inspektor JHARS przekazał 27 zbiorczych informacji oraz otrzymał 12 informacji z Inspekcji Handlowej),
- ▶ bieżące przekazywanie informacji o nieprawidłowościach w zakresie jakości handlowej.

W 2007 r. Inspekcja Handlowa przekazała do WIJHARS 1363 informacje o jakości wyrobów kontrolowanych w handlu detalicznym. W wyniku kontroli przeprowadzonych przez WIJHARS u 225 producentów tych wyrobów wydano 135 decyzji administracyjnych oraz ukarano grzywną w drodze mandatu karnego 143 osoby winne zaniedbań, na łączną kwotę 34 450 zł.

Wojewódzkie inspektoraty JHARS przekazały do Inspekcji Handlowej 175 informacji, wskazując producentów, których wyroby nie odpowiadały wymaganiom jakości handlowej.

Agencja Rynku Rolnego

Współpraca pomiędzy Agencją Rynku Rolnego a IJHARS została uregulowana umową z dnia 20 grudnia 2005 r. określającą wykonywanie zadań delegowanych, w zakresie:

- ▶ kontroli fizycznych na rynku cukru,
- ▶ badań laboratoryjnych próbek pobranych przez pracowników Agencji Rynku Rolnego oraz próbek pobranych przez pracowników WIJHARS w ramach kontroli fizycznej prowadzonej na rynku cukru.

W 2007 r. pracownicy GIJHARS i Agencji Rynku Rolnego wspólnie przygotowali szkolenie dla inspektorów WIJHARS upoważnionych do przeprowadzania kontroli ex-post z zakresu mechanizmów WPR: „Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru”, „Dopłaty do cukru wykorzystywanego w przemyśle chemicznym” oraz „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła”.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Zakres współpracy IJHARS z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uregulowany został porozumieniem z dnia 4 sierpnia 2004 r. o warunkach współpracy przy powierzeniu zadań w zakresie kontroli przetwórców, wstępnie uznanych grup producentów i organizacji producentów.

Zakres delegowanych zadań obejmuje kontrole ilości i jakości pomidorów oraz przetworów pomidorowych, a także wykonywanie badań laboratoryjnych tych produktów w laboratoriach IJHARS.

Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa

Współpraca z Krajową Radą Winiarstwa i Miodosytnictwa, określona porozumieniem z dnia 3 listopada 2004 r., dotyczy współdziałania obu instytucji w zakresie prowadzenia szkoleń i przekazywania informacji dotyczących jakości handlowej wyrobów winiarskich.

W ramach współpracy w 2007 r. przedstawiciel IJHARS uczestniczył w:

- ▶ XVI Walnym Zgromadzeniu Krajowej Rady Winiarstwa i Miodosytnictwa, podczas którego przedstawiono wyniki kontroli jakości handlowej wyrobów winiarskich, przeprowadzonej przez IJHARS w 2007 r.,
- ▶ posiedzeniu Prezydium, którego przedmiotem było omówienie wyników przeprowadzonych kontroli w zakładach winiarskich oraz obowiązujących aktów prawnych,
- ▶ konferencji prasowej, propagującej wyroby winiarskie wysokiej jakości oraz przedstawiającej problemy przemysłu winiarskiego.

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza

Współpraca z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą wynika z zadań IJHARS na rynku nawozów oraz porozumienia zawartego pomiędzy tymi instytucjami w dniu 1 marca 2004 r. Przedmiotem porozumienia jest współpraca w zakresie oceny jakości nawozów wprowadzanych do obrotu, wyprodukowanych w kraju lub w innych krajach UE oraz importowanych z krajów trzecich, w tym głównie:

- ▶ wykonywanie przez laboratoria analityczne Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych badań próbek nawozów pobranych przez pracowników IJHARS w toku prowadzonych kontroli,
- ▶ uzgadnianie stanowisk w przypadku wniesienia przez producenta nawozu odwołania od decyzji administracyjnej, wydanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS na podstawie wyników badań laboratoryjnych,
- ▶ wymiana informacji o negatywnych zjawiskach stwierdzonych w toku kontroli oraz współdziałanie przy ich eliminacji.

W 2007 r. w laboratoriach Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych zbadano 97 próbek nawozów pobranych w toku kontroli prowadzonych przez inspektorów WIJHARS.

Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego

Współpracę z Instytutem Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego reguluje porozumienie z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie

organizacji szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ prowadzenie teoretycznych i praktycznych szkoleń dla pracowników IJHARS,
- ▶ prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców, udział w pracach Komisji Kwalifikacyjnych dla kandydatów na rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP.

W 2007 r. w ramach współpracy zorganizowano 14 szkoleń, w tym:

- ▶ 2 szkolenia dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wołowych,
- ▶ 8 szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych,
- ▶ 4 szkolenia dla pracowników IJHARS, prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych (2 w zakresie tusz wieprzowych i 2 w zakresie tusz wołowych).

Polski Komitet Normalizacyjny

Na podstawie ustawy o normalizacji³¹ pracownicy GIJHARS uczestniczą w pracach 11 Komitetów Technicznych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, biorąc tym samym udział w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2007 r. odbyły się posiedzenia 8 Komitetów Technicznych do spraw:

- ▶ Tłuszczów Roślinnych i Zwierzęcych,
- ▶ Wyrobów Spirytusowych,
- ▶ Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Mięsa i Przetworów Mięsnych,
- ▶ Zbóż i Przetworów Zbożowych,
- ▶ Mleka i Przetworów Mlecznych,
- ▶ Nawozów.

Polskie Centrum Akredytacji

Współpraca z Polskim Centrum Akredytacji, w 2007 r. dotyczyła głównie spraw związanych z oceną (kontrolą) akredytowanych (upoważnionych) jednostek certyfikujących podmioty działające w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz wytwarzania produktów posiadających oznaczenia: ChNP, ChOG, GTS.

Celem współpracy jest eliminacja nieprawidłowości w działalności upoważnionych jednostek certyfikujących, gwarantująca skuteczność oraz efektywność systemu kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym, jak i certyfikacji produktów tradycyjnych i regionalnych.

Krajowa Rada Spółdzielcza

Współpracę z Krajową Radą Spółdzielczą określa porozumienie z dnia 22 marca 2007 r. w sprawie zasad współdziałania przy nadawaniu Spółdzielczego Znak Jakości przez Krajową Radę. Celem współpracy jest wykonywanie przez GIJHARS analiz laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych, pretendujących do Spółdzielczego Znak Jakości.

Inne instytucje

Ponadto IJHARS współpracowała z:

- ▶ Inspekcją Weterynaryjną, Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Transportu

- Drogowego, Urzędem Celnym w zakresie wspólnego prowadzenia kontroli artykułów rolno-spożywczych oraz wymiany informacji o wynikach kontroli,
- ▶ Urzędem Miar, Urzędem Skarbowym w zakresie przekazywania informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w czasie kontroli,
- ▶ Policją i Prokuraturą w zakresie przekazywania informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w czasie kontroli, mających znamiona przestępstwa, w tym udostępnianie na wniosek Policji i Prokuratury akt administracyjnych oraz informacji, w których posiadaniu jest IJHARS z racji wykonywanych zadań ustawowych,
- ▶ Urzędem Ochrony Konsumentów i Konkurencji w zakresie wymiany informacji mającej na celu zwiększenie skuteczności kontroli obu Instytucji, w tym przekazywanie przez IJHARS informacji o nieprawidłowościach wykrytych w czasie kontroli, godzących w interes zbiorowy konsumentów,
- ▶ Instytutem Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w zakresie wymiany informacji na temat kwalifikowania nawozów i środków poprawiających właściwości gleby do stosowania w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ Głównym Urzędem Statystycznym i Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w zakresie współpracy w ramach prowadzonych badań statystycznych i naukowych,
- ▶ Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu oraz innymi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego w zakresie współpracy przy opracowywaniu materiałów informacyjnych oraz analiz i prognoz dotyczących rolnictwa ekologicznego.

29. Albania, Armenia, Azerbejdżan, Bośnia i Hercegowina, Białoruś, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Federacja Rosyjska, Kosowo, Litwa, Macedonia, Polska, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Uzbekistan, Ukraina, Węgry, Komisja Europejska, Organizacja ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ (FAO), Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

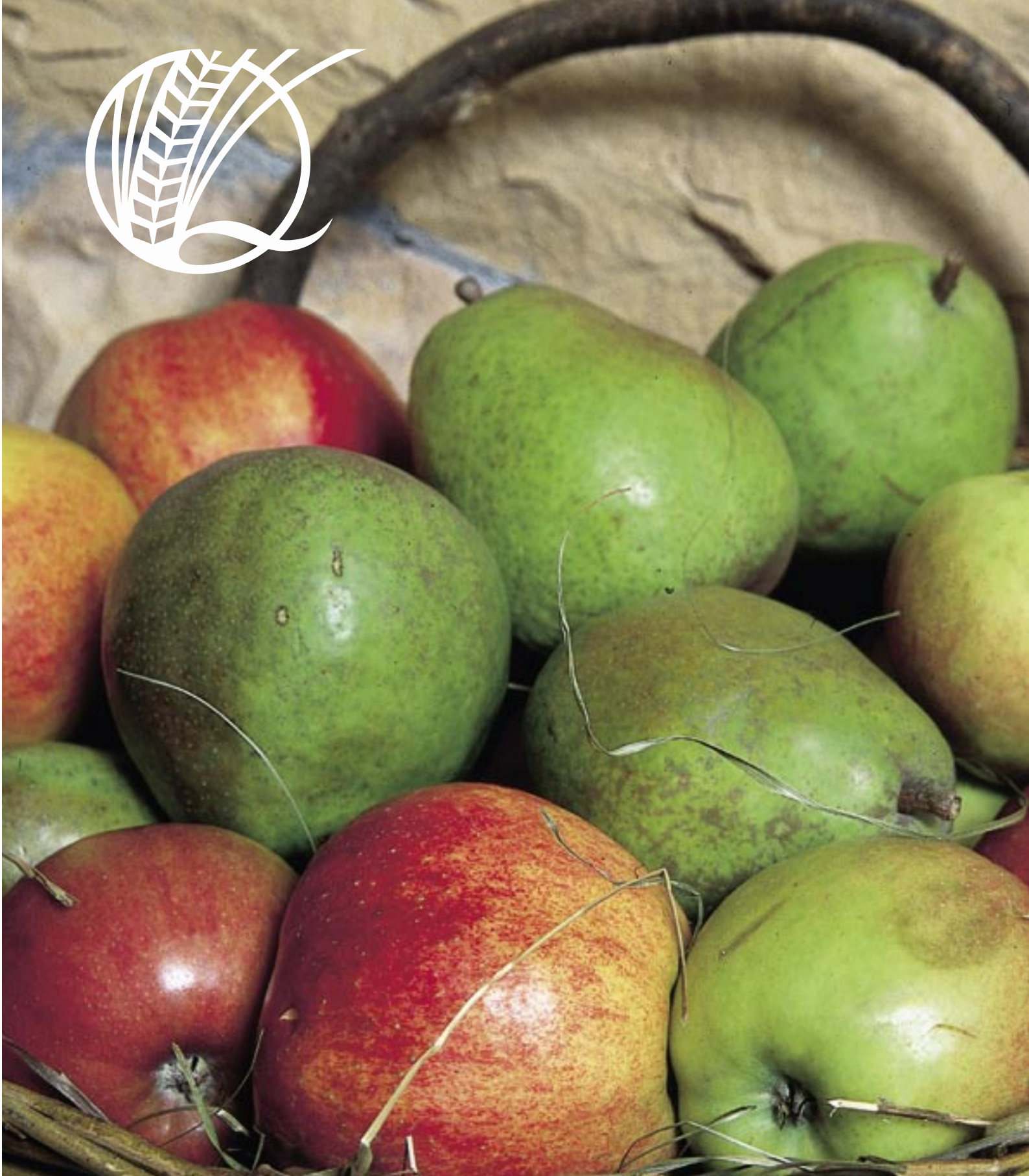
30. regulowanej przez „Wytyczne dotyczące sposobu przeprowadzania kontroli przewidzianej w RR (EWG) Nr 4045/89 oraz w Ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych”, zatwierdzone w dniu 2 września 2005 r. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

31. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169 poz. 1386 z późn. zm.)

II. SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI PLANOWYCH

Przetwory zbożowe

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę jakości handlowej mąki pszennej i żytniej.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ zgodności jakości handlowej mąki pszennej i żytniej z deklaracją producenta,
- ▶ prawidłowości znakowania mąki,
- ▶ warunków składowania i transportu mąki.

Kontrolę przeprowadzono w 136 zakładach przetwórstwa zbożowo-młynarskiego.

Kontrolą objęto:

- ▶ 349 partii mąki, o łącznej masie 2120 t (w tym: 255 partii mąki pszennej, o łącznej masie 1711 t oraz 94 partii mąki żytniej, o łącznej masie 409 t), w zakresie zgodności z deklaracją jakościową producenta,
- ▶ 388 partii mąki, o łącznej masie 3919 t (w tym: 301 partii mąki pszennej, o łącznej masie 3448 t oraz 87 partii mąki żytniej, o łącznej masie 471 t), w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań jakości handlowej (deklarowanej przez producenta) nie spełniło 21,0% skontrolowanych partii mąki, o łącznej masie 273 t (tj. 13,0% skontrolowanej masy), głównie ze względu na zawyżoną wilgotność mąki i zaniżoną liczbę opadania, w tym: 16% partii mąki pszennej, o łącznej masie 211 t i 5,0% partii mąki żytniej, o łącznej masie 62 t,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 24,0% partii mąki, o łącznej masie 1125 t (tj. 29,0% skontrolowanej masy), w tym: 18,0% partii mąki pszennej, o łącznej masie 1011 t, 7,0% partii mąki żytniej, o łącznej masie 114 t,
- ▶ wymagań w zakresie składowania i transportu nie spełniło 10,0% skontrolowanych podmiotów,

- ▶ działalności w zakresie paczkowania towaru nie zgłosiło do właściwego miejscowo okręgowego urzędu miar 22,0% podmiotów paczkujących,
- ▶ zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dokonało 22,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 70 decyzji administracyjnych, w tym: 47 nakazujących poddanie kontrolowanej mąki określonym zabiegom, 22 określających stopień wad, 1 zakazującą wprowadzenia do obrotu,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 62 osoby, na łączną kwotę 7000 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ kontrola przeprowadzona w 2007 r. wykazała, że w porównaniu do 2006 r. nastąpił spadek udziału partii mąki o jakości niezgodnej z deklaracją producenta (o 10 punktów procentowych) oraz partii niewłaściwie oznakowanych (o 5 punktów procentowych).

Miód

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie i Zielonej Górze przeprowadziły kontrolę jakości handlowej miodu pszczelego.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej miodu w zakresie zgodności z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach,
- ▶ prawidłowości znakowania miodu.

Kontrolę przeprowadzono w 39 podmiotach gospodarczych, w tym: u 21 producentów prowadzących konfekcjonowanie wyprodukowanego przez siebie miodu, u 7 producentów prowadzących jednocześnie konfekcjonowanie

wyprodukowanego przez siebie miodu oraz miodu pochodzącego ze skupu, w 10 zakładach prowadzących wyłącznie skup i konfekcjonowanie miodu i w jednej hurtowni.

Kontrolą objęto:

- ▶ 87 partii miodu, o łącznej masie 22 t, w zakresie zgodności jakości handlowej z przepisami,
- ▶ 147 partii miodu, o łącznej masie 39 t, pod kątem prawidłowości znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wszystkie pobrane do analiz próbki wykazały zgodność z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach,
- ▶ nieprawidłowo oznakowano 35,0% skontrolowanych partii miodu, o łącznej masie 17 t (tj. 43,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie nieprecyzyjnego oznaczenia producenta oraz nazwy miodu; ponadto w toku kontroli stwierdzono przypadek nieprawidłowego oznakowania 1 partii miodu sztucznego, o łącznej masie 134 kg, które sugerowało konsumentowi, że produkt jest miodem pszczelim,

- ▶ działalności w zakresie paczkowania towaru nie zgłosiło do właściwego miejscowo okręgowego urzędu miar 18,0% podmiotów paczkujących miód,
- ▶ około 26,0% skontrolowanych podmiotów nie dopełniło obowiązku zgłoszenia podjęcia działalności gospodarczej do wojewódzkiego inspektora JHARS.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących prawidłowe oznakowanie opakowań jednostkowych miodu,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 9 osób, na łączną kwotę 1150 zł,
- ▶ przekazano informacje do Okręgowego Urzędu Miar dotyczące nieprawidłowości w zakresie procesu paczkowania miodu.

Wnioski z kontroli:

- ▶ wyniki kontroli wykazały poprawę jakości handlowej miodu w porównaniu do 2006 r, w którym zakwestionowano 4,0% kontrolowanych partii,
- ▶ kontrole przeprowadzone w 2007 r. wykazały wzrost o 10 punktów procentowych nieprawidłowo oznakowanych partii miodu, w porównaniu do roku ubiegłego,

- ▶ w toku kontroli ujawniono nieprawidłowości dotyczące spełniania wymagań formalno-prawnych przez skontrolowane podmioty, w tym wymagań określonych w przepisach o towarach paczkowanych.

Fermentowane napoje winiarskie

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie i Warszawie przeprowadziły kontrolę jakości handlowej fermentowanych napojów winiarskich (w tym głównie win owocowych i napojów winopodobnych).

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ zgodności jakości handlowej fermentowanych napojów winiarskich z obowiązującymi przepisami,
- ▶ prawidłowości przebiegu procesów produkcyjnych,
- ▶ zasad produkcji i rozlewu fermentowanych napojów winiarskich oraz obrotu tymi wyrobami,
- ▶ prawidłowości znakowania,
- ▶ prawidłowości paczkowania towaru,
- ▶ sposobu składowania i transportu fermentowanych napojów winiarskich.

Kontrolę przeprowadzono w 35 zakładach produkujących fermentowane napoje winiarskie.

Kontrolą objęto:

- ▶ 125 partii fermentowanych napojów winiarskich, o łącznej objętości 4762 hl, w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 181 partii fermentowanych napojów winiarskich, o łącznej objętości 6996 hl, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniało 19,2% skontrolowanych partii fermentowanych napojów winiarskich, o łącznej objętości 431 hl (tj. 9,1% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły: zawyżonej lub заниżonej zawartości alkoholu etylowego, zawyżonej lub заниżonej zawartości cukrów redukujących po inwersji, zawyżonej kwasowości lotnej, заниżonej kwasowości ogólnej,

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 48,6% skontrolowanych partii fermentowanych napojów winiarskich, o łącznej objętości 2751 hl (tj. 39,3% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły między innymi: braku informacji o składnikach alergicznych, umieszczenia skrótu „poj.” przed ilością nominalną, braku napisów „zawiera cukier i substancje słodzące” oraz „zawiera źródło fenyloalaniny”, umieszczenia znaku graficznego winogron, braku w nazwie kategorii słowa „fermentowany”, wprowadzania w błąd konsumenta poprzez umieszczanie napisów w języku obcym i szaty graficznej sugerującej pochodzenie wyrobu z importu, braku funkcji technologicznej substancji dodatkowych, używania nazwy Vermouth w odniesieniu do wina owocowego, braku oznaczenia partii produkcyjnej, nie umieszczenia w jednym polu widzenia nazwy wyrobu, ilości nominalnej i zawartości alkoholu,
- ▶ monitoringu temperatury i wilgotności względnej powietrza nie prowadziło 8,8% podmiotów,
- ▶ przekroczenie temperatury powietrza w stosunku do zalecanej przez producenta, w pomieszczeniach magazynowych należących do 2,9% podmiotów,
- ▶ systemu wewnętrznej kontroli wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich oraz systemu kontroli ilości towaru paczkowanego nie wdrożyło 2,9% podmiotów,
- ▶ zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 14,3% podmiotów,
- ▶ zgłoszenia działalności w zakresie paczkowania do właściwych miejscowo Okręgowych Urzędów Miary nie dopełniło 14,7% podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 13 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu fermentowanych napojów winiarskich niewłaściwie oznakowanych i nakazujących poddanie tych partii zabiegom doprowadzenia do zgodności,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 31 osób na łączną kwotę 6550 zł,
- ▶ przekazano informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach do właściwych miejscowo Okręgowych Urzędów Miary i Inspekcji Sanitarnej.

Wnioski z kontroli:

- ▶ wyniki kontroli wykazały nieznaczne pogorszenie jakości fermentowanych napojów winiarskich w stosunku do 2006 r. (w 2006 r. stwierdzono obniżony poziom jakości w 8,5% skontrolowanych partii, podczas gdy w 2007 r. 9,1% wszystkich skontrolowanych partii),
- ▶ stwierdzono wzrost wielkości partii niewłaściwie oznakowanych w stosunku do 2006 r. (w 2007 r. stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie 39,3% wszystkich partii objętych kontrolą, podczas gdy w 2006 r. – 29,2%),
- ▶ zmniejszyła się liczba uchybień formalno-prawnych dotyczących zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS (w 2006 r. stwierdzono nieprawidłowości w 23,0% podmiotów, podczas gdy w 2007 r. w 14,0% podmiotów).

Wyroby winiarskie gronowe

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie i Warszawie przeprowadziły planową kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich gronowych, sprowadzanych z państw trzecich oraz z krajów UE.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej wyrobów winiarskich gronowych,
- ▶ zgodności przebiegu procesów produkcyjnych,
- ▶ prawidłowości znakowania tych wyrobów,
- ▶ prawidłowości paczkowania towaru,
- ▶ sposobu składowania i transportu wyrobów winiarskich gronowych.

Kontrolę przeprowadzono w 22 podmiotach gospodarczych, w tym 4 zakładach produkcyjnych i 18 importujących wyroby winiarskie.

Kontrolą objęto:

- ▶ 105 partii wyrobów winiarskich o łącznej objętości 1547 hl – w zakresie zgodności jakości handlowej z obowiązującymi przepisami,
- ▶ 133 partie wyrobów winiarskich o łącznej objętości 2182 hl – w zakresie prawidłowości znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniało 19,0% skontrolowanych partii wyrobów winiarskich gronowych, o łącznej objętości 306 hl (19,8% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły zawyżonej lub zaniżonej zawartości cukrów redukujących, zawyżonej zawartości alkoholu etylowego,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 26,3% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 368 hl (16,9% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły między innymi niewłaściwego określenia kategorii (użycia sformułowania półwytrawne lub półsłodkie, czego nie potwierdziły wyniki analiz zawartości cukrów redukujących), niewłaściwego oznakowania zawartości alkoholu (podawania zakresu np. 12÷14% obj.; podawania wartości z dokładnością większą niż 0,5% – np. 11,3; braku określenia obj. lub vol.), braku informacji o składnikach alergennych lub podawania jej w języku obcym, użycia niewłaściwej wielkości cyfr i liter w oznakowaniu ilości nominalnej i zawartości alkoholu, stosowania niewłaściwych określeń w stosunku do nazwy wyrobu (naturalne, deserowe), braku informacji o pochodzeniu wyrobu, braku numeru partii, użycia sformułowania importer zamiast dystrybutor w przypadku win przywożonych z krajów UE,
- ▶ działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie zgłosiło 13,6% podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 3 decyzje administracyjne, w tym 2 zakazujące wprowadzenia do obrotu wyrobów winiarskich niespełniających wymagań jakości handlowej oraz 1 nakazującą poddanie partii wyrobów winiarskich zabiegom doprowadzenia do jakości handlowej zgodnej z deklaracją producenta, polegającym na wprowadzeniu właściwego oznakowania,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 9 osób na łączną kwotę 3300 zł,
- ▶ wszczęto 5 postępowań administracyjnych w stosunku do partii, w których stwierdzono nieprawidłową jakość handlową w zakresie parametrów fizykochemicznych.

Wnioski z kontroli:

- ▶ stwierdzono pogorszenie jakości handlowej wyrobów winiarskich gronowych w stosunku do 2006 r. (w 2006 r. stwierdzono obniżony poziom jakości w 16,1% skontrolowanych partii, podczas gdy w 2007 r. w 19,0% skontrolowanych partii),
- ▶ nastąpiło zwiększenie ilości partii nieprawidłowo oznakowanych w stosunku do 2006 r. (w 2006 r. stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie 21,7% partii objętych kontrolą, podczas gdy w 2007 r. – 26,3%),
- ▶ zmniejszyła się liczba uchybień formalno-prawnych dotyczących zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS (w 2006 r. stwierdzono nieprawidłowości w przypadku 32,5% podmiotów, podczas gdy w 2007 r. – 13,6%).

Ryby i przetwory rybne

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Olsztynie i Szczecinie przeprowadziły kontrolę jakości handlowej ryb i przetworów rybnych, ze szczególnym uwzględnieniem ryb i przetworów rybnych mrożonych, w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami oraz deklaracją producenta.

Kontrolę przeprowadzono w 30 podmiotach gospodarczych, w tym w 25 zakładach przetwórczych oraz w 5 hurtowniach.

Kontrolą objęto:

- ▶ 86 partii przetworów rybnych, o łącznej masie 231 t, w zakresie oceny organoleptycznej,
- ▶ 124 partie przetworów rybnych, o łącznej masie 367 t, w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 154 partie przetworów rybnych, o łącznej masie 335 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniło 1,0% partii, o masie 0,1 t (tj. 0,04% skontrolowanej masy),
- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniło 35,0% partii, o łącznej masie 95 t (tj. 26,0% skontrolowanej masy),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniło 55,0% partii, o łącznej masie 153,5 t (tj. 46,0% skontrolowanej masy).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 38 decyzji administracyjnych, w tym 31 decyzji nakazujących poddanie artykułów zabiegowi prawidłowego oznakowania, 4 decyzje nakazujące poddanie zabiegowi ponownego przerobu w związku z zaniżoną zawartością mięsa ryby, 3 decyzje zakazujące wprowadzenia do obrotu,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 17 osób, na łączną kwotę 4550 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ wyniki kontroli wskazują jednoznacznie na stosowanie przez producentów ryb i przetworów rybnych nieuczciwych praktyk handlowych polegających na zaniżaniu

masy netto produktów oraz zawyżaniu zawartości składników takich jak: panier i warzywa, kosztem udziału mięsa ryb; nieuzasadnione z technologicznego punktu widzenia zwiększanie ilości glazury na rybach mrożonych glazurowanych,

- ▶ wyniki kontroli znakowania potwierdzają stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych: brak informacji o ilości mięsa ryby w produkcie, brak oznakowania w języku polskim, nieczytelność etykiety, podawanie masy netto zbyt małą czcionką, brak lub podanie różnych informacji dotyczących handlowego oznaczenia gatunku ryby sugeruje możliwość wykorzystywania przez producentów tańszych surowców i oferowaniu ich jako droższe,
- ▶ stwierdzono przypadki ograniczania przez producentów deklaracji jakościowych do jednego parametru, tj. zawartości mięsa ryby w produkcie.

Prawidłowość wprowadzania nawozów do obrotu

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę prawidłowości wprowadzania nawozów do obrotu.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej nawozów nieorganicznych wprowadzanych do obrotu z przeznaczeniem dla rolnictwa oraz przestrzegania warunków określonych w obowiązujących przepisach wspólnotowych, dotyczących obrotu nawozami oznakowanymi „Nawóz WE”.

Kontrolę przeprowadzono w 88 podmiotach prowadzących sprzedaż nawozów, w tym w 14 zakładach zajmujących się produkcją nawozów, 1 zakładzie konfekcjonującym, 8 zakładach importujących nawozy oraz 65 podmiotach zajmujących się ich dystrybucją.

Kontrolą objęto:

- ▶ 64 partie nawozów, o łącznej masie 8674 t, w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 159 partii nawozów, o łącznej masie 443 009 t (w tym 10 partii nawozów sprowadzonych do Polski z UE i krajów trzecich, o łącznej masie 426 989 t), w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wszystkie skontrolowane partie nawozów oznakowanych „Nawóz WE” spełniały wymagania określone dla danego typu nawozów w przepisach wspólnotowych (Rozporządzenie (WE) Nr 2003/2003),
- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniło 4,7% skontrolowanych partii, o łącznej masie 46,5 t (0,5% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły zawyżonej zawartości siarki (drugorzędowego składnika pokarmowego) oraz zaniżonej zawartości azotu amonowego oraz fosforu (podstawowych składników pokarmowych); najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w nawozie wieloskładnikowym NPK,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniło 49,7% skontrolowanych partii nawozów produkcji krajowej, o łącznej masie 8079 t (50,4% skontrolowanej masy); nieprawidłowości głównie dotyczyły nie umieszczania oznaczenia „Nawóz WE”, nazwy „mieszanka” po oznaczeniu typów nawozu, nazwy i/lub typu nawozu oraz braku określenia występujących składników pokarmowych lub ich błędnym oznaczeniu,
- ▶ brak zastrzeżeń do identyfikacji typów nawozów importowanych oraz prawidłowości oznakowania opakowań jednostkowych nawozów, etykiet oraz dokumentów towarzyszących.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 3 decyzje administracyjne na nawozy o łącznej masie 46,5 t, ustalono opłaty sanacyjne w wysokości 7642 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 7 osób, na łączną kwotę 2200 zł,
- ▶ zastosowano pouczenie z uwagi na stwierdzone uchybienia w zakresie znakowania nawozów w stosunku do 4 producentów.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu do 2006 r. nastąpiło znaczne pogorszenie znakowania nawozów; ilość partii nieprawidłowo oznakowanych wzrosła o 34,2 punktu procentowego,
- ▶ jakość nawozów skontrolowanych w 2007 r. pozostała na poziomie zbliżonym do 2006 r.

Znakowanie wybranych artykułów rolno-spożywczych

Cel i zakres kontroli:

W I i III kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę znakowania wybranych artykułów rolno-spożywczych.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami takich wyrobów jak koncentraty spożywcze (koncentraty deserów i koncentraty obiadowe), kawa bezkofeinowa, pieczywo chrupkie, wyroby czekoladowe, oleje i tłuszcze roślinne oraz zwierzęce, napoje spirytusowe, skrobia ziemniaczana i przetwory mleczne,
- ▶ sposobu składowania i transportu wyżej wymienionych artykułów.

Kontrolę przeprowadzono w 179 podmiotach gospodarczych, w tym: 20 producentów koncentratów spożywczych, 5 – kawy bezkofeinowej, 6 – pieczywa chrupkiego, 34 – wyrobów czekoladowych, 16 – olejów i tłuszczów roślinnych, 19 – tłuszczów zwierzęcych, 25 – napojów spirytusowych, 5 – skrobii ziemniaczanej, 49 – przetworów mlecznych.

Kontrolą objęto:

- ▶ 455 partii przetworów mlecznych, o łącznej masie 920 t i objętości 5189 hl,
- ▶ 248 partii napojów spirytusowych, o objętości 338 266 hl,
- ▶ 214 partii wyrobów czekoladowych, o łącznej masie 530 t,
- ▶ 192 partie koncentratów spożywczych, o łącznej masie 206 t i objętości 41 hl,
- ▶ 88 partii olejów i tłuszczów roślinnych o łącznej masie 482 t i objętości 3305 hl,
- ▶ 50 partii tłuszczów zwierzęcych, o łącznej masie 166 t,
- ▶ 33 partie pieczywa chrupkiego, o łącznej masie 9 t,
- ▶ 16 partii skrobii ziemniaczanej, o łącznej masie 480 t,
- ▶ 7 partii kawy bezkofeinowej, o łącznej masie 10 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało od 9,3% do 44,0% skontrolowanych partii artykułów, w tym:
  - przetwory mleczne (15,8% skontrolowanych partii),
  - napoje spirytusowe (9,3%),

- wyroby czekoladowe (27,1%),
- koncentraty spożywcze (23,4%),
- oleje i tłuszcze roślinne (42,0%),
- tłuszcze zwierzęce (44,0%),
- pieczywo chrupkie (21,2%),
- skrobia ziemniaczana (12,5%),
- kawa bezkofeinowa (28,6%),

- ▶ oznakowanie zawierające informacje nawiązujące do ekologicznej metody produkcji posiadało 1,5% skontrolowanych partii przetworów mlecznych, nie będących produktami rolnictwa ekologicznego,
- ▶ monitoringu temperatury i wilgotności względnej powietrza nie prowadziło 6,7% zakładów produkujących koncentraty spożywcze,
- ▶ stan techniczny pomieszczeń magazynowych 25,0% zakładów produkujących pieczywo chrupkie nie odpowiadał wymaganiom,
- ▶ nieprawidłowe magazynowanie wyrobów (zjęcie wyrobów, brak wpisów do rejestru temperatury, temperatura niezgodna z deklaracją) stwierdzono w 15,8% zakładów produkujących tłuszcze zwierzęce,
- ▶ brak nadzoru i kontroli wewnętrznej ilości towarów paczkowanych stwierdzono w przypadku 10,5% zakładów produkujących tłuszcze zwierzęce,
- ▶ brak legalizacji wag porcjujących stwierdzono w 1,7% podmiotów,
- ▶ zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 8,4% podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 56 decyzji administracyjnych, w tym 22 zakazujące wprowadzenia do obrotu artykułów niewłaściwie oznakowanych i 34 nakazujące poddanie odpowiednim zabiegom, mającym na celu doprowadzenie znakowania do wymogów określonych w przepisach,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 59 osób, na łączną kwotę 14 050 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2006 r. nastąpiła poprawa znakowania takich artykułów rolno-spożywczych jak przetwory mleczne (o 12,2 punktu procentowego), wyroby spirytusowe (o 9,3) i skrobia ziemniaczana (o 42),

- ▶ w przypadku koncentratów spożywczych, wyrobów czekoladowych oraz olejów i tłuszczów roślinnych stwierdzono pogorszenie w zakresie znakowania na poziomie od 9,1 do 13,3 punktów procentowych.
- ▶ 903 partie przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 73 t, w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 1052 partie przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 85 t, w zakresie znakowania.

Przetwory z mięsa czerwonego

Cel i zakres kontroli:

W I i IV kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę jakości handlowej przetworów z mięsa czerwonego, ze szczególnym uwzględnieniem: kielbasy białej, parówek, wędlin podrobowych oraz wędzonek, kielbasy suchej i podsuszanej.

Celem kontroli było sprawdzenie wyrobów, produkowanych w zakładach przetwórstwa mięsnego oraz w działach przetwórczych hipermarketów, w zakresie zgodności ich jakości handlowej z deklaracją producenta.

Kontrolę przeprowadzono w 264 podmiotach gospodarczych, w tym w 238 zakładach przetwórstwa mięsnego oraz 26 działach przetwórczych hipermarketów.

Kontrolą objęto:

- ▶ 941 partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 80 t, w zakresie oceny organoleptycznej,

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań jakości handlowej nie spełniało:
  - 1,0% partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 0,8 t (tj. ok. 1,0% skontrolowanej masy), w zakresie oceny organoleptycznej,
  - 9,0% partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 5 t (tj. ok. 7,0% skontrolowanej masy), w zakresie parametrów fizykochemicznych,
  - 66,0% partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 27 t (tj. 32,0% skontrolowanej masy), w zakresie znakowania,
- ▶ zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego wojewódzkiego inspektora JHARS nie dokonało 23,0% podmiotów,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie przechowywania oraz transportu surowców i wyrobów gotowych wystąpiły w 3,0% podmiotów,
- ▶ wagi o nieaktualnych cechach legalizacji stosowało 2,0% zakładów przetwórstwa mięsnego.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 180 decyzji administracyjnych, w tym: 55 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 23 zakazujące wprowadzenia do obrotu, 4 nakazujące zniszczenie, 2 nakazujące przeklasyfikowanie i 36 określających rodzaj i stopień wad towaru,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 185 osób na łączną kwotę 37 000 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ stwierdzone nieprawidłowości w zakresie spełnienia deklarowanych parametrów jakościowych, dotyczyły głównie kiełbasy białej surowej oraz wędzonek,
- ▶ w porównaniu do 2006 r. stwierdzono znaczny wzrost nieprawidłowo oznakowanych opakowań jednostkowych wędlin (o 32 punkty procentowe),
- ▶ jakość handlową przetworów mięsnych kwestionowano częściej w przypadku działów przetwórczych hipermarketów niż w zakładach przetwórstwa mięsnego.

Świeże owoce i warzywa

Cel i zakres kontroli:

W każdym kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrole jakości handlowej świeżych owoców i warzyw (owoców cytrusowych, kiwi, winogron, czereśni, wiśni, truskawek, jabłek, gruszek, śliwek, moreli, brzoskwiń, awokado, sałaty, ogórków, szparagów, fasoli szparagowej, pomidorów, papryki, kalafiorów, cykorii, kapusty, selera naciowego, marchwi, cebuli i czosnku). Dodatkowo w IV kwartale 2007 r., przeprowadzono kontrolę jakości handlowej ziemniaków na zgodność z wymaganiami określonymi w przepisach krajowych.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej wybranych gatunków owoców i warzyw produkcji krajowej, pochodzących z państw Unii Europejskiej oraz z państw trzecich, ze szczególnym uwzględnieniem ich jakości w zakresie zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniach Komisji Europejskiej, wprowadzających normy handlowe dla wybranych gatunków świeżych owoców i warzyw,
- ▶ warunków składowania i transportu świeżych owoców i warzyw.

Kontrolę przeprowadzono w 631 podmiotach gospodarczych, w tym 176 obiektach hurtowych, centrach dystrybucyjnych oraz gospodarstwach produkcyjnych, 455 sklepach detalicznych (w tym sklepach należących do sieci wielkopowierzchniowych).

Kontrolą objęto:

- ▶ 4768 partii owoców i warzyw, o łącznej masie 1480 t, w tym:
  - 2776 partii świeżych owoców, o łącznej masie 1202 t,
  - 1992 partie świeżych warzyw, o łącznej masie 278 t,
- ▶ 106 partii ziemniaków, o łącznej masie 80 t.

W hurtowniach, centrach dystrybucyjnych oraz u producentów skontrolowano 1294 partii owoców, o masie 1138 t, natomiast w sieci detalicznej skontrolowano 3474 partie owoców, o masie 342 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie jakości handlowej, określonych w normach handlowych nie spełniało 19,0% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw, o łącznej masie 288 t (tj. 19,0% skontrolowanej masy), w tym:
  - 512 partii warzyw, o masie 246 t,
  - 401 partii owoców, o masie 42 t,
- ▶ nieprawidłowości dotyczyły głównie znakowania; wprowadzający do obrotu znakowali swoje towary w sposób niekompletny, umieszczając tylko wybrane elementy spośród wszystkich wymaganych informacji określonych w normach UE; częstym przypadkiem był również całkowity brak oznakowania towaru,
- ▶ niezgodności w zakresie spełniania wymagań określonych w normach handlowych dotyczyły przede wszystkim: wymagań minimalnych, wymagań dla poszczególnych klas jakości, wymagań w zakresie sortowania według wielkości oraz wymagań dotyczących prezentacji,
- ▶ w przypadku 2 partii warzyw, o łącznej masie 0,08 t bezprawnie zastosowano określenia nawiązującego do rolnictwa ekologicznego,
- ▶ niezgodności w zakresie jakości handlowej jak i oznakowania ujawniono w przypadku 10,0% skontrolowanych partii ziemniaków, o łącznej masie 5 t (tj. 6,0% skontrolowanej masy).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 241 decyzji administracyjnych, w tym 178 nakazujących poddanie owoców i warzyw określonym zabiegom, 49 zakazujących wprowadzenia do obrotu, 14 nakazujących przeklasyfikowanie,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 296 osób, na łączną kwotę 550 080 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ porównując wyniki kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw przeprowadzonych w latach 2005–2007, można zauważyć poprawę jakości handlowej owoców (w 2005 r. kwestionowano jakość 25,0% skontrolowanych partii, w 2006 r. – 22,0%, a w 2007 r. – 18,0%) oraz warzyw (w 2005 r. kwestionowano jakość 39,0% skontrolowanych partii, w 2006 r. – 24,0%, a w 2007 r. – 20,0%).

Przetwory mleczne

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę przetworów mlecznych, głównie masła (mlecznych tłuszczów do smarowania), serów dojrzewających i serów topionych.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej przetworów mlecznych, w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami oraz deklaracjami producentów,
- ▶ prawidłowości prowadzonego procesu paczkowania,
- ▶ prawidłowości magazynowania i transportu.

Kontrolę przeprowadzono w 106 zakładach produkcyjnych, w tym 72 zakładach produkujących masło, 59 zakładach produkujących sery dojrzewające, 18 zakładach produkujących sery topione.

Kontrolą objęto:

- ▶ 125 partii masła, o łącznej masie 149 t, 118 partii serów dojrzewających, o łącznej masie 73 t oraz 86 partii serów topionych o łącznej masie 153 t, w zakresie oceny organoleptycznej,
- ▶ 127 partii masła, o łącznej masie 109 t, 119 partii serów dojrzewających, o łącznej masie 76 t oraz 83 partie serów

- topionych, o łącznej masie 150 t, w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 143 partie masła, o łącznej masie 178 t, 143 partie serów dojrzewających, o łącznej masie 102 t oraz 80 partii serów topionych, o łącznej masie 152 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało:
  - 3,0% partii masła, o łącznej masie 1 t (tj. 1,0% skontrolowanej masy),
  - 3,0% partii serów dojrzewających, o łącznej masie 1,7 t (tj. 2,0%),
  - 14,0% partii serów topionych, o łącznej masie 2,3 t (tj. 2,0%),
- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało:
  - 13,0% partii masła, o łącznej masie 12,8 t (tj. 12,0% skontrolowanej masy),
  - 11,0% partii serów dojrzewających, o łącznej masie 6,8 t (tj. 9,0%),
  - 30,0% partii serów topionych, o łącznej masie 26 t (tj. 17,0%),
- ▶ zafalszowanie wyrobów tłuszczem obcym dotyczyło:
  - 3,0% partii serów dojrzewających, o łącznej masie 2,5 t (tj. 3,0% skontrolowanej masy),
  - 25,0% partii serów topionych, o łącznej masie 7,6 t (tj. 5,0%),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało:
  - 45,0% partii masła, o łącznej masie 94 t (tj. 53,0% skontrolowanej masy),
  - 26,0% partii serów dojrzewających, o łącznej masie 14 t (tj. 14,0%),
  - 25,0% partii serów topionych, o łącznej masie 37,5 t (tj. 25,0%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 90 decyzji administracyjnych, w tym: 18 nakazujących poddanie zabiegom prawidłowego oznakowania artykułów mleczarskich, 9 zakazujących wprowadzenia do obrotu, 2 nakazujące zniszczenie oraz 61 określających rodzaj i stopień wad towaru,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 70 osób, na łączną kwotę 18 400 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ wyniki kontroli wskazują na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych: fałszowanie wyrobów mlecznych tłuszczem niemlecznym oraz poprzez zwiększanie udziału wody kosztem tłuszczu; badania laboratoryjne wykazały obecność tłuszczów obcych w przypadku 25,0% skontrolowanych partii serów topionych,
- ▶ w porównaniu do wyników kontroli przeprowadzonych w 2006 r., w 2007 r. stwierdzono znaczny wzrost udziału partii masła nieprawidłowo oznakowanych (o 29 punktów procentowych).

Nawozy wprowadzane do obrotu przez sieć hiper/supermarketów

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę nawozów wprowadzonych do obrotu przez hiper/supermarkety.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej nawozów (przeznaczonych do nawożenia trawników, krzewów, roślin ozdobnych i roślin doniczkowych) wprowadzanych do obrotu, ze szczególnym uwzględnieniem nawozów:

- ▶ oznakowanych znakiem „NAWÓZ WE”,
- ▶ powstałych ze zmieszania nawozów oznakowanych „NAWÓZ WE” oraz innych, dla których wymagane jest zezwolenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na dopuszczenie do obrotu.

Kontrolę przeprowadzono w 78 jednostkach handlowych w sieci hiper/supermarketów.

Kontrolą objęto:

- ▶ 1435 partii nawozów przeznaczonych do trawników, krzewów, roślin ozdobnych oraz roślin doniczkowych, w tym: nawozów stałych o łącznej masie 60 t oraz nawozów płynnych o łącznej objętości 150 hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie wprowadzania nawozów do obrotu nie spełniały 3 partie nawozów (0,2% skontrolowanych partii), o łącznej objętości 0,5 hl,

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 12,0% skontrolowanych partii nawozów, o łącznej masie 8 t oraz objętości 30 hl; stwierdzone uchybienia dotyczyły głównie nieprawidłowego oznaczania składników pokarmowych oraz ich form i rozpuszczalności, braku lub nieprawidłowego oznaczania mikroskładników, niewłaściwego określenia lub braku oznaczenia typu nawozu,
- ▶ oferowane do sprzedaży nawozy posiadały aktualne terminy przydatności do stosowania,
- ▶ stosowane opakowania nawozów były dobrane w zależności od właściwości fizycznych, fizykochemicznych i chemicznych nawozów.

Zastosowano sankcje:

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 9 osób, na łączną kwotę 3450 zł,
- ▶ przekazano wojewódzkim inspektorom JHARS, właściwym ze względu na siedzibę producenta nawozu, 53 informacje pokontrolne wskazujące na stwierdzone nieprawidłowości.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu z 2006 r., wskaźnik nieprawidłowo oznakowanych opakowań zmalał o 8,7 punktu procentowego, nie mniej jednak nieprawidłowo oznakowano opakowania jednostkowe w 12,0% ogółem skontrolowanych partii, co świadczy, że producenci w dalszym ciągu nie przywiązują należytej uwagi do oznakowania opakowań z nawozem.

Soki i nektary

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Olsztynie, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu, przeprowadziły kontrolę jakości handlowej soków i nektarów (głównie z jabłek i owoców cytrusowych).

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej zagęszczonych soków owocowych stosowanych w produkcji soków i nektarów,
- ▶ jakości handlowej soków i nektarów w zakresie zgodności z wymaganiami oraz deklaracją producenta,
- ▶ prawidłowości znakowania opakowań,

- ▶ prawidłowości paczkowania towaru,
- ▶ sposobu składowania i transportu.

Kontrolę przeprowadzono w 25 podmiotach gospodarczych, w tym 21 zakładach produkcyjnych, 3 hurtowniach oraz w 1 oddziale zajmującym się tylko dystrybucją i magazynowaniem.

Kontrolą objęto:

- ▶ 48 partii soków i nektarów, o łącznej objętości 10 367 hl oraz 22 partie zagęszczonych soków owocowych, o łącznej masie 461 t, w zakresie jakości handlowej ocenianej organoleptycznie i badanej laboratoryjnie, w tym pod kątem zafałszowania wyrobu,
- ▶ 130 partii opakowań jednostkowych soków i nektarów, o łącznej objętości 15 602 hl, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ zafałszowanie 10,0% partii soków i nektarów, o objętości 543 hl (tj. 5,2% skontrolowanej objętości); kwestionowano głównie zawyżoną kwasowość ogólną i zaniżoną liczbę formolową oraz niedeklarowany na opakowaniu dodatek kwasu cytrynowego,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 20,0% skontrolowanych partii soków i nektarów, o łącznej objętości 5101 hl (tj. 32,0% skontrolowanej objętości); najczęściej kwestionowano niewłaściwe podawanie informacji, że sok został wyprodukowany z soku zagęszczonego, nie zamieszczanie informacji dotyczących dodatków i warunków przechowywania oraz zawartości składnika owocowego,

- ▶ wymagań w zakresie składowania i transportu nie spełniło 4,0% skontrolowanych podmiotów,
- ▶ zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dokonało 12,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą prawidłowe oznakowanie,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 5 osób, na łączną kwotę 1550 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej soków i nektarów, stwierdzone w wyniku badań laboratoryjnych w latach 2006 i 2007, utrzymały się na zbliżonym poziomie i dotyczyły 10,0-12,0% przebadanych partii,
- ▶ znakowanie kwestionowano w przypadku 20,0% skontrolowanych partii, stwierdzono mniej nieprawidłowości w tym zakresie w porównaniu do 2006 r., tj. o 9 punktów procentowych.

Mięso drobiowe i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego i jego przetworów.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej tuszek kurcząt w zakresie zgodności z wymaganiami określonymi w przepisach UE, w tym badanie zawartości wody wchłoniętej,
- ▶ jakości handlowej przetworów drobiowych (wędlin i konserw drobiowych) w zakresie zgodności z deklaracją producenta,
- ▶ prawidłowości znakowania.

Kontrolę przeprowadzono w 74 podmiotach zajmujących się produkcją i obrotem mięsa drobiowego i jego przetworów.

Kontrolą objęto:

- ▶ w zakresie oceny organoleptycznej:
  - 194 partie mięsa drobiowego, o łącznej masie 306,7 t,
  - 229 partii przetworów drobiowych, o łącznej masie 66,6 t,
- ▶ w zakresie wymagań fizykochemicznych skontrolowano 219 partii przetworów drobiowych, o łącznej masie 61,9 t,
- ▶ w zakresie znakowania:
  - 196 partii mięsa drobiowego, o łącznej masie 291,2 t,
  - 256 partii przetworów z mięsa drobiowego, o łącznej masie 76,4 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 2,1% partii mięsa drobiowego, o masie 3,5 t (tj. 1,1% skontrolowanej masy),
- ▶ wymagań w zakresie oznaczeń fizykochemicznych nie spełniało 5,9% partii przetworów drobiowych, o masie 1,5 t (tj. 2,4%),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 26,5% partii mięsa drobiowego, o masie 40,2 t (tj. 13,8%) oraz 35,5% partii przetworów drobiowych, o masie 26,3 t (tj. 34,4%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 66 decyzji administracyjnych, w tym 36 decyzji nakazujących prawidłowe znakowanie, 13 decyzji nakazujących zniszczenie przeterminowanych surowców oraz 17 decyzji określających rodzaj i stopień wad towaru,

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 45 osób, na łączną kwotę 9900 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ oznakowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami posiadała co czwarta partia mięsa drobiowego i co trzecia partia przetworów drobiowych,
- ▶ wyniki kontroli w zakresie badania zawartości wody wchłoniętej przez mięso drobiowe podczas procesu technologicznego, wskazują na prawidłowy i kontrolowany przebieg procesu uboju,
- ▶ porównując wyniki kontroli mięsa drobiowego i jego przetworów w 2007 r. z wynikami kontroli przeprowadzonej w 2006 r. należy stwierdzić, że nastąpiła poprawa cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych mięsa drobiowego i jego przetworów,
- ▶ w porównaniu do 2006 r. pogorszeniu uległ stan znakowania, w tym mięsa drobiowego o 7,2 punktu procentowego i przetworów drobiowych o 13,1 punktu procentowego.

Znakowanie jaj spożywczych

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę w zakresie znakowania jaj spożywczych.

Celem kontroli było sprawdzenie prawidłowości znakowania: jaj, opakowań jednostkowych i opakowań zbiorczych.

Kontrolę przeprowadzono w 92 podmiotach zajmujących się sortowaniem, znakowaniem i pakowaniem jaj, w celu wprowadzenia ich do obrotu.

Kontrolą objęto:

- ▶ 294 partie jaj o łącznej liczbie 3211 tys. szt., w zakresie znakowania jaj kodem producenta,
- ▶ 222 partie jaj o łącznej liczbie 1516 tys. szt., w zakresie znakowania opakowań jednostkowych,
- ▶ 166 partii jaj o łącznej liczbie 1783 tys. szt., w zakresie znakowania opakowań zbiorczych.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie znakowania jaj kodem producenta nie spełniało 4,0% partii, o łącznej liczbie 49 tys. szt. (tj. 1,5% ilości skontrolowanych),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania opakowań jednostkowych nie spełniało 46,0% partii, o łącznej liczbie 570 tys. szt. (tj. 38,0%),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania opakowań zbiorczych jaj nie spełniało 21,0% partii, o łącznej liczbie 323 tys. szt. (tj. 18,0%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 57 decyzji administracyjnych, w tym 30 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 27 zakazujących wprowadzenia jaj do obrotu,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 47 osób, na łączną kwotę 10 550 zł,
- ▶ skierowano 1 wniosek do Sądu Rejonowego,
- ▶ przekazano 11 informacji do Inspekcji Weterynaryjnej.

Wnioski z kontroli:

- ▶ co druga partia jaj w opakowaniach jednostkowych i co piąta partia jaj w opakowaniach zbiorczych była nieprawidłowo oznakowana,
- ▶ wyniki przeprowadzonej kontroli w zakresie znakowania jaj i opakowań w 2007 r. wskazują, że w porównaniu do 2006 r. zmniejszyła się liczba nieprawidłowo oznakowanych jaj i opakowań jednostkowych (o 14 punktów procentowych), natomiast zwiększyła się liczba nieprawidłowo oznakowanych opakowań zbiorczych (o 3 punkty procentowe).

Oliwa z oliwek

Cel i zakres kontroli:

W II i IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Rzeszowie i Warszawie przeprowadziły kontrole w zakresie jakości handlowej oliwy z oliwek. Skontrolowano 3 kategorie oliwy z oliwek: oliwę z pierwszego tłoczenia najwyższej jakości (extra virgin), oliwę z oliwek i oliwę z wyciżczyn oliwek. Kontrolowane oliwy z oliwek były importowane z Grecji, Hiszpanii i Włoch.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej oliwy z oliwek w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami, ze szczególnym uwzględnieniem zafalszowań.

W toku kontroli sprawdzono:

- ▶ jakość handlową oliwy z oliwek,
- ▶ prawidłowość znakowania,
- ▶ sposób składowania i transportu.

Kontrolę przeprowadzono w 25 podmiotach gospodarczych.

Kontrolą objęto:

- ▶ 70 partii oliwy z oliwek o łącznej objętości 855 hl, w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 150 partii oliwy z oliwek o łącznej objętości 2747 hl, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wszystkie skontrolowane partie oliwy z oliwek spełniały wymagania w zakresie parametrów fizykochemicznych,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 26,0% partii oliwy z oliwek, o łącznej objętości 335 hl (tj. 12,2% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły między innymi podawania niepełnych danych identyfikujących wprowadzającego do obrotu, braku lub niepełnej informacji dodatkowej dotyczącej kategorii oliwy z oliwek, stosowania nieprawidłowego zwrotu poprzedzającego oznaczenie ilości nominalnej, stosowania niewłaściwego sformułowania poprzedzającego datę minimalnej trwałości, braku warunków przechowywania, stosowania niewłaściwej wielkości cyfr i liter w oznakowaniu ilości nominalnej,
- ▶ monitoringu temperatury i wilgotności względnej powietrza w pomieszczeniach magazynowych nie prowadziło 8,0% podmiotów,
- ▶ działalności gospodarczej nie zgłosiło do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS 20,0% podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 7 decyzji administracyjnych, w tym 2 zakazujące wprowadzenia do obrotu niewłaściwie oznakowanej

oliwy z oliwek, 5 nakazujących poddanie odpowiednim zabiegom, mającym na celu doprowadzenie znakowania do wymogów określonych w przepisach,

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 12 osób, na łączną kwotę 3100 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ niezgodności w zakresie spełnienia wymagań jakości handlowej oliwy z oliwek dotyczą wyłącznie sposobu znakowania,
- ▶ nie stwierdzono uchybień w zakresie parametrów fizykochemicznych, co świadczy o braku zafalszowań oliwy innymi olejami roślinnymi,
- ▶ porównując wyniki bieżącej kontroli z wynikami kontroli przeprowadzonych w 2006 r. stwierdzono poprawę w zakresie znakowania (w 2006 r. niewłaściwie oznakowanych było 33,6% partii i 26,0% w stosunku do objętości, natomiast w 2007 r. nieprawidłowości dotyczyły 26,0% partii i 12,2% w stosunku do objętości).

Kontrola warunków chowu i tuczu gęsi owsianej

Cel i zakres kontroli:

W okresie od II do IV kwartału 2007 r., wojewódzkie inspektoraty JHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Kielcach i Wrocławiu) przeprowadziły kontrolę warunków chowu i tuczu gęsi owsianej.

Kontrolą objęto:

- ▶ 293 fermy (w tym: w zakresie warunków chowu 79 ferm, w zakresie tuczu 214 ferm) oraz 13 zakładów drobiarskich.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ warunków chowu nie spełniało 3,8% skontrolowanych ferm prowadzących chów 3 stad gęsi owsianej o liczbie 5,1 tys. sztuk,
- ▶ warunków określonych dla tuczu gęsi owsianej nie spełniało 0,5% skontrolowanych ferm prowadzących tucz 1 stada gęsi o liczbie 320 szt. przeznaczonych na ubój,
- ▶ rejestrów chowu nie stosowało 4,4% skontrolowanych ferm prowadzących chów 16 stad gęsi owsianej (tj. 38 tys. sztuk),

- ▶ dokumentacji związanej z chowem i tuczem gęsi owsianej, tj. protokołów z ustalenia sposobu produkcji gęsi owsianych nie prowadziło 2,0% skontrolowanych ferm posiadających 6 stad gęsi owsianej,
- ▶ obowiązku deklaracji warunków chowu i tuczu gęsi owsianej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS, nie dopełniły 2 podmioty; w podmiotach tych przeprowadzono kontrole doraźne,
- ▶ w kontrolowanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono w zakładach drobiarskich.

Zastosowane sankcje:

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 1 osobę na kwotę 300 zł,
- ▶ 2 fermy wpisano do rejestru ferm zakwestionowanych z powodu nieprawidłowych parametrów chowu.

Wnioski z kontroli:

- ▶ warunki chowu i tuczu gęsi owsianej nie zawsze były zgodne z deklaracją producenta; w porównaniu do 2006 r. warunki chowu gęsi owsianej uległy pogorszeniu o 1,5 punktu procentowego, natomiast w przypadku warunków tuczu odnotowano niewielką ich poprawę (tj. o 1,6 punktu procentowego),

- ▶ nieprawidłowości w dokumentacji prowadzonej w fermach (rejestr chowu, protokoły z ustalania sposobu produkcji gęsi owsianej) wskazują na brak wystarczającego nadzoru ze strony rzeczoznawców zakładów drobiarskich.

Ryby i przetwory rybne

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Warszawie, Rzeszowie i Szczecinie przeprowadziły kontrolę jakości handlowej ryb i przetworów rybnych.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej ryb i przetworów rybnych, głównie ryb wędzonych, marynat, konserw rybnych oraz ryb mrożonych glazurowanych, w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami oraz z deklaracją producenta.

Kontrolę przeprowadzono w 85 podmiotach gospodarczych, w tym: 18 producentów ryb wędzonych, 32 producentów marynat rybnych, 8 producentów konserw rybnych, 27 producentów ryb mrożonych glazurowanych.

Kontrolą objęto:

- ▶ 257 partii przetworów rybnych, o łącznej masie 185,6 t, w zakresie oceny organoleptycznej w tym:
  - 67 partii ryb wędzonych, o masie 7,4 t,
  - 117 partii marynat, o masie 22,7 t,
  - 41 partii konserw rybnych, o masie 68,5 t,
  - 32 partie ryb mrożonych glazurowanych, o masie 87 t,
- ▶ 252 partie przetworów rybnych, o łącznej masie 175,5 t, w zakresie parametrów fizykochemicznych, w tym:
  - 64 partie ryb wędzonych, o masie 7 t,
  - 112 partii marynat, o masie 14 t,
  - 41 partii konserw rybnych, o masie 68,5 t,
  - 35 partii ryb mrożonych glazurowanych o masie 86 t,
- ▶ 288 partii przetworów rybnych, o łącznej masie 256,5 t, w zakresie znakowania, w tym:
  - 72 partie ryb wędzonych, o masie 7,5 t,
  - 129 partii marynat rybnych, o masie 23 t,
  - 48 partii konserw rybnych, o masie 74 t,
  - 39 partii ryb mrożonych glazurowanych, o masie 152 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie oceny organoleptycznej nie spełniało 1,2% partii przetworów, o łącznej masie 2 t (tj. 1,0% skontrolowanej masy przetworów), w tym:
  - 5,0% partii konserw, o masie 1,3 t (tj. 2,0%),
  - 3,0% partii ryb mrożonych glazurowanych, o masie 0,7 t (tj. 0,7%),
- ▶ parametrów fizykochemicznych nie spełniało 25,0% skontrolowanych partii przetworów, o łącznej masie 66 t (37,0% skontrolowanej masy przetworów), w tym:
  - 25,0% partii ryb wędzonych, o masie 1 t (tj. 16,0%),
  - 25,0% partii marynat rybnych, o masie 2,3 t (tj. 17,0%),
  - 29,0% partii konserw rybnych, o masie 12 t (tj. 17,0%),
  - 17,0% partii ryb mrożonych glazurowanych, o masie 50 t (tj. 58,0%),

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 27,0% partii przetworów, o łącznej masie 89 t (tj. 35,0% skontrolowanej masy przetworów), w tym:
  - 29,0% partii ryb wędzonych, o masie 2,5 t (tj. 33,0%),
  - 29,0% partii marynat rybnych, o masie 5,0 t (tj. 21,0%),
  - 25,0% partii konserw rybnych, o masie 29,2 t (tj. 39,0%),
  - 18,0% partii ryb mrożonych glazurowanych, o masie 53 t (tj. 35,0%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 117 decyzji administracyjnych, w tym 53 nakazujące poddanie zabiegom prawidłowego oznakowania, 26 zakazujących wprowadzenia do obrotu, 38 określających rodzaj i stopień wad towaru,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 71 osób, na łączną kwotę 23 900 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ stwierdzono stosowanie przez producentów ryb i przetworów rybnych nieuczciwych praktyk handlowych polegających na: zaniżaniu masy netto produktów oraz zawyżaniu zawartości tańszych składników, np. warzyw, kosztem udziału mięsa ryb; nieuzasadnione z technologicznego punktu widzenia było również zwiększanie ilości glazury na rybach mrożonych,
- ▶ w porównaniu z wynikami kontroli przeprowadzonej w 2006 r. odnotowano znaczącą poprawę cech jakościowych marynat rybnych (o 11 punktów procentowych) oraz poprawę w zakresie znakowania marynat rybnych (o 36 punktów procentowych) i ryb wędzonych (o 7 punktów procentowych).

Makaron

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2007 r., wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę w zakresie jakości handlowej makaronów.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej makaronu, ze szczególnym uwzględnieniem: jakości handlowej makaronu popularnego (tj. makaronu, w którym podstawowymi surowcami są produkty przemiału pszenicy zwyczajnej) w zakresie zgodności z deklaracją producenta,
- ▶ prawidłowości znakowania produktów,
- ▶ sposobu składowania i transportu makaronu, zapewniającego zachowanie jego właściwej jakości handlowej.

Kontrolę przeprowadzono w 70 zakładach produkujących makarony.

Kontrolą objęto:

- ▶ 275 partii makaronu, o łącznej masie 115 t, w zakresie zgodności wyrobu z deklaracją producenta,
- ▶ 295 partii makaronu, o łącznej masie 146 t, w zakresie prawidłowości znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie zgodności wyrobu z deklaracją producenta nie spełniało 18,0% partii, o łącznej masie 16 t (tj. 14,0% masy skontrolowanych partii); kwestionowano najczęściej zawyżoną wilgotność oraz zaniżoną zawartość tłuszczu w makaronach produkowanych z dodatkiem jaj; ujawniono również przypadki bezpodstawnego przedłużenia daty ważności,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 66,0% partii, o łącznej masie 74 t (tj. 51,0%),
- ▶ zafałszowanie mąką z pszenicy zwyczajnej 1 partii makaronu o łącznej masie 4 t (3,4%), deklarowanego przez producenta jako artykuł pochodzący wyłącznie z przemiału mąki durum.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 75 decyzji administracyjnych, w tym: 55 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 4 nakazujące dopro-

wadzenie do zgodności z deklaracją w zakresie jakości, 2 zakazujące wprowadzenia do obrotu oraz 14 określających rodzaj i stopień wad towaru,

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 53 osoby, na łączną kwotę 10 700 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ większość nieprawidłowości ujawnionych w toku kontroli dotyczyła niewłaściwego oznakowania, przy czym w porównaniu do 2006 r. nastąpił wzrost o 5 punktów procentowych,
- ▶ stwierdzono przypadki niezgodności wyrobu z deklaracją producenta w zakresie wymagań organoleptycznych (przed i po ugotowaniu produktu) oraz fizykochemicznych; porównując wyniki przedmiotowej kontroli z kontrolą przeprowadzoną w 2006 r. nastąpiła nieznaczna poprawa jakości wyrobu, tj. o 1 punkt procentowy.

Napoje bezalkoholowe

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Opolu) przeprowadziły kontrolę jakości handlowej napojów bezalkoholowych.

Celem kontroli było sprawdzenie napojów bezalkoholowych, w zakresie zgodności jakości handlowej z deklaracją producenta, w tym:

- ▶ napojów bezalkoholowych gazowanych słodzonych: cukrem, cukrem i dozwolonymi substancjami słodzącymi, wyłącznie dozwolonymi substancjami słodzącymi,
- ▶ napojów bezalkoholowych niegazowanych słodzonych: cukrem, wyłącznie dozwolonymi substancjami słodzącymi.

Kontrolę przeprowadzono w 66 zakładach produkcyjnych.

Kontrolą objęto:

- ▶ 185 partii napojów bezalkoholowych o łącznej objętości 13,3 tys. hl, w zakresie oceny organoleptycznej oraz w zakresie oznaczania parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 270 partii napojów bezalkoholowych, o łącznej objętości 31,1 tys. hl, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełnił 1,0% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 80 hl (tj. 0,6% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły zbyt małego nasycenia napoju dwutlenkiem węgla oraz braku klarowności wyrobu gotowego,
- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniło 26,0% skontrolowanych partii o łącznej objętości 4,2 tys. hl (tj. 31,6% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły głównie: zaniżonej zawartości ekstraktu ogólnego w stosunku do deklaracji złożonej przez producenta, zaniżonej zawartości kwasów w przeliczeniu na kwas cytrynowy, zbyt wysokiej zawartości benzo-esanu sodu w odniesieniu do poziomu dopuszczonego w obowiązujących przepisach; największy odsetek nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do napojów bezalkoholowych gazowanych słodzonych dozwolonymi substancjami słodzącymi oraz cukrem – 57,0% skontrolowanych partii napojów bezalkoholowych gazowanych, co stanowi 11,0% ogółu skontrolowanych partii,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniło 35,0% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 18,8 tys. hl (tj. 60,4% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły głównie: braku pełnych danych identyfikujących producenta, nazewnictwa sugerującego, iż produkt wyprodukowano na bazie soku owocowego, gdy faktycznie część lub całość soku była zastępowana aromatami identycznymi z naturalnymi, wykazywania w składzie surowcowym komponentów faktycznie nieużytych do produkcji napoju (barwniki, przeciwutleniacze, soki, cukier, dozwolone substancje słodzące), nieprawidłowego określenia ilości nominalnej produktu poprzez użycie sformułowania „poj.” zamiast „objętość netto”, nieprawidłowego oznakowania datą minimalnej trwałości, braku dodatkowej informacji „zawiera substancje słodzące”, braku ostrzeżenia o zawartości aspartamu, nie umieszczenia informacji o zawartości kofeiny,
- ▶ wymagań w zakresie warunków składowania i transportu napojów bezalkoholowych nie spełniło 12,0% ogółu skontrolowanych zakładów produkcyjnych,
- ▶ obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 11,0% ogółu skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 23 decyzje administracyjne, w tym: 16 nakazujących dostosowanie oznakowania do obowiązujących przepisów, 4 zakazujące wprowadzania do obrotu do czasu prawidłowego oznakowania, 1 nakazującą zniszczenie przeterminowanych surowców, 1 zakazującą wprowadzenia do obrotu surowca przeterminowanego, 1 określającą stopień wad,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 45 osób, na łączną kwotę 11 650 zł,
- ▶ przekazano informacje do Inspekcji Sanitarnej o niewłaściwych warunkach sanitarnych panujących w magazynie surowców i wyrobów gotowych, do Inspekcji Pracy o niewłaściwym stanie technicznym pomieszczeń magazynowych oraz do Okręgowego Urzędu Miar o fackie nie zgłoszenia paczkowania wyrobów.

Wnioski z kontroli:

- ▶ nastąpiła znaczna poprawa w zakresie jakości handlowej napojów bezalkoholowych w porównaniu do wyników kontroli z 2006 r., tj. o 7,8 punktu procentowego,
- ▶ występowanie nieprawidłowości w zakresie znakowania wyrobów gotowych utrzymało się na podobnym poziomie jak w 2006 r.

Chmiel

Cel i zakres kontroli:

W III i IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Lublinie, Poznaniu i Wrocławiu przeprowadziły kontrolę w zakresie certyfikacji chmielu i produktów chmielowych.

Celem kontroli było zapewnienie wprowadzania do obrotu chmielu jednolitego odmianowo, o jakości zgodnej z obowiązującymi przepisami.

Kontrolą objęto:

- ▶ 2163 plantacji chmielu zgłoszonych do ewidencji w 2007 r., należących do 1066 plantatorów, w tym:
  - 88,8% stanowiły plantacje z rejonu lubelskiego,
  - 8,7% z rejonu wielkopolskiego,
  - 2,5% z rejonu dolnośląskiego,
- ▶ 290 plantacji – w ramach kontroli jednolitości odmianowej,
- ▶ 2031 próbek wszystkich odmian chmielu o masie 3 245,7 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ całkowita powierzchnia plantacji chmielu wyniosła 2179,04 ha, w tym:
  - upraw z odmianami goryczkowymi – 1392,9 ha, co stanowiło 63,9%,
  - upraw z odmianami aromatycznymi – 786,14 ha, co stanowiło 36,1%,
- ▶ wielkość plantacji wynosiła średnio – 1,01 ha,
- ▶ 64 plantacje, o łącznej powierzchni 76,61 ha, były niejednolite odmianowo (21,1% plantacji objętych kontrolą jednolitości),
- ▶ wymagania jakościowe spełniło 3250,3 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy wydali 1991 certyfikatów, w tym:
  - w rejonie lubelskim – 1826 certyfikatów na chmiel o masie 2668,3 t (82,2% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
  - w rejonie wielkopolskim – 113 certyfikatów na chmiel o masie 371,6 t (11,4% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
  - w rejonie dolnośląskim – 52 certyfikaty na chmiel o masie 210,4 t (6,4% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
- ▶ wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 5 partii chmielu o masie 14,3 t (tj. 0,4% masy certyfikowanego chmielu) z powodu zawyżonej zawartości odpadków i zawyżonej wilgotności; producenci chmielu po poddaniu chmielu zabiegom suszenia i czyszczenia ponownie złożyli wnioski o wydanie certyfikatu na chmiel nieprzygotowany,
- ▶ 238 partii chmielu o masie 412,1 t (tj. 12,7% masy chmielu certyfikowanego) ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion certyfikowano jako chmiel zaziarniony,
- ▶ wymagania jakościowe spełniało 580,8 t produktów chmielowych, na które inspektorzy wydali 154 certyfikaty, w tym:
  - na granulaty typ 45 – 59 certyfikatów na partię o masie 220,3 t,
  - na granulaty typ 90 – 58 certyfikatów na partię o masie 252,0 t,
  - na ekstrakt chmielowy CO₂ – 37 certyfikatów na partię o masie 108,5 t.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu do 2006 r. liczba producentów chmielu zmniejszyła się o 47, a plantacji o 18,
- ▶ powierzchnia upraw chmielu w 2007 r. zmniejszyła się ogółem o 54,9 ha, w tym:
  - powierzchnia upraw odmian goryczkowych zwiększyła się o 6,57 ha,
  - powierzchnia upraw odmian aromatycznych zmniejszyła się o 61,47 ha,
- ▶ masa certyfikowanego chmielu w porównaniu do 2006 r. zwiększyła się o 361,4 t,
- ▶ zwiększeniu uległa liczba wydanych certyfikatów o 54 szt.,
- ▶ liczba partii nie odpowiadających wymaganiom uległa zmniejszeniu z 20 do 5.

Komposty

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS (z wyłączeniem WIJHARS w: Kielcach, Lublinie, Poznaniu i Opolu) przeprowadziły kontrole kompostów.

Celem kontroli było zbadanie prawidłowości wprowadzania do obrotu kompostów, wytworzonych z odpadów komunalnych, dla których wymagane jest zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na dopuszczenie do obrotu, w zakresie zgodności jakości handlowej z obowiązującymi przepisami.

Kontrolę przeprowadzono w 35 podmiotach prowadzących gospodarkę odpadami komunalnymi, w tym: w 17 podmiotach przetwarzających odpady komunalne, które po przetworzeniu nie były kwalifikowane jako nawozy oraz w 18 podmiotach, które w zakresie zarejestrowanej działalności gospodarczej miały określone warunki produkcji kompostów.

Ogółem skontrolowano 33 partie kompostów, o łącznej masie 29 380 t oraz objętości 8,9 tys. hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniło 15,2% partii kompostów, o łącznej masie

11 000 t (tj. 37,4% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie zawyżonej lub zaniżonej zawartości składników pokarmowych oraz mikroskładników; wskazane komposty nie były wprowadzane do obrotu lecz wykorzystywane w celu rekultywacji własnych składowisk odpadów oraz w celach związanych z prowadzeniem własnego gospodarstwa rolnego,

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 3,0% partii, o łącznej objętości 219 hl (tj. 2,5%); nieprawidłowości dotyczyły głównie podawania zawyżonych zawartości podstawowych i drugorzędowych składników pokarmowych oraz ich niewłaściwej formy chemicznej, braku informacji odnośnie terminu przydatności do użycia i braku numeru pozwolenia MRiRW na wprowadzanie do obrotu kompostu,
- ▶ jeden podmiot wprowadził do obrotu kompost bez pozwolenia MRiRW,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie prowadzenia dokumentacji magazynowej rejestrującej obrót odpadami komunalnymi oraz wyprodukowanym kompostem nie wystąpiły,
- ▶ nieprawidłowości w transporcie kompostów nie występowały; podmioty dysponowały własnym transportem, jak również korzystały z taboru innych przewoźników, który był specjalnie przystosowany do przewozu kompostów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 1 decyzję administracyjną zakazującą wprowadzania do obrotu kompostu nieprawidłowo oznakowanego,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 2 osoby, na łączną kwotę 500 zł,
- ▶ powiadomiono Inspekcję Ochrony Środowiska o niezgodnym z przepisami o nawozach i nawożeniu, wykorzystywaniu kompostu produkowanego przez jednego z producentów do nawożenia gleby w gospodarstwie rolnym.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu z poprzednią kontrolą przeprowadzoną w 2006 r., odsetek partii o jakości niezgodnej z obowiązującymi przepisami wzrósł o 8,7 punktu procentowego,
- ▶ przetwarzanie odpadów komunalnych w niewielkim procencie pozwala na ich zastosowanie w rolnictwie z uwagi na fakt, że końcowy produkt kompostowania nie spełnia wymagań stawianych kompostowi przeznaczonemu do stosowania w celach rolniczych,

- ▶ z uwagi na ochronę zdrowia ludzi i zwierząt, szczególnego znaczenia nabiera nadzór i kontrola nad wprowadzaniem do obrotu nawozami organicznymi, jakimi są komposty uzyskiwane z odpadów komunalnych, w celu sprawdzenia ich zgodności z wymaganiami określonymi w przepisach o nawozach i nawożeniu.

Artykuły rolno-spożywcze potencjalnie zawierające produkty GMO

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS (z wyjątkiem WIJHARS w Poznaniu), przeprowadziły kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu artykułów rolno-spożywczych potencjalnie zawierających produkty GMO (głównie ziarna soi i przetworów sojowych, ziarna kukurydzy i przetworów kukurydzianych, a także produktów, w skład których wchodziło ziarno soi lub kukurydzy).

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ prawidłowości znakowania przeznaczonych do obrotu produktów zawierających GMO, składających się z GMO lub wyprodukowanych z GMO,
- ▶ przestrzegania przez użytkownika GMO* obowiązku przekazywania i przechowywania wymaganej dokumentacji dotyczącej surowców i wyrobów gotowych zawierających produkt GMO sposobu składowania i transportu zapobiegającego kontaminacji GMO oraz zapewniającego zachowanie właściwej jakości handlowej produktów zawierających GMO, składających się z GMO lub wyprodukowanych z GMO.

Kontrolę przeprowadzono w 76 podmiotach gospodarczych, w tym w 71 zakładach produkcyjnych wykorzystujących/przetwarzających surowce i półprodukty potencjalnie genetycznie zmodyfikowane lub zawierające produkty GMO (głównie w zakładach mięsnych, zakładach piekarniczych i zakładach przetwórstwa owocowo-warzywnego).

* użytkownik GMO – osoba fizyczna lub prawna bądź jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, dokonująca na własny rachunek operacji zamkniętego użycia GMO lub działania polegającego na zamierzonym uwolnieniu GMO do środowiska, w tym wprowadzenia do obrotu produktów GMO

Kontrolą objęto:

- ▶ 75 partii soi oraz jej pochodnych o masie 57 t,
- ▶ 46 partii kukurydzy i jej pochodnych o masie 392 t,
- ▶ 10 partii przetworów mięsnych o masie 18 t,
- ▶ 11 partii dodatków do artykułów spożywczych o masie 2 t,
- ▶ 2 partie fasoli mung.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ niedopuszczoną w UE modyfikację genetyczną stwierdzono w 2 partiach artykułów,
- ▶ żaden z podmiotów nie deklarował wprowadzania do obrotu produktów zawierających GMO, składających się z GMO lub wyprodukowanych z GMO, powyżej 0,9%; badania laboratoryjne innych modyfikacji niż wyżej wymienione potwierdziły, że artykuły, z których pobrano próbki nie zawierały modyfikacji powyżej tej wartości,
- ▶ dokumenty świadczące o nieobecności GMO były dołączone do 74,0% partii artykułów (oświadczenia, certyfikaty, specyfikacje oraz atesty),
- ▶ informacji o modyfikacji genetycznej nie posiadało 26,0% partii pobranych do badań laboratoryjnych,
- ▶ żaden z podmiotów nie deklarował obrotu produktami GMO, w związku z tym, nie przekazywał i przechowywał wymaganej dokumentacji, dotyczącej surowców i wyrobów gotowych zawierających GMO, jak również nie wydzielał stref przyjmowania, składowania i wydawania surowców lub wyrobów zawierających produkt GMO, w sposób zabezpieczający przed ewentualną kontaminacją GMO,
- ▶ wymagań w zakresie warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych nie spełniło 5,0% podmiotów,
- ▶ obowiązku zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dokonało 13,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 9 osób, na łączną kwotę 1300 zł,
- ▶ zawiadomiono organy Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Ochrony Środowiska o wprowadzaniu do obrotu artykułów żywnościowych zawierających niedopuszczalną modyfikację genetyczną.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w wyniku kontroli wykryto niedopuszczoną w UE modyfikację genetyczną,
- ▶ wśród podmiotów gospodarczych zajmujących się żywnością wzrasta poziom wiedzy w zakresie wymogów dotyczących znakowania artykułów zawierających produkty GMO,
- ▶ badania laboratoryjne wykazały w 10,0% partii zawartość GMO poniżej 0,5% (wymagania dotyczące znakowania w zakresie GMO obowiązują dla żywności, która zawiera GMO powyżej 0,9%),
- ▶ większość podmiotów mogła wykazać się dokumentami, które zawierały informacje, że wprowadzane do obrotu produkty są wolne od GMO.

Pieczywo i bułka tarta

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę jakości handlowej pieczywa i bułki tartej.

Celem kontroli było sprawdzenie:

- ▶ jakości handlowej pieczywa pszennego, żytniego i pieczywa mieszanego oraz bułki tartej na zgodność z deklaracją producenta,
- ▶ prawidłowości znakowania opakowań,
- ▶ prawidłowości paczkowania bułki tartej,
- ▶ sposobu składowania i transportu.

Kontrolę przeprowadzono w 175 piekarniach.

Kontrolą objęto:

- ▶ 494 partie pieczywa, o łącznej masie 52 t oraz 77 partii bułki tartej, o łącznej masie 5,3 t, w zakresie zgodności z deklaracją producenta, ocenianych organoleptycznie i laboratoryjnie (parametry fizykochemiczne),
- ▶ 518 partii pieczywa, o łącznej masie 56,2 t oraz 80 partii bułki tartej, o łącznej masie 5,2 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 0,8% partii pieczywa, o łącznej masie 0,1 t (tj. 0,2% skontrolowanej masy) oraz 2,6% partii bułki tartej, o łącznej masie 0,1 t (tj. 2,6%); nieprawidłowości dotyczyły

popękanej i spieczonej skórki oraz nieregularnego i zdeformowanego kształtu pieczywa, bułka tarta cechowała się nieprawidłowym stopniem rozdrobnienia,

- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 2,4% partii pieczywa, o łącznej masie 0,3 t (tj. 0,7%), 23,0% partii bułki tartej o łącznej masie 1,6 t (tj. 31,3%); nieprawidłowości dotyczyły zaniżonej zawartości tłuszczu oraz cukrów ogółem w stosunku do deklaracji producenta pieczywa, natomiast w bułce tartej stwierdzono zawyżoną zawartość tłuszczu, zawyżoną zawartość cukrów ogółem, występowanie pleśni, obecność zanieczyszczeń organicznych oraz podwyższoną wilgotność,
- ▶ najwyższą jakość handlową, ustaloną na podstawie oceny punktowej przeprowadzonej zgodnie z normą PN-A-74108:1996 Pieczywo. Metody badań, posiadało pieczywo żytnie,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania pieczywa nie spełniało 44,8% partii o łącznej masie 22,5 t (tj. 40,1%); najgorzej oznakowane było pieczywo mieszane (28,6% o łącznej masie 18,8 t); nieprawidłowości w zakresie znakowania dotyczyły między innymi: braku oznakowania partii produkcyjnej, danych identyfikujących producenta, wykazu składników, stosowania niewłaściwego określenia poprzedzającego datę minimalnej trwałości,
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 43,7% partii bułki tartej o łącznej masie 1,7 t (tj. 33,4%); nieprawidłowości dotyczyły: braku określenia warunków przechowywania, oznakowania partii produkcyjnej, stosowania niewłaściwego określenia poprzedzającego datę minimalnej trwałości,
- ▶ wymagań w zakresie warunków składowania i transportu nie spełniło 13,1% ogółu skontrolowanych piekarni,
- ▶ zgłoszenia działalności w zakresie paczkowania do właściwych miejscowo Okręgowych Urzędów Miar nie dopełniło 10,9% skontrolowanych piekarni,
- ▶ obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 37,1% skontrolowanych piekarni.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano ogółem 73 decyzje administracyjne, w tym: 37 nakazujących dostosowania oznakowania do obowiązujących przepisów, 20 zakazujących wprowadzania do

obrotu, 14 nakazujących poddanie towarów zabiegom, 2 określające rodzaj i stopień wad towaru,

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 167 osób, na łączną kwotę 34 200 zł,
- ▶ przekazano informacje do Inspekcji Sanitarnej w związku z niewłaściwymi warunkami sanitarnymi,
- ▶ powiadomiono Okręgowy Urząd Miar o fakcie nie zgłoszenia paczkowania wyrobów,
- ▶ przekazano informacje do Inspekcji Handlowej w związku z nieprawidłowościami w zakresie znakowania pieczywa, stwierdzonymi w 2,9% kontrolowanych podmiotów.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w przypadku pieczywa nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim znakowania, a w niewielkim stopniu parametrów jakościowych, które nie spełniały deklaracji producenta; w porównaniu z wynikami kontroli przeprowadzonej w 2006 r. jakość pieczywa pozostała na niezmiennym poziomie, natomiast nastąpił wzrost udziału partii pieczywa niewłaściwie oznakowanego o 11 punktów procentowych,
- ▶ w przypadku bułki tartej – w 2007 r. nastąpiła poprawa w zakresie zgodności jakości handlowej z deklaracją producenta o 11 punktów procentowych, natomiast wzrósł odsetek partii niespełniających wymogów prawidłowego oznakowania o 16 punktów procentowych.

Mleczne produkty funkcjonalne

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Szczecinie i Warszawie przeprowadziły kontrolę mlecznych produktów funkcjonalnych.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej produktów mlecznych zawierających bakterie probiotyczne, ze szczególnym uwzględnieniem:

- ▶ jakości handlowej w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami oraz deklaracją producenta,
- ▶ prawidłowości znakowania opakowań,
- ▶ prawidłowości paczkowania,
- ▶ sposobu składowania i transportu.

Kontrolę przeprowadzono w 19 zakładach zajmujących się produkcją mlecznych produktów funkcjonalnych.

Kontrolą objęto:

- ▶ 94 partie o łącznej masie 136 t, w zakresie oceny organoleptycznej,
- ▶ 91 partii o łącznej masie 138 t, w zakresie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych,
- ▶ 124 partie o łącznej masie 260 t, w zakresie znakowania,
- ▶ 70 partii o łącznej masie 187 t, w zakresie paczkowania.

Ustalenia z kontroli:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 4,0% partii, o łącznej masie 0,1 t (0,1% skontrolowanej masy),
- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych nie spełniał 1,0% partii, o masie 2,3 t (2,0%),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 2,0% partii, o łącznej masie 7,5 t (3,0%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące poddanie zabiegom prawidłowego oznakowania,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 3 osoby, na łączną kwotę 600 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2006 r. nastąpiła poprawa znakowania produktów mlecznych funkcjonalnych o 11 punktów procentowych oraz jakości handlowej tych wyrobów o 21 punktów procentowych,
- ▶ przedsiębiorcy celowo ograniczają ilość deklarowanych parametrów jakościowych, co zmniejsza ryzyko stwierdzenia nieprawidłowości w trakcie prowadzonych kontroli.

Klasyfikacja tusz wołowych

Cel i zakres kontroli:

W 2007 r. nadzorem IJHARS objęto wszystkie z 61 zakładów ubojowych, podlegających obowiązkowi klasyfikacji tusz wołowych, określonego na podstawie wielkości uboju

bydła osiągniętego w 2006 r. Ponadto nadzorem objęto 6 zakładów ubojowych, które uczestniczą w systemie klasyfikacji dobrowolnie.

Celem kontroli było:

- ▶ sprawdzenie prawidłowości klasyfikacji tusz wołowych wykonywanej przez rzeczoznawców,
- ▶ sprawdzenie prawidłowości obróbki tusz wołowych,
- ▶ sprawdzenie sposobu znakowania.

Ogółem w 2007 r. przeprowadzono 564 wizyty kontrolne w zakładach ubojowych.

Kontrolą objęto:

- ▶ 22,6 tys. szt. tusz wołowych pod względem uformowania i otluszczenia.

Ustalenia z kontroli:

- ▶ liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców wynosiła 75,8% wszystkich skontrolowanych pod względem uformowania i 73,4% pod względem otluszczenia,
- ▶ nieprawidłowa obróbka tusz wołowych dotyczyła 0,5 tys. szt. (tj. 2,2% wszystkich skontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowe znakowanie stwierdzono w przypadku 2,1 tys. szt. (tj. 9,1%),
- ▶ błędy w ocenie uformowania dotyczyły 5,4 tys. szt. (tj. 24,1%),
- ▶ błędy w ocenie otluszczenia dotyczyły 6,0 tys. szt. (tj. 26,6%).

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu do 2006 r. liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych zmniejszyła się o 3,1 punktu procentowego w odniesieniu do uformowania i o 14,3 punktu procentowego dla tusz kontrolowanych pod względem otluszczenia,
- ▶ zmniejszyła się ilość nieprawidłowości dotyczących obróbki tusz wołowych (o 3,8 punktu procentowego), znakowania (o 3,5 punktu procentowego),
- ▶ w rejestrach rzeczoznawców prowadzonych przez WIJHARS, obecnie wpisanych jest 129, rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wołowych (tj. mniej o 8 osób niż w 2006 r.),

- ▶ 113 rzeczoznawców (tj. 87,6% wszystkich uprawnionych) czynnie dokonuje klasyfikacji tusz wołowych (tj. o 16,1 punktu procentowego mniej niż w 2006 r.).

Klasyfikacja tusz wieprzowych

Cel i zakres kontroli:

W 2007 r. IJHARS nadzorowała 310 zakładów ubojowych, tj. 38,4% wszystkich działających w kraju (808).

Celem kontroli było:

- ▶ sprawdzenie prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych wykonywanej przez rzeczoznawców,
- ▶ sprawdzenie prawidłowości obróbki tusz wołowych,
- ▶ sprawdzenie sposobu znakowania.

Ogółem w 2007 r. przeprowadzono 1167 wizyt kontrolnych, obejmując nimi wszystkie zakłady podlegające obowiązku klasyfikacji tusz wieprzowych.

Ustalenia z kontroli:

- ▶ urządzenia do szacowania mięsności na początku 2007 r., posiadały 143 zakłady ubojowe (tj. 46,1% wszystkich objętych nadzorem); na koniec 2007 r. liczba zakładów posiadających zatwierdzony choirometr zwiększyła się o 42 i wynosiła 185 (tj. 59,7%),
- ▶ rzeczoznawców zatrudniało na początku 2007 r. 231 zakładów (tj. 74,5% wszystkich objętych nadzorem); na koniec 2007 r. liczba zakładów zatrudniających rze-

czoznawców wzrosła o 17 zakładów i wynosiła 248 (tj. 80,0%),

- ▶ błędy w obróbce tusz stwierdzono w 38 ubojniach (tj. w 12,3%),
- ▶ niewłaściwe oznakowanie tusz wystąpiło w 58 ubojniach (tj. w 18,6%),
- ▶ przekroczenie czasu, w którym należy ustalić masę tusz oraz klasę odnotowano w 49 ubojniach (tj. w 15,9%),
- ▶ dokumentację z klasyfikacji nieprawidłowo prowadziło 65 rzeczoznawców (tj. 15,4% wszystkich kontrolowanych),
- ▶ dokumentację z klasyfikacji niewłaściwie przechowywało 62 rzeczoznawców (tj. 14,8%),
- ▶ niewłaściwy choirometr stosowało 8 rzeczoznawców (tj. 1,9%).

Wnioski z kontroli:

- ▶ w porównaniu do 2006 r. liczba ubojni, w których stwierdzono błędy w obróbce tusz wzrosła o 10 zakładów, tj. o 2,2 punktu procentowego,
- ▶ liczba zakładów nieprawidłowo znakujących tusze wzrosła o 16 zakładów, tj. 3,4 punktu procentowego,
- ▶ liczba zakładów, w których odnotowano przekroczenie czasu określonego dla ustalenia masy oraz klasy tusz wzrosła o 4 zakłady,
- ▶ w rejestrach rzeczoznawców prowadzonych przez WIJHARS, obecnie wpisanych jest 483, rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych (tj. mniej o 50 osób niż w 2006 r.),
- ▶ 442 rzeczoznawców (tj. 87,4% wszystkich uprawnionych) czynnie dokonuje klasyfikacji tusz wieprzowych (tj. o 17,6 punktu procentowego więcej niż w 2006 r.).

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI DORAŻNYCH

zleconych przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Masło

Cel i zakres kontroli:

W III i IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w: Bydgoszczy, Gdańsku, Lublinie i Olsztynie przeprowadziły kontrolę masła.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej masła i innych mlecznych tłuszczów do smarowania w 5 podmiotach, w których wcześniej zostało stwierdzone fałszowanie tych produktów tłuszczami obcymi.

Kontrolą objęto:

- ▶ 44 partie o łącznej masie 112 t, w zakresie parametrów fizykochemicznych, w tym oznaczenie obecności tłuszczów obcych, zawartości tłuszczu mlecznego i zawartości wody,
- ▶ 23 partie o łącznej masie 46 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 32,0% partii, o masie 35 t (tj. 32,0% skontrolowanej masy),
- ▶ zafalszowanie masła tłuszczami obcymi stwierdzono w 4,0% partii, o łącznej masie 15,4 t (tj. 14,0%),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 13,0% partii, o łącznej masie 1,2 t (tj. 3,0%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 10 decyzji administracyjnych, w tym: 3 zakazujące wprowadzenia do obrotu i 7 określających rodzaj i stopień wad towaru,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 5 osób, na łączną kwotę 2000 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ przeprowadzenie kontroli jakości handlowej masła w trybie doraźnym zwiększa wykrywalność zafalszowanego masła i innych mlecznych tłuszczów do smarowania,

- ▶ w porównaniu do kontroli planowej przeprowadzonej w II kwartale 2007 r. stwierdzono wzrost ilości partii masła zafalszowanych tłuszczem obcym o 14 punktów procentowych oraz wzrost o 19 punktów procentowych nieprawidłowości w zakresie innych parametrów fizykochemicznych.

Ocet

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Katowicach, Poznaniu i Warszawie przeprowadziły kontrolę doraźną w zakresie jakości handlowej octu.

Celem kontroli było zbadanie jakości handlowej octu otrzymanego z surowców pochodzenia rolniczego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na jego zafalszowania przez dodawanie esencji octowej (kwas octowy – E 260) oraz przypadków oznaczania esencji octowej nazwą „ocet”.

Kontrolę przeprowadzono w 7 podmiotach gospodarczych prowadzących działalność związaną z przetwórstwem owoców i warzyw, wykorzystujących zalewę octową w procesie produkcji. Wśród tych podmiotów, 3 dodatkowo rozlewały ocet.

Kontrolą objęto:

- ▶ 4 partie octu o objętości 20,3 hl oraz 3 partie zalewy octowej pobranej z marynat owocowych i warzywnych o masie 6,8 t, w zakresie oceny jakości handlowej,
- ▶ 15 partii, w tym: 3 partie octu o objętości 10,8 hl oraz 12 partii przetworów owocowych i warzywnych z dodatkiem octu lub esencji octowej, o masie 61,0 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniało 28,6% partii, o łącznej objętości 1,4 hl (tj. 6,8% skontrolowanej objętości) i 6,0 t (tj. 88,2%); nieprawidłowości

polegały na zafałszowaniu octu poprzez dodatek esencji octowej,

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 53,3% partii, o łącznej objętości 1,4 hl (tj. 12,9%) i 1,0 t (tj. 1,6%); nieprawidłowości w zakresie znakowania dotyczyły niewłaściwego oznaczenia daty minimalnej trwałości oraz użycia słowa ocet w przypadku wyrobu otrzymanego z esencji octowej,
- ▶ brak dokumentacji technologicznej dla produkowanych wyrobów stwierdzono w 28,6% zakładów, a dokumentacji magazynowej w 42,8% zakładów,
- ▶ rozbieżności pomiędzy zużyciem octu w produkcji a produkcją octu w opakowaniach detalicznych dotyczyło w 14,3% zakładów,
- ▶ rozbieżności pomiędzy ilością octu przyjętego na magazyn a zużytego do produkcji marynat stwierdzono w 14,3% zakładów,
- ▶ zgłoszenia podjęcia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora

JHARS nie dokonało 14,3% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą poddanie partii octu zabiegowi polegającemu na zmianie oznakowania na zgodne z obowiązującymi przepisami,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 2 osoby, na łączną kwotę 550 zł,
- ▶ przekazano 1 sprawę do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektoratu JHARS, ze względu na siedzibę zakładu produkującego ocet wykorzystany do produkcji zakwestionowanej partii przetworów owocowo-warzywnych.

Wnioski z kontroli:

- ▶ część producentów świadomie wprowadza konsumentów w błąd, oferując im wyroby o niewłaściwej jakości, dla osiągnięcia korzyści finansowych.

Przetwory z mięsa czerwonego

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2007 r. wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę doraźną w zakresie jakości handlowej przetworów z mięsa czerwonego (kielbasy: biała surowa, biała parzona, grillowa), produkowanych przez działy przetwórcze hipermarketów oraz zakłady przetwórstwa mięsnego, produkujące pod marką hipermarketów.

Kontrolę przeprowadzono w 63 działach przetwórczych hipermarketów oraz 13 zakładach przetwórstwa mięsnego, produkujących przetwory mięsne pod marką hipermarketów.

Kontrolą objęto:

- ▶ 138 partii kielbas, o łącznej masie 30,5 t, w zakresie oceny organoleptycznej,
- ▶ 126 partii kielbas o łącznej masie 27 t, w zakresie oznaczenia parametrów fizykochemicznych,
- ▶ 137 partii kielbas, o łącznej masie 783 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 0,7% partii kielbasy białej parzonej, o masie 0,03 t (tj. 0,1% skontrolowanej masy),
- ▶ wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 21,4% partii, o łącznej masie 0,6 t (tj. 2,2%),
- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 43,1% partii, o łącznej masie 27 t (tj. 3,4%),
- ▶ obecność 0,02 t przeterminowanej azotynowej soli peklującej w 1,6% hipermarketów,
- ▶ występowanie znacznej rozpiętości deklarowanych parametrów przy produkcji asortymentu, oferowanego do sprzedaży pod tą samą nazwą handlową.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 24 decyzje administracyjne, w tym 17 nakazujących poddanie prawidłowemu znakowaniu, 6 określających stopień wad, 1 nakazującą zniszczenie przeterminowanych dodatków,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 40 osób, na łączną kwotę 8550 zł.

Wnioski z kontroli:

- ▶ niezgodności w zakresie deklaracji producentów stwierdzono głównie w przypadku przetworów, wyprodukowanych w działach przetwórczych hipermarketów; nieprawidłowości występowały w partiach kielbasy białej surowej; co trzecia partia tej grupy technologicznej nie spełniała wymagań, głównie co do zawartości wody oraz białka i tłuszczu,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie znakowania stwierdzono zarówno w przypadku przetworów, wyprodukowanych przez działy przetwórcze hipermarketów jak i zakłady przetwórstwa mięsnego,
- ▶ część producentów, wytwarzających przetwory mięsne w oparciu o normy zakładowe deklaruje wartości parametrów fizykochemicznych zdecydowanie odbiegających od tych, które określa Polska Norma; w konsekwencji przetwory mięsne, oferowane na rynku pod tą samą nazwą handlową różnią się od siebie zasadniczo w składzie fizykochemicznym, a co za tym idzie jakością handlową,
- ▶ w porównaniu z wcześniej przeprowadzonymi w tym samym zakresie kontrolami planowymi, jakość handlowa kielbasy białej surowej, produkowanej przez działy przetwórcze hipermarketów uległa nieznacznej poprawie.

Ryby i przetwory rybne

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2007 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w Katowicach, Łodzi, Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu przeprowadziły kontrolę ryb i przetworów rybnych.

Celem kontroli było sprawdzenie jakości handlowej ryb i przetworów rybnych przygotowywanych w działach przetwórczych hipermarketów, ze szczególnym uwzględnieniem:

- ▶ cech organoleptycznych oraz deklarowanych cech fizykochemicznych,
- ▶ znakowania,
- ▶ deklarowanej ilości nominalnej produktów pakowanych lub paczkowanych,
- ▶ warunków przechowywania surowców i produktów,
- ▶ prawidłowości prowadzonej dokumentacji.

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

Kontrolę przeprowadzono w 13 hipermarketach, które przetwarzają surowiec rybny.

Kontrolą objęto:

- ▶ 101 partii przetworów rybnych, o łącznej masie 5,8 t, w zakresie oceny organoleptycznej,
- ▶ 93 partie przetworów rybnych, o łącznej masie 5 t, w zakresie znakowania.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 3,0% partii, o masie 0,4 t (tj. 7,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły: niewłaściwego wyglądu ryb

świeżych, które zostały poddane patroszeniu, odgławianiu, porcjowaniu i filetowaniu; nieprawidłowości świadczyły o niewłaściwym przebiegu obróbki surowca rybnego w działach przetwórczych hipermarketów,

- ▶ wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 43,0% partii wyrobów, o łącznej masie 1,7 t (tj. 34,0%).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 3 zakazujące wprowadzenia do obrotu oraz 1 zakazującą składowania ryby świeżej w nieodpowiednich warunkach,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 3 osoby, na łączną kwotę 1300 zł.

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI DORAŻNYCH

przeprowadzonych z inicjatywy wojewódzkich inspektorów JHARS

Mięso czerwone i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli dorażnej 15 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra) sprawdziło jakość handlową mięsa czerwonego i jego przetworów.

Kontrolę przeprowadzono w 142 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych IJHARS, w tym 134 zakładach mięsnych i 8 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 82 podmiotach, tj. 57,7% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niezgodną z wymaganiami lub deklaracją producenta zawartość tłuszczu, białka, soli, wody oraz mięsa w wyrobie,
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak wykazu wszystkich składników użytych do produkcji wyrobu, brak informacji o sposobie produkcji, pakowania, technologicznych funkcjach dodatkowych substancji dozwolonych i użyciu konserwantu E250, warunkach przechowywania oraz pełnych danych identyfikujących producenta),
- ▶ brak badań przechowalniczych, uprawniających do stosowania terminu przydatności do spożycia,
- ▶ używanie nazwy wprowadzającej klienta w błąd co do składu wyrobu.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 48 decyzji administracyjnych, którymi objęto 7,9 t mięsa czerwonego i jego przetworów o wartości 75 571 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 73 osoby na łączną kwotę 16 000 zł.

Ziarno zbóż i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 14 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra) sprawdziło jakość handlową ziarna zbóż i przetworów zbożowych.

Kontrolę przeprowadzono w 100 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS, w tym 91 zakładach produkcyjnych i 9 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 49 podmiotach, tj. 49,0% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niezgodną z wymaganiami lub deklaracją producenta jakość handlową mąki (zaniżona liczba opadania, zawyżona zawartość popiołu),
- ▶ brak oznakowania opakowań zbiorczych,
- ▶ brak pełnych danych identyfikujących producenta.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 49 decyzji administracyjnych, którymi objęto 1088,2 t przetworów zbożowych o wartości 1 240 274 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 44 osoby na łączną kwotę 9700 zł.

Pieczywo

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 11 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra) sprawdziło jakość handlową pieczywa.

Kontrolę przeprowadzono w 268 piekarniach zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 170 piekarniach, tj. 63,4% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ używanie do produkcji przeterminowanych dodatków,
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak wyszczególnienia wszystkich składników występujących w pieczywie oraz warunków przechowywania, używanie określenia „waga netto” zamiast „masa netto”, brak podania daty minimalnej trwałości, oraz pełnych danych identyfikujących producenta).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 73 decyzje administracyjne, którymi objęto 33,2 t i 7710 szt. pieczywa o wartości 41 259 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 177 osób na łączną kwotę 32 600 zł.

Mleko i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 12 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Lublin, Olsztyn, Opole, Poznań, Szczecin, Warszawa, Wrocław) sprawdziło jakość handlową mleka i jego przetworów.

Kontrolę przeprowadzono w 43 podmiotach zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS, w tym: 40 zakładach mleczarskich i 3 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 24 podmiotach, tj. 55,8% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niezgodną jakość handlową z wymaganiami lub deklaracją producenta (zawyżona zawartość wody, zaniżona zawartość tłuszczu),
- ▶ zafałszowanie wyrobu (obecność tłuszczów obcych w maśle, serach topionych),

- ▶ niewłaściwe znakowanie (używanie określenia „masło” w odniesieniu do mlecznego tłuszczu do smarowania, umieszczanie na opakowaniu form graficznych sugerujących, że wyrób jest masłem, podczas gdy stanowi on mieszaninę tłuszczów mlecznych).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 53 decyzje administracyjne, którymi objęto 17,8 t i 2760 szt. przetworów mleczarskich o wartości 209 720 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 21 osób na łączną kwotę 7650 zł.

Mięso drobiowe i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 11 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Wrocław, Zielona Góra) sprawdziło jakość handlową mięsa drobiowego i jego przetworów.

Kontrolę przeprowadzono w 20 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych IJHARS, w tym: 19 zakładach produkcyjnych i 1 hurtowni.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 16 podmiotach, tj. 80,0% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niezgodną z wymaganiami lub deklaracją producenta zawartość białka,
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak określenia warunków przechowywania, brak informacji „nie zamrażać ponownie”, brak określenia klasy jakości, oraz pełnych danych identyfikujących producenta).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 11 decyzji administracyjnych, którymi objęto 86,3 t mięsa drobiowego i jego przetworów o wartości 5160 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 13 osób na łączną kwotę 2700 zł.

Ryby i ich przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 8 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Gdańsk, Katowice, Kraków, Olsztyn, Opole, Poznań, Szczecin, Warszawa) sprawdziło jakość handlową ryb i ich przetworów.

Kontrolę przeprowadzono w 48 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych IJHARS, w tym: 31 zakładach przetwórczych i 14 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 23 podmiotach, tj. 47,9% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niezgodną jakość handlową z wymaganiami lub deklaracją producenta (niewłaściwe cechy organoleptyczne, zaniżony udział białka, tłuszczu, mięsa ryb w przetworach rybnych, zaniżona masa netto, zawyżona zawartość soli, wody oraz glazury),
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak określenia „produkt głęboko mrożony”, zawartości glazury, gatunku ryb, brak podania masy netto, brak informacji o warunkach przechowywania oraz pełnych danych identyfikujących producenta).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 24 decyzje administracyjne, którymi objęto 26,3 t i 8952 szt. ryb i przetworów rybnych o wartości 258 171 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 23 osoby na łączną kwotę 6250 zł.

Świeże owoce i warzywa

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 8 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Opole, Szczecin, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra) sprawdziło jakość handlową świeżych owoców i warzyw.

Kontrolę przeprowadzono w 107 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych IJHARS, w tym 19 zakładach produkcyjnych i 88 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 69 podmiotach, tj. 64,5% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ jakość handlową (brak spełnienia wymagań minimalnych, obecność pleśni, oznaki psucia),
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak informacji o nazwie odmiany, klasy jakości, kraju pochodzenia, nazwy i adresu pakującego lub wysyłającego).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 92 decyzje administracyjne, którymi objęto 11,6 t i 158 szt. świeżych owoców i warzyw o wartości 34 347 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 62 osoby na łączną kwotę 7400 zł.

Przetwory owocowo-warzywne

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 12 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Katowice, Kielce, Kraków, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra) sprawdziło jakość handlową przetworów owocowo-warzywnych. Kontrolę przeprowadzono w 40 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS, w tym: 38 zakładach produkcyjnych i 2 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 20 podmiotach, tj. 50,0% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ jakość handlową przetworów (zastępowanie głównych składników zalewą, stosowanie surowców niepełnowartościowych),
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak podania masy netto, daty trwałości, numeru partii produkcyjnej).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 7 decyzji administracyjnych, którymi objęto 0,1 t i 137,6 hl. przetworów owocowo-warzywnych o wartości 17 921 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 19 osób na łączną kwotę 5000 zł.

Wyroby cukiernicze

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 7 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Bydgoszcz, Katowice, Lublin, Olsztyn, Opole, Szczecin, Wrocław) sprawdziło jakość handlową wyrobów cukierniczych.

Kontrolę przeprowadzono w 13 zakładach cukierniczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 9 podmiotach, tj. 69,2% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak wykazu wszystkich składników użytych do produkcji wyrobu oraz pełnych danych identyfikujących producenta).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 8 decyzji administracyjnych, którymi objęto 4,2 t wyrobów cukierniczych o wartości 2037 zł,

- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 9 osób na łączną kwotę 1400 zł.

Wyroby garmażeryjne

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 3 wojewódzkie inspektoraty JHARS (Katowice, Szczecin, Wrocław) sprawdziły jakość handlową wyrobów garmażeryjnych.

Kontrolę przeprowadzono w 21 zakładach produkcyjnych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 18 podmiotach, tj. 85,7% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niezgodną z deklaracją producenta zawartość farszu, tłuszczu, soli oraz mięsa w wyrobie,
- ▶ niewłaściwe znakowanie (brak informacji o ilościowej zawartości składników, nieprawidłowe określenie daty minimalnej trwałości, warunków przechowywania, brak adresu producenta, brak informacji „produkt głęboko mrożony”).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 53 decyzje administracyjne, którymi objęto 0,3 t wyrobów garmażeryjnych o wartości 3107 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 21 osób na łączną kwotę 4500 zł.

Wprowadzanie nawozu do obrotu

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 11 wojewódzkich inspektoratów JHARS (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Szczecin, Zielona Góra) sprawdziło prawidłowość wprowadzania nawozu do obrotu.

Kontrolę przeprowadzono w 29 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie działania wyżej wymienionych JHARS, w tym 27 zakładach produkcyjnych i 2 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 13 podmiotach, tj. 44,8% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ niewłaściwe znakowanie (stosowanie niewłaściwej nazwy typu nawozu, brak przeliczenia ilości nawozu płynnego na masę, brak instrukcji o warunkach przechowywania, podawanie informacji o zawartości mikroelementów bez posiadania stosownych badań laboratoryjnych oraz bez podania procentowej zawartości mikroelementów, brak podania ilościowej zawartości podstawowych składników oraz form i rozpuszczalności mikroskładników).

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 27 decyzji administracyjnych, którymi objęto 1670,4 t nawozów o wartości 286 149 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 10 osób na łączną kwotę 2900 zł.

Kontrola innych artykułów rolno-spożywczych

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS sprawdziły jakość handlową artykułów rolno-spożywczych, w tym miodu, ziół i przypraw, koncentratów spożywczych i dodatków spożywczych, kawy i herbaty, proszku i ziarna kakaowego, tłuszczów roślinnych, olejów i oliwy z oliwek, napojów bezalkoholowych, wyrobów winiarskich, piwa i surowców browarniczych, jaj spożywczych.

Kontrolę przeprowadzono w 174 podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie kraju, w tym: 166 zakładach produkcyjnych i 8 hurtowniach.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 91 podmiotach, tj. 52,3% skontrolowanych.

Najczęściej kwestionowano:

- ▶ jakość handlową kontrolowanych wyrobów (zawyżanie lub zaniżanie składników, brak klarowności wyrobu gotowego, stosowanie przeterminowanych dodatków),

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

- ▶ niewłaściwe znakowanie (podawanie tolerancji wagowej, stosowanie nieprawidłowej wielkości czcionki określającej masę brutto, brak numeru partii, wykazu wszystkich składników użytych do produkcji wyrobu, brak informacji o: sposobie produkcji, pakowania, warunkach przechowywania oraz pełnych danych identyfikujących producenta),
- ▶ brak badań przechowalniczych, uprawniających do stosowania terminu przydatności do spożycia,
- ▶ używanie nazwy wprowadzającej klienta w błąd co do składu wyrobu.

Zastosowane sankcje:

- ▶ wydano 71 decyzji administracyjnych, którymi objęto 97,9 t artykułów rolno-spożywczych oraz 145,7 hl napojów bezalkoholowych, wyrobów winiarskich, piwa i 9052 szt. koncentratów spożywczych i jaja spożywczych o wartości 790 149 zł,
- ▶ grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 78 osób na łączną kwotę 21 050 zł.

III. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2007 ROKU

1. ORGANIZACJA IJHARS

1.1. Struktura organizacyjna

Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 października 2007 r. (Dz. Urz. Min. Rol. z 2007 r. Nr 31, poz. 42) oraz Regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 19 grudnia 2007 r.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 9):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,

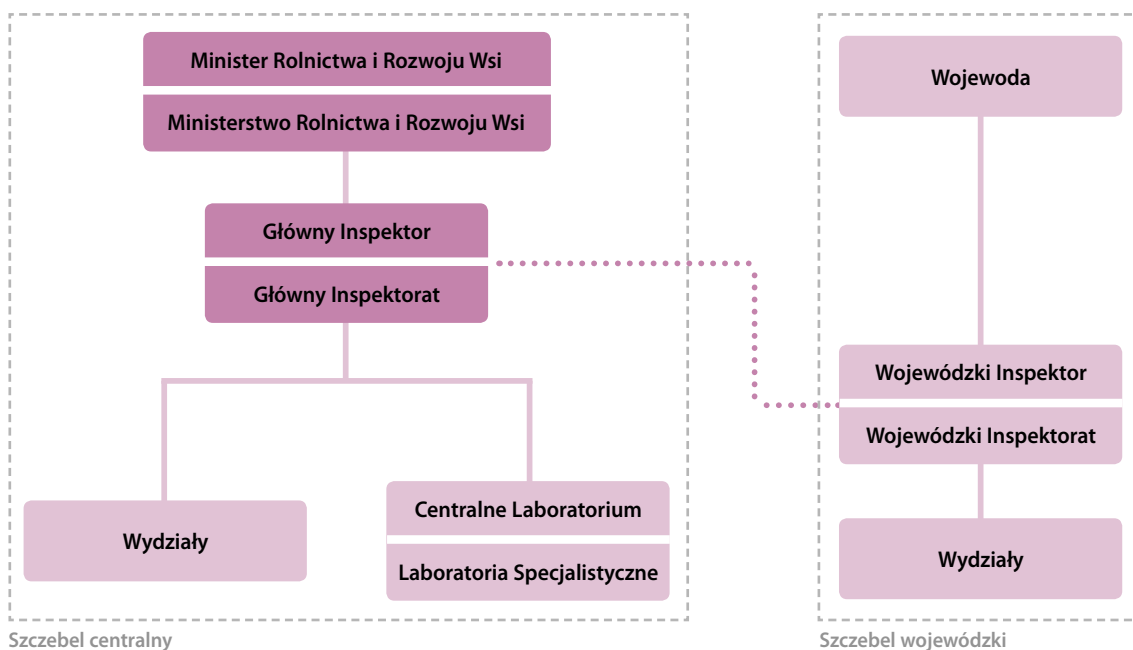
- ▶ wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno- spożywczych, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

W strukturze organizacyjnej Głównego Inspektoratu JHARS wyodrębniono:

- ▶ 7 wydziałów,
- ▶ 6 samodzielnych stanowisk,
- ▶ 11 laboratoriów.

Organizację 16 wojewódzkich inspektoratów JHARS reguluje Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 września 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 154, poz. 1279).

RYSUNEK 9.
Schemat organizacyjny IJHARS

1.2. Baza laboratoryjna

Potencjał analityczny IJHARS w 2007 r. stanowiło 11 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów Głównego Inspektoratu JHARS, wśród których funkcjonuje Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 10 Specjalistycznych Laboratoriów (w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdyni, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu).

Powyższa organizacja bazy laboratoryjnej jest wynikiem sukcesywnego wdrażania Strategii funkcjonowania laboratoriów, opracowanej w 2004 r., której celem było między innymi włączenie laboratoriów kontrolno-analitycznych WIJHARS w strukturę Głównego Inspektoratu oraz ich specjalizacja w zakresie wykonywania badań poszczególnych artykułów rolno-spożywczych. Konsolidacja laboratoriów pozwoliła na zwiększenie efektywności wykorzystania potencjału analitycznego, przy minimalizacji kosztów ich utrzymania.

Wszystkie laboratoria IJHARS wdrożyły system zarządzania jakością i posiadają akredytację na zgodność z normą PN-EN-ISO/IEC 17025. Ogółem w laboratoriach wdrożono 145 metodyk akredytowanych, obejmujących 23 grupy towarowe, podlegające urzędowej kontroli IJHARS.

Laboratorium Centralne w Poznaniu oraz Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni, oprócz akredytacji na zgodność z normą PN-EN-ISO/IEC 17025 posiadają akredytację w rosyjskich systemach certyfikacji – GOST R i GOSSANEPI DNADZOR.

Laboratorium w Gdyni jako jedyne w Polsce posiada akredytację w zakresie badań sensorycznych artykułów rolno-spożywczych, w tym kawy i herbaty.

Centralne Laboratorium w Poznaniu posiada wyspecjalizowaną pracownię soków i wyrobów alkoholowych.

Laboratorium w Warszawie specjalizuje się w badaniach obecności organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO) oraz rolnictwa ekologicznego.

Rzetelność analiz wykonywanych przez laboratoria IJHARS potwierdzana jest okresowo, poprzez porównanie uzyska-

nych wyników badań tych samych artykułów rolno-spożywczych z wynikami innych laboratoriów, zarówno krajowych jak i zagranicznych (badania międzylaboratoryjne).

W 2007 r. laboratoria IJHARS uczestniczyły w badaniach międzylaboratoryjnych:

- ▶ ziarna pszenicy i mąki pszennej – zorganizowanych przez Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie – Zakład Przetwórstwa Zbóż i Piekarnictwa,
- ▶ ekstraktu chmielowego i granulatu chmielowego – zorganizowanych przez Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie, Zakład Technologii Słodu i Piwa,
- ▶ surówki warzywnej – zorganizowanych przez Gdańską Fundację Wody FOODLAB w Gdańsku,
- ▶ bułki tartej, miodu, konserw mięsnych, konserw rybnych, mięsa, oleju roślinnego, ziarna zbóż, mąki jęczmiennej i pszennej, piure ziemniaczanego, płatków śniadaniowych, soku grejpfrutowego i jabłkowego, napojów bezalkoholowych, masła, mleka w proszku, pasty mięsnej i rybnej, posiłków mięsnych – zorganizowanych przez Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS),
- ▶ mleka i mąki – zorganizowanych przez Food Examination Performance Assessment Scheme (FEPAS),
- ▶ sera, mleka w proszku, mleka płynnego, mleka UHT, konserw rybnych, mięsa, konserw mięsnych, wędlin – zorganizowanych przez LGC Promochem,
- ▶ serków twarogowych, mleka UHT – zorganizowanych przez MUVA Kempten Quality Management Laboratory Services,
- ▶ sera feta, sera twardego, masła, śmietany – zorganizowanych przez Steins Laboratorium,
- ▶ mleka zagęszczonego, mleka w proszku, śmietanki, masła, sera topionego – badania porównawcze zorganizowane przez Manuela Ernhofer DRRR,
- ▶ konserw mięsnych, płatków owsianych, produktów mięsnych, mąki, produktów zbożowych – badania porównawcze zorganizowane przez QM Ltd. Wielka Brytania,
- ▶ mieszanki mąk, mąki kukurydzianej, mąki sojowej – badania porównawcze zorganizowane przez GEMMA SCHEME,
- ▶ mielonego ziarna soi i ziarna kukurydzy – badania porównawcze zorganizowane przez USDA/GIPSA Proficiency Program.

Ponadto laboratoria IJHARS uczestniczyły w badaniach porównawczych między laboratoriami, w których udział brały również: Centrum Badań Ekologicznych PAN w Dziekanowie Leśnym, Krajowa Unia Producentów Soków, Chmiel Polski S.A., Wojskowy Ośrodek Medycyny Prewencyjnej we Wrocławiu, J.S. Hamilton Poland LTD w Gdyni.

1.3. Kontrola graniczna

Ważnym obszarem ustawowej działalności IJHARS jest kontrola artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą.

Wykaz przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzonych z zagranicy, zawarty jest w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 122, poz. 1276).

Artykuły rolno-spożywcze sprowadzone z zagranicy są kontrolowane w oddziałach lub punktach kontroli granicznej przez upoważnionych pracowników WIJHARS. Kontrola tych towarów może odbywać się również wewnątrz kraju, w urzędach celnych. Kontrole są przeprowadzone wspólnie z pracownikami innych służb, głównie z pracownikami Urzędów Celnych, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Weterynaryjnej.

W strukturze organizacyjnej IJHARS funkcjonuje:

- ▶ 6 oddziałów utworzonych przy WIJHARS przez wojewódzkich inspektorów, za zgodą Głównego Inspektora (Biała Podlaska, Jędrzychowie, Kłodzko, Korczowa, Rzepin, Zebrzydowice),
- ▶ 15 punktów kontroli granicznej oraz 41 punktów kontroli działających głównie na zlecenie telefoniczne.

Czynnikami wpływającymi na sprawność i efektywność kontroli granicznej jest wdrożenie systemu zarządzania jakością, zapewniającego jednolitość i spójność realizowanych działań oraz wprowadzanie nowych metodyk badań w laboratoriach IJHARS, dostosowanych do przepisów UE.

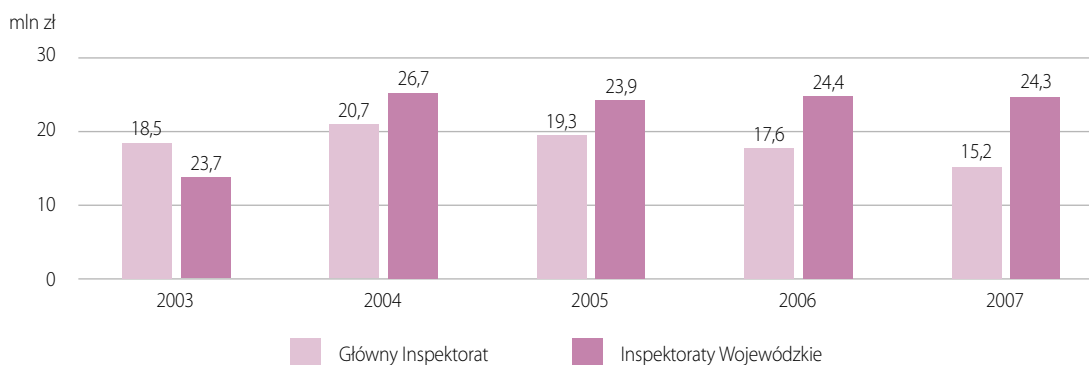
2. Budżet IJHARS

Budżet IJHARS w 2007 r. wyniósł 39 495,8 tys. zł, w tym Głównego Inspektoratu – 15 233,5 tys. zł, oraz wojewódzkich inspektoratów IJHARS – 24 262,3 tys. zł.

W 2007 r. udział budżetu Głównego Inspektoratu w ogólnym budżecie IJHARS zmniejszył się w porównaniu do 2003 r. o około 5 punktów procentowych i wyniósł 38,5%.

W latach 2003–2007 udział budżetu wojewódzkich inspektoratów w ogólnym budżecie IJHARS (rysunek 10) kształtował się na poziomie 56–61%. W 2007 r. poszczególne WIJHARS dysponowały kwotą budżetu w granicach od 732 tys. zł (WI Opole) do 2103 tys. zł (WI Warszawa).

RYСУNEK 10
Budżet IJHARS w latach 2003–2007

Z ogólnej kwoty budżetu IJHARS w 2007 r., przeznaczono:

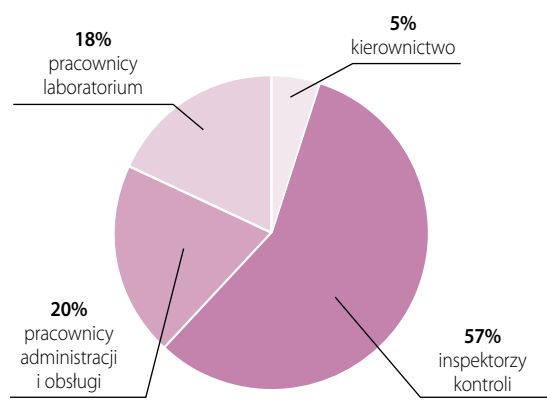
- 6,5% – na koszty operacyjne prowadzonych kontroli (badania laboratoryjne, koszty dojazdu do kontrolowanej jednostki),
- 47,1% – na wynagrodzenia osobowe brutto (średnie wynagrodzenie brutto inspektorów kontroli wynosiło od 1010 do 3120 zł),
- 9,6% – na zobowiązania określone w przepisach finansowych (podatki, ZUS i inne),
- 1,1% – na szkolenia krajowe i zagraniczne,
- 4,8% – na wydatki inwestycyjne,
- 27,2% – na wydatki ogólnoadministracyjne.

3. PRACOWNICY IJHARS

3.1. Zatrudnienie

IJHARS w 2007 r. zatrudniała 647 osób, w tym 32 osoby (ok. 5,0%) na stanowiskach kierowniczych, 368 inspektorów kontroli (ok. 57,0%) i 119 pracowników laboratoriów (ok. 18,0%). Pozostałe 128 osób (ok. 20,0%) to pracownicy zatrudnieni na stanowiskach samodzielnych oraz pracownicy administracji i obsługi (rysunek 11).

RYSUNEK 11
Struktura zatrudnienia w IJHARS, wg stanu na dzień 31 grudnia 2007 r.

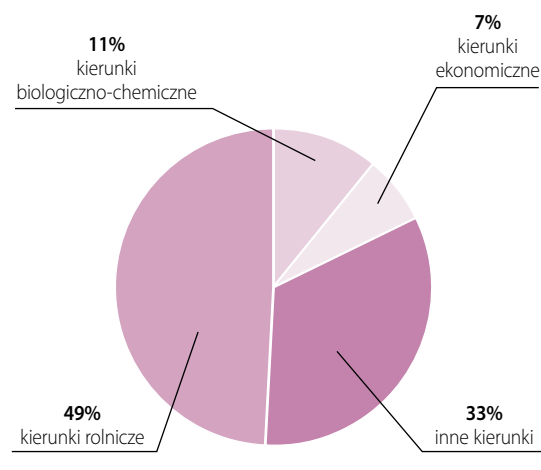
W 2007 r. z pracy w IJHARS odeszło 87 osób, (w tym 50 osób z wojewódzkich inspektoratów), a 76 osób zostało zatrudnionych (w tym 48 osób w wojewódzkich inspektoratach). Część pracowników (13 osób) nabyła uprawnienia do emerytury, pozostali odeszli do innych zakładów pracy.

Powyższe zmiany w zatrudnieniu nie uwzględniają pracowników 5 laboratoriów kontrolno-analitycznych WIJHARS, którzy przeszli do pracy w Głównym Inspektoracie ze względu na reorganizację bazy laboratoryjnej Inspekcji (od października 2007 r. wszystkie laboratoria znajdują się w strukturze GIJHARS).

W porównaniu do 2006 r. stan zatrudnienia pozostał na zbliżonym poziomie, przy czym zwiększyła się liczba pracowników zatrudnionych na stanowiskach samodzielnych i obsługi (o 10 punktów procentowych), zmniejszyła się natomiast liczba inspektorów kontroli (o 2 punkty procentowe) i osób zatrudnionych w laboratoriach (o 9 punktów procentowych).

Pracownicy z wykształceniem wyższym stanowili 78,8% ogółu zatrudnionych w IJHARS (510 osób), w tym studia o kierunku rolniczym ukończyło 246 osób, kierunku biologiczno-chemicznym 58 osób i ekonomicznym 36 osób. Inny kierunek wykształcenia, tj.: studia prawnicze, informatyczne, administracyjne posiadało 170 osób (rysunek 12).

RYSUNEK 12
Struktura wykształcenia pracowników IJHARS w 2007 r.

3.2. Rozwój zawodowy pracowników

IJHARS zapewnia możliwość stałego doksztalcania i doskonalenia zawodowego swoich pracowników, prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez Główny Inspektorat, a także wojewódzkie inspektoraty i inne jednostki zajmujące się organizacją szkoleń. Ogółem w 2007 r. pracownikom IJHARS umożliwiono udział w 172 szkoleniach, w tym:

- ▶ 58 szkoleniach powszechnych, obejmujących takie zagadnienia jak: prawo zamówień publicznych, prawo pracy, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, finanse i księgowość, kadry i płace, udzielanie pierwszej pomocy, podstawy BHP, rozwój interpersonalny, zarządzanie projektami w administracji, system świadczeń rodzinnych, administrowanie danych i bezpieczeństwo prowadzenia BIP, zarządzanie ryzykiem, w których udział wzięło 427 pracowników IJHARS,
- ▶ 114 szkoleniach specjalistycznych służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy oraz ujednoczeniu zasad przeprowadzania kontroli, w których uczestniczyło 901 osób; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie procedur określonych w przepisach unijnych lub wynikających z nowych zadań nałożonych na IJHARS (w zakresie jakości handlowej różnych grup artykułów rolno-spożywczych, metodologii kontroli ex-post, mechanizmów WPR, nadzoru nad certyfikacją w rolnictwie ekologicznym, kontroli prawidłowości klasyfikacji tusz w systemie EUROP), jak również systemu zarządzania jakością i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej, a w przypadku pracowników laboratoriów nowych metodyk badań laboratoryjnych oraz obsługi sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

W 2007 r. 29 pracowników IJHARS podnosiło swoje kwalifikacje zawodowe na studiach zawodowych, magisterskich i studiach podyplomowych, na kierunkach związanych z rolnictwem (tj.: integrowana produkcja roślin, technologia żywności, towaroznawstwo, ekonomika rolnictwa, ochrona środowiska), ekonomią (tj.: rachunkowość, finanse, banko-

wość), zarządzaniem (tj.: zarządzanie jakością w przemyśle spożywczym, systemy zarządzania, logistyka i zarządzanie w europejskich systemach transportowych), administracją i zamówieniami publicznymi. Ponadto w 2007 r. pracownicy zatrudnieni po raz pierwszy w administracji publicznej uczestniczyli w zajęciach Studium dla członków korpusu służby cywilnej. Ogółem szkolenie w tym zakresie odbyło 37 osób, w tym: 23 pracowników WIJHARS, 2 pracowników GIJAARS i 12 pracowników laboratoriów GIJHARS.

Nauka języków obcych (angielski, rosyjski), prowadzona była na zajęciach organizowanych przez Główny Inspektorat i wojewódzkie inspektoraty JHARS w formie lektoratów i konwersacji. W 2007 r. w zajęciach uczestniczyło 86 osób.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w licznych krajowych i zagranicznych seminariach, konferencjach i targach. W 2007 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 93 spotkaniach związanych z rynkiem żywności, w tym: 16 seminariach, 19 konferencjach i 11 targach na terenie całej Polski oraz w 6 szkoleniach, 24 spotkaniach (seminaria i konferencje) i 17 targach zagranicznych.

W spotkaniach krajowych wzięło udział 186 pracowników IJHARS, a w zagranicznych 123 osoby. Pracownicy IJHARS mieli ponadto możliwość wymiany doświadczeń z przedstawicielami innych krajów, uczestnicząc w sesjach międzynarodowych i wizytach studyjnych.

4. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ IJHARS

W 2007 r. IJHARS oprócz zadań kontrolnych zaangażowana była w wiele przedsięwzięć mających na celu propagowanie wiedzy dotyczącej wybranych zagadnień z zakresu działania Inspekcji. Uczestniczyła również w projektach realizowanych przez wojewodów. Wymienić tu należy:

- ▶ WIJHARS w Białymstoku – udział w projekcie Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności w województwie podlaskim, umożliwiającym elektroniczną obsługę dokumentów, spraw i procesów; organizacja spotkania z producentami miodów nt. wymagań w zakresie jakości handlowej miodów zgłoszonych do konkursu VIII Podlaskiej Biesiady Miodowej w Tykocinie,
- ▶ WIJHARS Bydgoszcz – organizacja szkolenia dla pracowników Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej w zakresie roślin energetycznych i GMO,
- ▶ WIJHARS Gdańsk – uruchomienie nowego punktu kontroli granicznej w Porcie Północnym,
- ▶ WIJHARS Katowice – przeprowadzenie szkolenia dla członków Śląskiego Związku Pszczelarzy w Katowicach w zakresie obowiązujących aktów prawnych dotyczących jakości handlowej miodów,
- ▶ WIJHARS Kielce – uczestnictwo w pracach Kapituły Konkursu Polski Producent Żywności 2007; udział w sesji Sejmiku województwa świętokrzyskiego, poświęconej rolnictwu ekologicznemu,
- ▶ WIJHARS Kraków – udział w konferencji zorganizowanej przez Małopolskie Centrum Monitoringu i Atestacji Żywności Akademii Rolniczej w Krakowie; objęcie patronatem konferencji Zrównoważone rolnictwo gwarancją bezpiecznej żywności,
- ▶ WIJHARS Lublin – organizacja spotkania z przedstawicielami branży chmielowej (zrzeszenia producentów, grupy producentów, plantatorzy, podmioty skupujące), na którym omówiono zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych, wyniki kontroli oraz formy współpracy z WIJHARS,
- ▶ WIJHARS Łódź – prace na rzecz Kapituły Wojewódzkiego Urzędu Marszałkowskiego ds. konkursu XI edycji inicjatywnej pozytywistycznej Polski Producent Żywności 2007,
- ▶ WIJHARS Olsztyn – organizacja szkoleń w zakresie rolnictwa ekologicznego w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Olsztynie,
- ▶ WIJHARS Zielona Góra – organizacja szkoleń dla pracowników Służby Celnej w zakresie pobierania próbek różnych artykułów rolno-spożywczych oraz warsztatów szkoleniowych nt. jakości handlowej warzyw.

5. ZARZĄDZANIE JAKOŚCIĄ

5.1. System zarządzania jakością

W 2007 r. IJHARS została po raz kolejny poddana audytowi przez firmę certyfikującą TÜV Rheiland. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością spełnia wymagania zawarte w normie ISO 9001: 2000, co pozwoliło na utrzymanie certyfikatu przyznanego IJHARS w 2005 r.

W ramach monitorowania systemu oraz skuteczności jego wdrożenia i utrzymywania przeprowadzono planowe audyty wewnętrzne. Wyniki audytów były podstawą podejmowania działań mających na celu eliminację:

- ▶ stwierdzonych niezgodności,
- ▶ przyczyn wystąpienia niezgodności (działania korygujące),
- ▶ przyczyn potencjalnych niezgodności (działania zapobiegawcze).

Prace doskonalące system zarządzania jakością angażowały wszystkich pracowników IJHARS.

Cyklicznie organizowano spotkania pełnomocników ds. systemu zarządzania jakością z poszczególnych wojewódzkich inspektoratów w celach szkoleniowych i wymiany doświadczeń. Rozpoczęto prace nad ujednocnieniem procedur opisujących proces zarządzania jakością, ustalono też potrzebę zweryfikowania istniejących procesów, aby ułatwić zarządzanie nimi i pełniej monitorować realizację celów i zadań w IJHARS.

W 2007 r. prowadzono również szkolenia (zewnętrzne i wewnętrzne), których celem było pogłębienie wiedzy i świadomości pracowników IJHARS w zakresie zasad systemu zarządzania jakością. Szkolenia zewnętrzne organizowane były przez specjalistów spoza instytucji, głównie dla audytorów wewnętrznych i pełnomocników ds. systemu zarządzania jakością z Głównego Inspektoratu oraz wojewódzkich inspektoratów.

Oceny skuteczności, aktualności polityki jakości oraz weryfikacji mierników celów jakości dokonano także w trakcie przeprowadzonego przez Kierownictwo w 2007 r. przeglądu systemu zarządzania jakością.

5.2. Wdrożenie metody Common Assessment Framework (CAF)

Metoda CAF to narzędzie kompleksowego zarządzania jakością, zainspirowane Modelem Doskonałości Europejskiej Fundacji Zarządzania Jakością (EFQM), wypracowana w ramach współpracy prowadzonej od 1998 r. przez kraje Unii Europejskiej i przeznaczona do stosowania przez organizacje administracyjne.

GIJHARS, jako jeden z 20 pilotażowych ministerstw i urzędów centralnych uczestniczył w realizacji tego projektu, pod nadzorem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz konsultantów projektu.

Szkoleniem w zakresie projektu objęto 20 pracowników GIJHARS, z różnych poziomów organizacyjnych, którzy następnie w podgrupach dokonali oceny organizacji według kryteriów określonych w metodzie. Podczas wspólnych warsztatów, na podstawie wypracowanych materiałów, ustalono najważniejsze obszary wymagające poprawy i zdefiniowano projekty usprawniające działanie Inspekcji, tj.:

- ▶ opracowanie wizji i modyfikacja misji i celów IJHARS,
- ▶ opracowanie systemu motywacyjnego pracowników, w tym bodźców ekonomicznych,
- ▶ usprawnienie funkcjonowania istniejących systemów informatycznych,
- ▶ modyfikacja i aktualizacja strony internetowej IJHARS,
- ▶ określenie zasad wydawania biuletynu IJHARS „Wiedza i Jakość”.

Dla każdego projektu przygotowano kartę projektu, określono cel, wskaźniki realizacji celów i harmonogram działań. Projekty zostały zatwierdzone przez Kierownictwo GIJHARS. Część prac w ramach prowadzonych projektów została zrealizowana w 2007 r. Zakończenie projektów zaplanowano na 2008 r.

Dzięki wdrożeniu metody CAF uzyskano kolejne narzędzie w doskonaleniu systemu zarządzania jakością, a tym samym pracy Inspekcji.

5.3. Zarządzanie ryzykiem w administracji publicznej

Pilotażowy projekt „Zarządzanie ryzykiem w administracji publicznej” realizowany był pod nadzorem Ministerstwa Finansów przy wsparciu konsultanta z Wielkiej Brytanii.

Kierownictwo GIJHARS, uznając zarządzanie ryzykiem za kluczową kwestię zarządzania również w sektorze publicznym, zgłosiło IJHARS do udziału w tym projekcie.

Podczas wielu spotkań z udziałem eksperta z Wielkiej Brytanii, wytypowani pracownicy GIJHARS zdefiniowali ryzyko związane z realizacją celów głównych i operacyjnych dla każdego obszaru działania Inspekcji. W wyniku spotkań określono aktualnie funkcjonujące mechanizmy, które redukują wystąpienie konkretnego ryzyka w realizacji poszczególnych celów, zaproponowano także działania ograniczające w przyszłości wystąpienie ryzyka i termin ich realizacji. Zgodnie z przyjętą metodologią projektu, dokonano punktowej oceny ryzyka i opracowano wstępne rejestry ryzyka operacyjnego dla poszczególnych obszarów działania Inspekcji.

Prace nad realizacją projektu prowadzone były równolegle przez Kierownictwo GIJHARS oraz wszystkich wojewódzkich inspektorów JHARS. Także w tym gronie zapewniony był udział eksperta z Wielkiej Brytanii.

W wyniku realizacji projektu opracowany zostanie dokument „Polityka zarządzania ryzykiem”, w którym opisane zostaną cele dotyczące zarządzania ryzykiem, sposób, w jaki łączą się one z celami organizacji, a także informacje dotyczące struktury zarządzania ryzykiem i praktycznego sposobu zarządzania nim oraz podział ról i zadań między pracownikami.

W związku z przenikaniem się zagadnienia z projektu „Zarządzanie ryzykiem w administracji publicznej” i pierwszego projektu realizowanego w ramach metody CAF „Opracowanie wizji i modyfikacja misji i celów IJHARS”, Kierownictwo GIJHARS zdecydowało o połączeniu realizacji tych projektów. Dzięki temu dokument określający strategię IJHARS, będzie poszerzony o element zarządzania ryzykiem dla poszczególnych obszarów działania Inspekcji. Realizacja tych dwóch projektów wymaga dużego zaangażowania i poświęcenia dodatkowego czasu przez większość pracowników Inspekcji.

6. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA

IJHARS przykłada dużą wagę do prowadzenia rzetelnej polityki informacyjnej. Działalność ta jest wielopłaszczyznowa, a jej odbiorcami są w pierwszej kolejności producenci i przedsiębiorcy rolni oraz pracownicy IJHARS.

Politykę informacyjną IJHARS charakteryzuje:

- ▶ powszechność dostępu do informacji (wykorzystywanie wielu kanałów komunikacji),
- ▶ szczegółowe informowanie o zamierzeniach i planach IJHARS,
- ▶ zrozumiały dla odbiorców sposób przekazu (przejrzysty i zrozumiały język),
- ▶ rzetelność w przekazywaniu informacji.

Polityka informacyjna to również realizacja celów Public Relations, polegających na:

- ▶ kształtowaniu pozytywnego wizerunku IJHARS,
- ▶ usprawnieniu komunikacji wewnętrznej,
- ▶ poprawie komunikacji zewnętrznej – szczególnie relacji z mediami.

Mając na celu wykreowanie aktywnej polityki informacyjnej, wychodzącej poza obowiązujące w przepisach minimum, IJHARS wykorzystuje różnorodne nośniki informacji tak, by docierać do jak największej liczby odbiorców. Polityka informacyjna IJHARS obejmuje następujące elementy i narzędzia komunikacji.

6.1. Współpraca z mediami

Celem współpracy z mediami (ogólnopolskimi i branżowymi) jest informowanie społeczeństwa, propagowanie wiedzy przydatnej dla przedsiębiorców i konsumentów, jak również kreowanie wizerunku IJHARS jako instytucji partnerskiej i przyjaznej oraz dbającej o interesy sektora rolno-spożywczego.

Współpraca z mediami odbywała się poprzez: bieżące kontakty z poszczególnymi redakcjami i dziennikarza-

mi, seminaria oraz spotkania zewnętrzne z udziałem dziennikarzy, udział kierownictwa IJHARS w nagraniach radiowych i telewizyjnych, przekazywanie oświadczeń i komunikatów dla prasy.

Wśród tematów, najchętniej podejmowanych przez media w ubiegłym roku były między innymi:

- ▶ wyniki kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ rolnictwo ekologiczne (zasady certyfikacji, jednostki certyfikujące),
- ▶ produkty regionalne,
- ▶ znakowanie produktów artykułów rolno-spożywczych, w tym ekologicznych.

W 2007 r. IJHARS współpracowała z takimi mediami jak: Rzeczpospolita, Newsweek, Dziennik, Życie Warszawy, Wiadomości Handlowe, Przegląd Piekarski i Cukierniczy, Bezpieczeństwo i Higiena Żywności, Agro-Trendy, Ogólnopolski Informator Masarski, TVP1 – Agrobiznes, TVN, Polskie Radio Program I, Polska Agencja Prasowa, EastNews – Agencja Fotograficzna, Agencja Reklamowo Wydawnicza, Laboratoria.net – laboratoryjny serwis informacyjny, Laboratorium – Przegląd Ogólnopolski, Wiadomości Rolnicze Polska.

6.2. Strona internetowa IJHARS

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa – www.ijhars.gov.pl. Na stronie zamieszczane są wyniki ostatnio przeprowadzonych kontroli, zapowiedzi wydarzeń, informacje dotyczące współpracy z innymi organizacjami, obowiązujące akty prawne, wzory formularzy i wniosków, ogłoszenia przetargowe, dane teleadresowe oraz inne informacje.

Strona zawiera kilkadziesiąt, na bieżąco aktualizowanych podstron, pogrupowanych w działy tematyczne, systematycznie rozwijane i poszerzane o nowe elementy. Strona

redagowana jest na podstawie informacji dostarczanych przez pracowników – specjalistów w swych dziedzinach.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony jest również Biuletyn Informacji Publicznej – BIP (www.ijhars.gov.pl/bip). W ramach BIP publikowane są informacje określone w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

6.3. Broszury informacyjne

Uzupełnieniem informacji ze strony internetowej są broszury i ulotki informacyjne, wydawane w miarę zaistniałych potrzeb i kolportowane nieodpłatnie na spotkaniach z producentami, przedsiębiorcami rolnymi, wystawach oraz targach. Stanowią proste i przejrzyste kompendium wiedzy z zakresu jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych z poszczególnych branż. Niektóre broszury i ulotki mają swój odpowiednik w wersji angielskiej lub rosyjskiej.

W 2007 r. IJHARS opracowała i wydała 6 broszur i ulotek opisujących następujące zagadnienia:

- ▶ „Zadania IJHARS”,
- ▶ „KKŻ FAO/WHO i Punkt Kontaktowy KKŻ w Polsce”,
- ▶ „Działania na rynku świeżych owoców i warzyw”,
- ▶ „Rolnictwo ekologiczne”,
- ▶ „Produkty regionalne i tradycyjne”.

6.4. Biuletyn „Wiedza i Jakość”

Głównym celem biuletynu „Wiedza i Jakość” jest upowszechnienie informacji o zadaniach realizowanych przez IJHARS. Biuletyn stanowi forum wymiany doświadczeń i poglądów pracowników IJHARS w obszarze tematów merytorycznych dotyczących realizowanych zadań.

W Biuletynie prezentowane są działania wojewódzkich inspektoratów JHARS oraz Głównego Inspektoratu.

Biuletyn rozsyłany jest do WIJHARS, przekazywany do MRiRW, ARR, ARiMR oraz do innych zainteresowanych instytucji. Ponadto, zgodnie z ustawą o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych, przekazywany jest do bibliotek.

W 2007 r. opublikowano 4 wydania biuletynu. Tematami przewodnimi poszczególnych numerów były:

- ▶ nr 1/2007 – produkty regionalne i tradycyjne,
- ▶ nr 2/2007 – IJHARS w systemie kontroli ex -post oraz rynek wina,
- ▶ nr 3/2007 – Polagra Food 2007 oraz jakość handlowa artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ nr 4/2007 – ocena dotychczasowego działania IJHARS i zmiany funkcjonowania Inspekcji.

Biuletyn w pełnej treści, dostępny jest również jako wydanie cyfrowe, na stronie internetowej IJHARS. Wydanie on-line dostarcza odbiorcom tę samą zawartość, która dostępna jest na papierze, dodając, nieosiągalne dla papierowego wydania, multimedia, interaktywność, natychmiastową dostawę, „ekologiczną bibliotekę” i wiele innych atutów. Dzięki elektronicznej formie dociera do szerszej grupy odbiorców.

6.5. Informatyzacja

Przepływ informacji w formie elektronicznej, pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi IJHARS, wspomaga zintegrowany system zarządzania. Porządkuje to gromadzenie i przetwarzanie informacji, a poprzez wprowadzenie możliwości elektronicznego podpisu i szyfrowania wiadomości pocztowych, zapewnia bezpieczeństwo i wiarygodność przesyłanych danych, analiz i raportów.

System zakłada włączenie wszystkich baz danych funkcjonujących w IJHARS (systemy: EKO, eHops, Warzywa i Owoce, Sprawozdanie, Kontrahent, Rejestr kontroli i działalności analitycznej laboratoriów, Zamówienie i inne).

6.6. Badania ankietowe

W ramach komunikacji wewnętrznej przeprowadzane są badania ankietowe. Stanowią one formę wymiany informacji oraz cenne źródło oceny pracy urzędu, podejmowanych działań i polityki informacyjnej. W IJHARS przeprowadzane są dwa rodzaje badań ankietowych: wśród pracowników oraz skierowane do klientów zewnętrznych.

Wyniki ankiety przeprowadzanej wśród pracowników, wykorzystane są do podniesienia standardu i zadowolenia z pracy w IJHARS. Ankiety skierowane do klientów zewnętrznych, dostępne na stronie internetowej, pozwalają określić stopień zadowolenia ze współpracy z poszczególnymi komórkami organizacyjnymi.

6.7. Pozostałe narzędzia komunikacji wewnętrznej

Do innych narzędzi komunikacji wewnętrznej, stosowanych w IJHARS, należą:

- ▶ tablica informacyjna – ogłoszenia umieszczane są na okres przewidziany przepisami,
- ▶ narady kierownictwa GIJHARS (cotygodniowe) oraz IJHARS (kwartalne).

7. NADZÓR NAD REALIZACJĄ ZADAŃ IJHARS

7.1. Rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych

W 2007 r. do Głównego Inspektora wpłynęło 126 odwołań od decyzji administracyjnych wojewódzkich inspektorów JHARS, co stanowiło 5,0% ogółu wydanych przez organ I instancji.

W porównaniu do 2006 r. liczba odwołań od decyzji administracyjnych wniesiona w 2007 r. zwiększyła się o 27, tj. o 27,3%.

Odwołania od decyzji administracyjnych wnoszono w przypadku:

- ▶ nawozów – 35 odwołań,
- ▶ przetworów mlecznych – 24 odwołania,
- ▶ ryb i ich przetworów – 14 odwołań,
- ▶ przetworów zbożowych – 12 odwołań,
- ▶ kawy – 8 odwołań,
- ▶ napojów bezalkoholowych – 5 odwołań,
- ▶ wina i napojów bezalkoholowych – 5 odwołań,
- ▶ oliwy z oliwek – 2 odwołania,
- ▶ słodyczy i bakalii – 2 odwołania,
- ▶ przypraw – 1 odwołanie,
- ▶ jaj spożywczych – 1 odwołanie,
- ▶ przetworów mięsnych – 1 odwołanie.

Główny Inspektor w 2007 r. rozpatrzył 112 odwołań (tj. 89,0% ogółem wniesionych), pozostałe 14 – ze względu na termin ich przesłania do GIJHARS (grudzień 2007 r.) – rozpatrzone zostaną w 2008 r. bez przekroczenia obowiązującego terminu. Sposób rozpatrzenia odwołań od decyzji administracyjnych przez Głównego Inspektora zawarto w tabeli 8.

Decyzje administracyjne utrzymane w mocy przez Głównego Inspektora dotyczyły: przetworów mięsnych, mlecznych oraz ryb i makaronu.

Na decyzje administracyjne wydane przez Głównego Inspektora przedsiębiorcy wnieśli 22 skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Skargi dotyczyły głównie:

- ▶ przetworów mlecznych – 14 skarg,
- ▶ nawozów – 4 skargi,
- ▶ ryb – 2 skargi,
- ▶ wina gronowego – 1 skarga,
- ▶ cygar – 1 skarga.

Po rozpatrzeniu spraw Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił 14 skarg, tj. 64,0% ogółu wniesionych przez przedsiębiorców oraz uchylił 1 zaskarżoną decyzję. Pozostałe

TABELA 8. Sposób rozpatrzenia odwołań od decyzji administracyjnych wniesionych do Głównego Inspektora JHARS w 2007 r.

Lp.	Sposób rozpatrzenia odwołań	Liczba rozpatrzonych odwołań	% ogółu rozpatrzonych odwołań
1.	Uchylono i umorzono postępowanie	37	33,0
2.	Utrzymano w mocy decyzje administracyjne I instancji	32	28,6
3.	Uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia	12	10,7
4.	Wydano postanowienie o uchybieniu terminu wniesienia odwołania	9	8,0
5.	Uchylono i orzeczono co do istoty	8	7,1
6.	Wydano postanowienie o niedopuszczalności wniesienia odwołania	5	4,5
7.	Utrzymano w części decyzje I instancji oraz w części umorzono postępowanie odwoławcze	5	4,5
8.	Wydano postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia odwołania	2	1,8
9.	Uchylono i orzeczono o zakazie wprowadzenia wyrobu do obrotu do czasu prawidłowego oznakowania	2	1,8
Razem		112	100,0

7 skarg jest w trakcie ich załatwiania przez WSA (4 skargi na przetwory mleczne i 3 dotyczące nawozów).

7.2. Rozpatrywanie skarg

W 2007 r. IJHARS rozpatrzyła ogółem 91 skarg, z których 32 uznano za zasadne. Największą ilość skarg skierowano do Głównego Inspektora JHARS (34) oraz do Wojewódzkich Inspektorów w Krakowie (24), Katowicach (21), Poznaniu i Warszawie (11). Najmniej skarg otrzymali Wojewódzcy Inspektorzy w Gdańsku (1), Opolu, Wrocławiu i Zielonej Górze (2). Do pozostałych skierowano od 3 do 9 skarg, natomiast Kujawsko-Pomorski i Łódzki Wojewódzki Inspektor nie otrzymał żadnej skargi.

Zarzuty zawarte w skargach dotyczyły najczęściej:

- ▶ niewłaściwej jakości handlowej mięsa i jego przetworów, pieczywa, przetworów zbożowych, mleka i jego przetworów, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich oraz napojów bezalkoholowych i innych artykułów rolno-spożywczych, (78,0% ogółu rozpatrywanych skarg),
- ▶ działalności IJHARS (9,8% ogółu rozpatrywanych skarg),
- ▶ nieprawidłowości przy wprowadzaniu nawozów do obrotu (7,6% ogółu rozpatrywanych skarg).

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w stosunku do 2006 r. liczba skarg rozpatrzonych przez IJHARS w 2007 r. zmniejszyła się o 31 skarg, tj. o 34,0%. W stosunku do roku poprzedniego w 2007 r. zmalała liczba skarg dotyczących jakości handlowej mleka i przetworów mlecznych, owoców, warzyw i ich przetworów oraz tłuszczów roślinnych. W 2007 r. rozpatrzono tyle samo skarg, dotyczących jakości handlowej mięsa i jego przetworów, co w 2006 r. Ponadto konsumenci zasygnalizowali problemy nie zgłaszane w poprzednim roku, dotyczące jakości handlowej wyrobów cukierniczych i ciastkarskich, napojów bezalkoholowych (kwas chlebowy) oraz wyrobów garnażeryjnych. Liczba skarg związanych z nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów dotyczących nawozów wzrosła w 2007 r. o 3, tj. 3,2%. Zgłaszane zastrzeżenia były przedmiotem wnikliwych kontroli u wskazanych przedsiębiorców, a także – w miarę możliwości – bezpośrednich rozmów z osobami wnoszącymi skargi.

Kontrola wykazała, że powodem nieprawidłowości opisanych w skargach były najczęściej:

- ▶ wzrost oczekiwań konsumentów oraz wymagań odnośnie jakości nabywanych artykułów rolno-spożywczych, a także bardziej wnikliwa analiza informacji zamieszczanych na etykietach produktów żywnościowych,
- ▶ działania zmierzające w kierunku wyeliminowania nieuczciwej konkurencji wprowadzającej na rynek wyroby wyprodukowane z tańszych surowców, bez obniżania ich ceny,
- ▶ umieszczanie na etykietach wyrobów informacji wprowadzających konsumenta w błąd (np. w celu promowania artykułu),
- ▶ niedostateczna znajomość przepisów prawnych obowiązujących w obrocie artykułami rolno-spożywczymi,
- ▶ nieprzestrzeganie obowiązujących norm i technologicznych procesów produkcji lub brak właściwego nadzoru nad procesem produkcyjnym.

W toku czynności kontrolnych podejmowano działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości bądź stosowano sankcje karne. O sposobie załatwienia skarg informowano niezwłocznie osoby skarżące.

Ustalenia i wnioski wynikające z przeprowadzanej analizy skarg i wniosków kierowanych do IJHARS, wykorzystane zostały przy opracowaniu Roczego ramowego planu kontroli na 2008 r., przy czym, w poszczególnych, tematycznych programach kontroli, uwzględniano zagadnienia będące źródłem i przyczyną powstania skarg.

7.3. Kontrola wewnętrzna

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS, sprawowanego przez Głównego Inspektora na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS (wydziały, specjalistyczne laboratoria) oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonuje Wydział Kontroli Wewnętrznej, działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są w trybie planowym, na podstawie programów zatwierdzanych przez Głównego Inspektora, jak również doraźnie, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2007 r. zagadnienia objęte kontrolą wewnętrzną dotyczyły:

1. w wojewódzkich inspektoratach JHARS:
  - ▶ zasad typowania podmiotów do kontroli planowych i doraźnych,
  - ▶ zasad wyznaczania inspektorów WIJHARS do prowadzenia kontroli planowych i doraźnych, z uwzględnieniem merytorycznego przygotowania pracowników,
  - ▶ przestrzegania zasad i trybu przeprowadzania oraz dokumentowania kontroli przez inspektorów WIJHARS,
  - ▶ prawidłowości stosowania sankcji karnych w wyniku przeprowadzonych kontroli.
2. w komórkach organizacyjnych Głównego Inspektoratu JHARS:
  - ▶ obsługi informatycznej w GIJHARS,
  - ▶ warunków umów zawartych na wykonanie programów funkcjonujących w GIJHARS,
  - ▶ częstotliwości korzystania z programu i jego przydatności w bieżącej pracy,
  - ▶ możliwości wykorzystania przez użytkownika danych zgromadzonych w programie komputerowym.

Ogółem w 2007 r. przeprowadzono 13 kontroli, w tym:

- ▶ 8 kontroli planowych w wojewódzkich inspektoratach JHARS,
- ▶ 1 kontrolę doraźną w komórkach organizacyjnych Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ 4 kontrole doraźne w wojewódzkich inspektoratach JHARS i Specjalistycznym Laboratorium GIJHARS, w ramach rozpatrzenia skarg.

Na podstawie wyników kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS. Wnioski z kontroli wykorzystano również do usprawnienia działalności IJHARS w kontrolowanym zakresie.

7.4. Audyt wewnętrzny

Audytem wewnętrznym jest ogół działań obejmujących niezależne badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym procedur kontroli finansowej w wyniku, której kierownik jednostki uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów, prowadzenie czynności doradczych, w tym składanie wniosków, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.

Audyt wewnętrzny, przeprowadza się na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego jednostki sektora finansów publicznych (JSFP), zwanego dalej „planem audytu”. Zadania audytu w Głównym Inspektoracie JHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego, spełniający wymogi ustawy o finansach publicznych.

W 2007 r. zrealizowano następujące zadania audytowe:

- ▶ działalność laboratoryjna, zakupy laboratoryjne, ocena procesu składania zamówień,
- ▶ ocena modułów informatycznych funkcjonujących w IJHARS,
- ▶ funkcjonowanie systemu TREZOR,
- ▶ baza laboratoryjna IJHARS.

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2008 ROKU

KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2008 ROKU

Rok 2008 będzie szóstym rokiem działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i uczciwych producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Działania kontrolne IJHARS na 2008 r., wskazane w Rocznym ramowym planie kontroli, obejmują zarówno dotychczasowe zadania, wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz innych ustaw i rozporządzeń unijnych, jak i nowe obowiązki, nałożone na IJHARS w ostatnim czasie. Równoległe z działalnością kontrolną w 2008 r. kontynuowane będą prace mające na celu ujednoczenie zasad działania IJHARS oraz doskonalenie, rzetelności i skuteczności wykonywanych zadań. Zakres tych prac dotyczyć będzie zarządzania jednostką i jej funkcjonowania, rozszerzenia współpracy z instytucjami obszaru urzędowej kontroli żywności, zarówno w kraju jak i za granicą, usprawnienia przepływu informacji, a także stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników IJHARS.

Do podstawowych kierunków działania IJHARS w 2008 r. należy zaliczyć:

- 1) przeciwdziałanie zafałszowaniom żywności oraz eliminowanie nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- 2) wdrożenie systemu nadzoru oraz kontroli produktów regionalnych i tradycyjnych,
- 3) wzmocnienie nadzoru nad rolnictwem ekologicznym,
- 4) terminowe i pełne wykonanie planu kontroli ex-post, określonego przez MRiRW,
- 5) rozszerzenie działalności Inspekcji o nowe zadania – kontrola prawidłowości raportowania cen, kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy,
- 6) wzrost aktywności na forum KKŻ FAO/WHO,
- 7) rozszerzenie zakresu akredytacji i specjalizacji laboratoriów GIJHARS,
- 8) usprawnienie przepływu informacji,
- 9) doskonalenie systemu zarządzania jakością.

1. Przeciwdziałanie zafałszowaniom żywności oraz eliminowanie nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Zakres kontroli określony w Rocznym Ramowym Planie Kontroli na 2008 r., opracowany został między innymi z uwzględnieniem propozycji tematów zgłoszonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz inne jednostki uczestniczące w realizacji polityki rolnej i żywnościowej państwa. Określając grupy produktów do kontroli jakości handlowej w obrocie krajowym na 2008 r., kierowano się głównie:

- ▶ znaczącym udziałem artykułów rolno-spożywczych w łącznej konsumpcji oraz dużą ilością producentów tych wyrobów; kontrole w tym zakresie realizowane będą przez cały rok i obejmą jakość handlową głównie takich artykułów rolno-spożywczych jak: pieczywo, przetwory mięsne oraz świeże owoce i warzywa,
- ▶ wynikami poprzednich kontroli i przekazywanych do IJHARS sygnałów przez instytucje kontrolne oraz konsumentów; kontrole dotyczyć będą między innymi przetworów mlecznych, ryb i przetworów rybnych, przetworów owocowo-warzywnych, przetworów zbożowych; zaplanowano także odrębne kontrole obejmujące wyłącznie te wyroby, w odniesieniu do których wcześniejsze kontrole wykazały niewłaściwe oznakowanie, przy jednocześnie dobrej jakości handlowej,
- ▶ obowiązkiem corocznego wykonywania zadań określonych w przepisach, w tym:
  - nadzór nad klasyfikacją mięsa wołowego i wieprzowego w systemie EUROP,
  - potwierdzanie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłych osobników płci męskiej,
  - nadzór nad rynkiem chmielu, wyrobów winiarskich, GMO, nawozów.

Oprócz planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, IJHARS w 2008 r., realizować będzie

także kontrole ad hoc (doraźne), które pozwolą elastycznie i szybko reagować we wszystkich przypadkach skarg i wniosków przekazanych przez instytucje współpracujące, konsumentów czy przedsiębiorców.

Kontrola jakości handlowej dotyczyć będzie również importowanych towarów wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 czerwca 2004 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej, a także świeżych owoców i warzyw przywożonych do Polski, dla których określone zostały standardy UE.

2. Wdrożenie systemu nadzoru oraz kontroli produktów regionalnych i tradycyjnych

Zadania IJHARS w 2008 r. koncentrować się będą na wzmocnieniu systemu nadzoru i kontroli produktów regionalnych i tradycyjnych. Realizacji tego zadania sprzyjać będzie wdrożenie programu Transition Facility 2006/018-180.4-05 Budowa systemu nadzoru i kontroli produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenia Geograficzne (ChOG), Chronione Nazwy Pochodzenia (ChNP) oraz Świadectwa Specjalnego Pochodzenia ŚSCh – GTS). W ramach projektu zorganizowany zostanie cykl szkoleń dla pracowników IJHARS, MRiRW oraz pracowników upoważnionych jednostek certyfikujących. Opracowane zostaną również procedury kontroli, nadzoru i inne dokumenty związane z powstawaniem systemu kontroli i nadzoru.

W ramach sprawowanego nadzoru w 2008 r. IJHARS prowadzi będzie kontrole działalności jednostek certyfikujących. Planowane jest również podjęcie przez IJHARS czynności sprawdzających u producentów rolnych w przypadku gdy, jednostki te rozpoczną w 2008 r. kontrolę i certyfikację produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChOG, ChNP oraz GTS.

W 2008 r. kontynuowane będą także kontrole w zakresie zgodności procesu produkcyjnego z zadeklarowaną przez producentów specyfikacją produktów rolnych i środków

spożywczych ChOG, ChNP oraz GTS. Oprócz kontrolowanej bryndzy podhalańskiej, zarejestrowanej w 2007 r. jako ChNP, kontrole obejmą także oscypek, w przypadku jego rejestracji przez Komisję Europejską w 2008 r.

Ze względu na potrzebę ochrony producentów produktów regionalnych i tradycyjnych IJHARS zintensyfikuje działania kontrolne mające na celu wyeliminowanie z rynku produktów oznakowanych w sposób sugerujący, że są to produkty regionalne. Kontrole w tym zakresie przeciwdziałać będą także nieuczciwym praktykom, celowo wprowadzającym konsumentów w błąd, co do oryginalności oferowanych produktów.

3. Wzmocnienie nadzoru nad rolnictwem ekologicznym

Zadaniem IJHARS w 2008 r. będzie wzmocnienie nadzoru nad rolnictwem ekologicznym, poprzez intensyfikację kontroli w zakresie działalności upoważnionych jednostek certyfikujących. Celem tych działań będzie również sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych, zobowiązujących do eliminacji nieprawidłowości stwierdzonych podczas poprzednich kontroli.

Kontynuowane będą również czynności sprawdzające w gospodarstwach rolnych oraz w przetwórcach produktów ekologicznego rolnictwa, które pozwolą na pełną i rzetelną ocenę funkcjonowania upoważnionych jednostek certyfikujących.

Ważnym obszarem działania IJHARS w 2008 r. będzie kontynuacja zadań rozpoczętych w 2007 r. na rzecz ochrony producentów w rolnictwie ekologicznym, polegających między innymi na prowadzeniu systematycznych kontroli w zakresie znakowania artykułów rolno-spożywczych. Kontrole te pozwolą na zidentyfikowanie nieprawidłowo oznakowanych produktów konwencjonalnych, sugerujących, że są produktami rolnictwa ekologicznego oraz podjęcie działań umożliwiających ich wyeliminowanie z obrotu. Stanowiąc będą także element gwarantujący konsumentom, że żywność wytworzona została ekologicznymi metodami produkcji.

4. Terminowe i pełne wykonanie planu kontroli ex-post

Ważnym zadaniem IJHARS w 2008 r. będzie kontynuacja kontroli ex-post przedsiębiorców otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej. Stały wzrost ilości kontroli ex-post w kolejnych latach (11 kontroli w 2006 r., 53 – w 2007 r.) wymaga od IJHARS podjęcia wielu działań celem zapewnienia terminowego i rzetelnego wykonania zadań.

Środkami do realizacji zadań w zakresie kontroli ex-post będzie:

- ▶ zwiększenie liczby inspektorów WIJHARS zaangażowanych w prowadzenie kontroli zgodnie z RR Nr 4045/89,
- ▶ podnoszenie kwalifikacji pracowników upoważnionych do przeprowadzania kontroli w zakresie mechanizmów WPR oraz systemów informowania i raportowania o nieprawidłowościach,
- ▶ aktualizacja wewnętrznych dokumentów dotyczących kontroli ex-post, w tym instrukcji, procedur i wytycznych,
- ▶ opracowanie harmonogramu i programów oraz dokumentów dotyczących kontroli,
- ▶ kontynuacja współpracy z innymi służbami kontrolnymi, w tym ze Służbą Celną,
- ▶ współpraca z Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

5. Rozszerzenie działalności IJHARS o nowe zadania

Kontrola raportowania danych rynkowych

Podstawę badań rynkowych w Polsce stanowi ustawa o rolniczych badaniach rynkowych, zgodnie z którą minister właściwy ds. rynków rolnych nakłada na wybrane podmioty obowiązek przekazywania informacji dotyczących poziomu cen i wielkości obrotów. Dane te – w ramach wypełniania obowiązków wynikających z prawodawstwa UE – przekazywane są Komisji Europejskiej i stanowią podstawę do bieżącego podejmowania działań interwencyjnych lub skutkują działaniami w zakresie ochrony rynku wewnętrznego przed importem z państw trzecich.

Zadania w zakresie zapewnienia rzetelności przekazywanych danych rynkowych przez przedsiębiorców powierzone zostały IJHARS. Uprawnienia kontrolne będą realizowane na podstawie rozporządzenia ministra właściwego ds. rynków rolnych, określającego przedsiębiorców i rodzaj artykułów rolno-spożywczych objętych kontrolą prawidłowości przekazywania danych rynkowych, a także częstotliwość przeprowadzania takich kontroli.

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy

Nadzór nad jakością handlową mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy wynika z ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego i rozporządzenia Rady (WE) nr 700/2007 z dnia 11 czerwca 2007 r. Realizacja tego zadania rozpocznie się w II połowie 2008 r. IJHARS sprawować będzie urzędowy nadzór w zakładach ubojowych w zakresie prawidłowego oznaczania bydła w czasie uboju w dwóch kategoriach, tj. w wieku do ośmiu miesięcy i od ośmiu do dwunastu miesięcy.

6. Wzrost aktywności na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

GIJHARS, pełniący rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski przy współpracy z Regionalnym Koordynatorem Komisji Kodeksu Żywnościowego, aktualnie sprawowanym przez Szwajcarię, zorganizuje po raz pierwszy Sesję Regionalnego Kodeksu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy. Sesja odbędzie się w dniach od 7 do 10 października 2008 r. w Warszawie, a jej uczestnikami będą przedstawiciele państw europejskich zrzeszonych w Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (FAO), Światowej Organizacji Zdrowia oraz Izrael, Turcja i Federacja Rosyjska. Przewidywany jest udział około 150 delegatów z 46 państw członkowskich KKŻ FAO/WHO. Goszczenie w Warszawie Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy będzie ważnym wydarzeniem w 2008 r., umożliwiającym zarówno promocję Polski jak i świadczącym o wzroście aktywności kraju na arenie międzynarodowej.

Ważnym zadaniem IJHARS będzie także krajowa i zagraniczna współpraca związana z rozwojem norm jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ułatwień w handlu międzynarodowym. W 2008 r. pracownicy IJHARS będą uczestniczyć w sesjach wybranych Komitetów KKŻ FAO/WHO, Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych oraz spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius.

7. Rozszerzenie zakresu akredytacji i specjalizacji laboratoriów GIJHARS

Laboratoria WIJHARS od dnia 10 października 2007 r. włączone zostały w strukturę organizacyjną Głównego Inspektoratu. Przejęcie laboratoriów przez GIJHARS nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Stan bazy laboratoryjnej IJHARS w 2007 r. obejmował Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 10 laboratoriów specjalistycznych.

Zadaniem laboratoriów IJHARS w 2008 r. jest dalsze rozszerzenie akredytacji, wdrażanie nowych metod badawczych oraz prace nakierowane na pogłębianie istniejących specjalizacji laboratoriów.

Potencjał analityczny zostanie również poddany ocenie pod kątem możliwości wprowadzenia zmian racjonalizujących, związanych z restrukturyzacją oraz optymalizacją skuteczności i efektywności pracy laboratoriów.

8. Usprawnienie przepływu informacji

W 2008 r. rozwijana będzie strategia zarządzania informacją, co pozwoli na dalsze usprawnienie przepływu informacji oraz łatwiejsze i bardziej przejrzyste relacje z otoczeniem. Priorytetem działań w tym obszarze będzie rozwój kontaktów z mediami i poszerzenie współpracy zmierzającej do propagowania informacji istotnych dla konsumentów i przedsiębiorców (wyników kontroli, praw i obowiązków, zadań IJHARS).

Równocześnie, w oparciu o stale aktualizowane i poszerzane informacje, przygotowana zostanie nowa szata graficzna strony internetowej. Strona zawierać będzie wszelkie aktywne elementy nowoczesnego serwisu internetowego.

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami zewnętrznymi, jak i pracownikami, w dalszym ciągu, służyć będzie biuletyn informacyjny „Wiedza i Jakość”.

9. Doskonalenie systemu zarządzania jakością w systemie PN-EN-ISO 9001:2000

IJHARS od 2005 r. posiada certyfikowany system zarządzania jakością na zgodność z normą PN-EN-ISO 9001:2000, nadany przez jednostkę certyfikującą TÜV Rheinland. W 2008 r. IJHARS po raz trzeci, zostanie poddana audytowi zewnętrznemu.

Ważnym zadaniem w 2008 r. będzie także przegląd systemu zarządzania jakością i polityki jakości w wyniku czego zweryfikowane zostaną mierniki celów jakości. Podejmowane będą również działania korygujące stwierdzonych niezgodności, mające na celu przeciwdziałanie

ich wystąpieniu w przyszłości oraz dalsze doskonalenie systemu zarządzania.

Kontynuowane będzie wdrażanie projektów usprawniających funkcjonowanie IJHARS, rozpoczętych w 2007 r., tj.: „Wdrażanie metody CAF w wybranych ministerstwach i urzędach centralnych” oraz „Zarządzanie ryzykiem w administracji publicznej”.

Wszystkie działania IJHARS mają na celu długofalowe oddziaływanie na jakość handlową poszczególnych branż artykułów rolno-spożywczych. Oprócz przeciwdziałaniu zafałszowaniom i nieuczciwej konkurencji, IJHARS aktywnie włączy się we wszelkie działania zmierzające do pełniejszej i skuteczniejszej ochrony konsumentów przed nieprawidłowościami w produkcji i przetwórstwie artykułów rolno-spożywczych. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie rzetelnych praktyk producenckich oraz promowanie żywności o najwyższej jakości.

Całość realizowanych zadań oparta zostanie na współpracy z innymi instytucjami obszaru urzędowej kontroli żywności, zarówno w kraju, jak i za granicą, tak by zapewnić wysoką jakość i skuteczność kontroli na wszystkich poziomach produkcji i obrotu żywnością.

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

---

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Białymstoku

ul. Młynowa 21, 15-404 Białystok
tel. (085) 747-97-40
tel./fax. (085) 747-97-49
e-mail: wibialystok@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Bydgoszczy

ul. Hetmańska 28, 85-039 Bydgoszcz
tel. (052) 322-87-10
fax (052) 322-47-26
e-mail: wibydogoszcz@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Gdańsku

ul. Polska 15, 81-969 Gdynia
tel. (058) 660-55-30
fax (058) 660-55-55
e-mail: wigdansk@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Katowicach

ul. Jana III Sobieskiego 10, 40-082 Katowice
tel. (032) 351-11-61
fax (032) 351-11-63
e-mail: wikatowice@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Kielcach

ul. Zagnańska 91, 25-558 Kielce
tel. (041) 362-69-(64-65)
fax (041) 362-69-65, 362-64-10
e-mail: wikielce@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Krakowie

ul. Wodna 4, 30-556 Kraków
tel. (012) 623-30-50
fax (012) 623-30-55
e-mail: wikrakow@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Lublinie

ul. Nowy Świat 3, 20-418 Lublin
tel. (081) 532-06-15
fax (081) 532-23-59
e-mail: wilublin@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Łodzi

ul. Północna 27/29, 91-420 Łódź
tel./fax (042) 636-62-40
e-mail: wilodz@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Olsztynie

ul. Szarych Szeregów 7, 10-079 Olsztyn
tel. (089) 535-90-48, 527-44-64
fax (089) 521-33-25
e-mail: wiolsztyn@ijhar-s.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Opolu

ul. Wrocławska 170, 45-835 Opole
tel./fax (077) 454-31-18
e-mail: wiopole@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Poznaniu

ul. Ratajczaka 31, 61-816 Poznań
tel. (061) 851-03-45
fax (061) 851-03-46
e-mail: wipoznan@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Rzeszowie

ul. Lubelska 46, 35-233 Rzeszów
tel./fax (017) 853-34-38, 852-20-51
e-mail: wirzeszow@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Szczecinie

ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
tel. (091) 434-56-66, 430-32-72
fax (091) 434-56-66
e-mail: wiszczecin@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Warszawie

ul. Marszałkowska 115, 00-102 Warszawa
tel. (022) 654-01-80
fax (022) 654-01-81
e-mail: wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych we Wrocławiu

ul. Ofiar Oświęcimskich 12, 50-069 Wrocław
tel. (071) 346-08-84
fax (071) 343-75-28
e-mail: wiwroclaw@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych w Zielonej Górze

ul. Boh. Westerplatte 11, 65-034 Zielona Góra
tel./fax (068) 325-30-62
e-mail: wizielonagora@ijhars.gov.pl

Laboratoria specjalistyczne Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

---

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

ul. Ogrodowa 10
15-950 Białystok
tel. (085) 653-78-55, (085) 653-78-50
fax (085) 653-78-60
labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Bydgoszczy

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (052) 322-99-27
fax (052) 322-99-27
labbydgoszcz@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

Al. Mar. J. Piłsudskiego 8/12
81-378 Gdynia
tel. (058) 661-67-30, (058) 661-77-39
fax (058) 661-68-14
labgdynia@ijhars.gov.pl

Pracownia zamiejscowa w Katowicach Laboratorium Specjalistycznego w Kielcach

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-082 Katowice
tel. (032) 351-11-75, 76
fax (032) 351-11-63
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (041) 332-70-84
fax (041) 332-70-85
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Krakowie

ul. Wodna 4
30-556 Kraków
tel. (012) 623-30-65
fax (012) 623-30-66
labkrakow@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (081) 743-81-01,
fax (081) 534-21-20,
kom. 509-551-790
lablublin@ijhars.gov.pl

Centralne Laboratorium w Poznaniu

ul. Reymonta 11/13
60-791 Poznań
tel. (061) 867-90-34
fax (061) 867-90-19
labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Rzeszowie

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel. (017) 853-34-38
fax (017) 853-34-38
labrzeszow@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Szczecinie

ul. Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin
tel. (091) 43-03-271; 43-03-273
fax (091) 43-03-271; 43-03-273
labszczecin@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Warszawie

ul. Żółkiewskiego 17
05-075 Warszawa
tel. (022) 773-94-44
fax (022) 773-54-18
labwarszawa@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne we Wrocławiu

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (071) 346-08-84
fax (071) 343-75-28
labwroclaw@ijhars.gov.pl

Pracownia zamiejscowa w Zielonej Górze Centralnego

Laboratorium w Poznaniu

ul. Chopina 9
65-034 Zielona Góra
tel. (068) 327-19-35
fax (068) 327-19-35
labzielonagora@ijhars.gov.pl

Laboratoria specjalistyczne Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

---

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

ul. Ogrodowa 10
15-950 Białystok
tel. (085) 653-78-55, (085) 653-78-50
fax (085) 653-78-60
labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Bydgoszczy

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (052) 322-99-27
fax (052) 322-99-27
labbydgoszcz@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

Al. Mar. J. Piłsudskiego 8/12
81-378 Gdynia
tel. (058) 661-67-30, (058) 661-77-39
fax (058) 661-68-14
labgdynia@ijhars.gov.pl

Pracownia zamiejscowa w Katowicach

Laboratorium Specjalistycznego w Kielcach

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-082 Katowice
tel. (032) 351-11-75, 76
fax (032) 351-11-63
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (041) 332-70-84
fax (041) 332-70-85
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Krakowie

ul. Wodna 4
30-556 Kraków
tel. (012) 623-30-65
fax (012) 623-30-66
labkrakow@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (081) 743-81-01,
fax (081) 534-21-20,
kom. 509-551-790
lablublin@ijhars.gov.pl

Centralne Laboratorium w Poznaniu

ul. Reymonta 11/13
60-791 Poznań
tel. (061) 867-90-34
fax (061) 867-90-19
labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Rzeszowie

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel. (017) 853-34-38
fax (017) 853-34-38
labrzeszow@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Szczecinie

ul. Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin
tel. (091) 43-03-271; 43-03-273
fax (091) 43-03-271; 43-03-273
labszczecin@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Warszawie

ul. Żółkiewskiego 17
05-075 Warszawa
tel. (022) 773-94-44
fax (022) 773-54-18
labwarszawa@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne we Wrocławiu

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (071) 346-08-84
fax (071) 343-75-28
labwroclaw@ijhars.gov.pl

Pracownia zamiejscowa w Zielonej Górze Centralnego

Laboratorium w Poznaniu

ul. Chopina 9
65-034 Zielona Góra
tel. (068) 327-19-35
fax (068) 327-19-35
labzielonagora@ijhars.gov.pl

IJHARS